

Repliek

Onderzoek Eris

OPENBAAR MINISTERIE

Uitgesproken op de zitting van de meervoudige strafkamer van de Rechtbank Midden-Nederland zitting houdende te Schiphol

Datum : 21 februari 2022
Zaak : Onderzoek Eris

Verdachten:

Reaginon A.	(parketnr. 16/659097-19)
Willem B.	(parketnr. 16/659122-19)
Ferman D.	(parketnr. 16/706535-19)
Gwensley G.	(parketnr. 16/659096-19)
Tony de G.	(parketnr. 16/706561-17)
Moriën J.	(parketnr. 16/659123-19)
Ryan K.	(parketnr. 16/659006-21)
Michel K.	(parketnr. 16/706914-17)
Marcano M.	(parketnr. 16/659020-20)
Clide van M.	(parketnr. 16/659017-20)
Orhan P.	(parketnr. 16/659124-19)
Greg R.	(parketnr. 16/659033-19)
Delano R.	(parketnr. 16/659034-19)
Radjesh S.	(parketnr. 16/659076-19)
Patrick S.	(parketnr. 16/707552-17)
Roël T.	(parketnr. 16/706489-19)
Ferhan Y.	(parketnr. 16/659101-19)

1	Inleiding	3
2	Algemeen.....	4
2.1	<i>Kroongetuige.....</i>	4
2.2	<i>Wet straffen en beschermen</i>	19
3	Verdachten	20
3.1	<i>Roeël T.</i>	20
3.2	<i>Moriën J.</i>	26
3.3	<i>Orhan P.</i>	31
3.4	<i>Ferman D.</i>	36
3.5	<i>Willem B.</i>	38
3.6	<i>Gwensley G.</i>	43
3.7	<i>Reaginon A.....</i>	48
3.8	<i>Ryan K.</i>	53
3.9	<i>Michel K.</i>	56
3.10	<i>Patrick S.</i>	59
3.11	<i>Marcano M.</i>	62
3.12	<i>Clide van M.</i>	63
3.13	<i>Radjesh S.</i>	64
3.14	<i>Tony de G.</i>	65
3.15	<i>Ferhan Y.</i>	67
3.16	<i>Greg R.....</i>	67
3.17	<i>Delano R.....</i>	69

1 Inleiding

In deze zaak bepleiten op dit moment 16 verdachten hun onschuld. Medio maart zullen dat er vermoedelijk 18 zijn. Zij zouden helemaal niets te maken hebben met de aan hen ten laste gelegde feiten. Hun verweer ten aanzien van de kroongetuige komt er kort gezegd op neer dat hij zo nodig getuigenbescherming wil en daarom liegt, draait en verzint. Een aartsleugenaar en een fantast wordt hij genoemd. Alle andere verdachten stellen dat zij om die reden nu beschuldigd worden. Hoe moeten wij ons dat voorstellen? Voor alle duidelijkheid, dit is geen stukje bewijsvoering, waarvoor het OM verantwoordelijk is, maar een denkbeeldige zoektocht naar de mogelijkheid in hoeverre de verdachten als een gezamenlijkheid kunnen worden geloofd.

Tony de G. heeft anderhalve maand, namelijk tussen medio november 2017 en begin januari 2018 de tijd gehad om zijn verhaal in elkaar te draaien. Hij heeft in die periode een scenario verzonnen, een soort van autobiografisch verhaal, met 20 andere hoofdpersonen, die in een periode van minder dan een jaar 5 liquidaties plegen en een aantal andere liquidaties voorbereiden, met een domme roverhoofdman die zijn geheime conversaties vastlegde op film. Met verzonnen details over plaats en tijd van talloze handelingen, woon- en verblijfplaatsen van zijn hoofdpersonen en hun onderlinge relaties. Verzonnen ontmoetingen en gesprekken. Het verhaal moet kloppend zijn en innerlijk niet tegenstrijdig, want hij weet dat later professionele fact-checkers – wij noemen dat politiemensen – dit alles controleren. Een deels autobiografische complex geconstrueerde misdaadroman, zonder tegenstrijdigheden, onverklaarbare plotwendingen of scenariofouten. Edelachtbaar college, John Le Carré, Stieg Larsson of John Grisham zouden hier een puntje aan kunnen zuigen. Maar deze kroongetuige zou dit in anderhalve maand voor elkaar krijgen. In zijn hoofd ... niet op papier. Schier onmogelijk!

Wij zullen zo een uitgebreide, algemene reactie geven op hetgeen de raadslieden naar voren hebben gebracht met betrekking tot de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de verklaringen van de kroongetuige.

De raadslieden hebben daarnaast de nodige bewijsverweren gevoerd. Het moge duidelijk zijn dat het te ver voert om in deze repliek in te gaan op alle gevoerde verweren, en het OM gaat er ook van uit dat uw rechtbank daar ook geen prijs op stelt. In veel gevallen ligt de interpretatie van het bewijs ten grondslag aan het verschil in de gepresenteerde visies van het OM en de verdediging. Het OM heeft echter in de pleidooien geen zaken gehoord die zijn zienswijze op het dossier fundamenteel hebben doen wijzigen. Dit betekent dat het OM in deze repliek alleen in zal gaan op zaken die pertinent onjuist door de verdediging naar voren zijn gebracht, en op zaken waarin bij requisitoir niet eerder aandacht is besteed, voor zover -uiteraard- relevant.

In repliek zullen wij allereerst ingaan op de verweren die zien op de kroongetuige en toepassing van de Wet straffen en beschermen. Vervolgens zullen wij de overige verweren van de verdachten bespreken. Wij hebben in het requisitoir een uitgebreid standpunt ingenomen over de vorderingen van de benadeelde partijen. Voor zover het OM in het requisitoir bedragen niet goed heeft weergegeven dan wel niet goed heeft opgeteld of afgetrokken is dat nu

rechtgezet door de advocaten van de benadeelde partijen. Wij persisteren bij de ingenomen standpunten over o.a. de immateriële schade, de shockschade en het bewijs van de psychische aandoening als gevolg van het delict. Wij vragen de rechtbank de bedragen die door de advocaten van de benadeelde partijen zijn genoemd over te nemen, met inachtneming van de standpunten van het OM.

Over het beslag heeft het OM een standpunt ingenomen, een aantal advocaten heeft een standpunt ingenomen bij pleidooi. Een aantal advocaten heeft niets gezegd over het beslag. Aan onze zijde bestaat er geen behoefte nog te reageren op ingenomen standpunten over het beslag, wij persisteren.

2 Algemeen

2.1 Kroongetuige

Woord vooraf

Mevrouw de voorzitter, edelachtbaar college, alvorens op de verweren die betrekking hebben de kroongetuige te bespreken, twee onderwerpen, waar wij niet verder op in zullen gaan.

Dat is in de eerste plaats de onthouden verklaring. Hoe zeer je over deze verklaring ook kunt speculeren, de rechter-commissaris heeft daar in twee instanties een niet mis te verstane beslissing over genomen. Nog los van de veiligheidsaspecten, weten de RC en het OM – en wij kennen de inhoud, dat deze verklaring van de kroongetuige geen enkele relatie heeft met wat in Eris aan de orde is. Deze verklaring is irrelevant in dit onderzoek.

Dan de getuigenbescherming.

De Hoge Raad is zonneklaar over de vraag in hoeverre hierover in het stafproces verantwoording over moet worden afgelegd. Niet dus, al was het maar omdat dit uit de aard van het onderwerp gewoon niet kan. Veel raadslieden zijn hier gefrustreerd over. Zij speculeren over gouden bergen die aan de kroongetuige worden beloofd en die zo de verklaringen van de kroongetuige op inhoud zouden beïnvloeden. Niets is minder waar. Wij weten dat vóór het sluiten van de overeenkomst niet over de details van een getuigenbeschermingsovereenkomst met de kroongetuige wordt gesproken. Er wordt alleen toegezegd dat kroongetuigen hulp en steun zullen krijgen om na ommekomst van de detentie elders een veilig bestaan op te bouwen. De details en de financiële aspecten komen pas aan de orde als de fictieve VI-datum van de kroongetuige in zicht komt. En dan heeft hij al zijn verklaringen afgelegd. En tevoren wordt ook duidelijk gemaakt dat hij geen vetpot hoeft te verwachten. Dus ook wat dat betreft speelt de getuigenbescherming inhoudelijk geen rol.

Wij hopen dat deze strafzaak ook een duidelijke waarschuwing kan zijn voor hen die wellicht in de verleiding komen om voor een snelle winst te gaan door mee te werken met een liquidatie. Los van het feit dat het volstrekt moreel verwerpelijk is andere mensen te vermoorden, je wordt er ook niet beter van. Als je na de eerste keer wilt stoppen, word je doodgeschoten. Als je doorgaat, loop je een gereede kans dat op een gegeven moment de politie voor je deur staat en je daarna je jeugd vergooit in de gevangenis. Beter wordt het niet.

De korting in de overeenkomst van 50%

De raadsman van Greg R. maakt bezwaar tegen de hoogte van de met de kroongetuige overeengekomen korting van 50%. Wij hebben in ons requisitoir al duidelijk gemaakt hoezeer de verklaringen van de kroongetuige belangrijk zijn geweest, zowel als bewijs in het onderzoek Eris, als voor de geboden mogelijkheid om deze moordorganisatie een halt toe te roepen. Dat rechtvaardigt zonder meer het overeengekomen kortingspercentage. Maar de raadsman gaat nog verder. Hij suggereert of veronderstelt dat de kroongetuige aan het eind van zijn detentie aanzienlijk eerder mag vertrekken, omdat hij als beschermde getuige niet in aanmerking komt voor verlopen of detentiefasering. Er *“wordt zeer waarschijnlijk na 6,5 jaar tot informele invrijheidsstelling over gegaan. Dat weten we bijvoorbeeld uit Passage.”*, aldus de raadsman.

Wij gebruiken niet graag grote woorden, maar dit is echt klinkklare nonsens. De eerste kroongetuige in Passage is door het OM op zijn fictieve VI-datum in vrijheid gesteld, de tweede kroongetuige heeft zelfs nog veel langer gezeten, omdat het Gerechtshof hem op zijn fictieve VI-datum niet in vrijheid wilde stellen. Wellicht denkt de raadsman aan Marengo, waar de kroongetuige gesteld heeft dat met het getuigenbeschermings-OM een afspraak zou zijn gemaakt dat hij eerder in vrijheid zou worden gesteld. De toenmalige getuigenbeschermingsofficier heeft dit evenwel ten stelligste weersproken. En ook in andere zaken zijn ons geen gevallen bekend, terwijl wij ook geen weet hebben van een dergelijke afspraak met Tony de G..

Toch staat het kennelijk voor de raadsman vast en zelfs nog meer: *“Als men 6,5 jaar gevangenisstraf in verhouding vindt staan tot dit feitencomplex, terwijl de kroongetuige zelf aangeeft voor alles getekend te zullen hebben als hij maar veilig was, dan is de weg naar volledige kwijtschelding feitelijk al open gelegd. En ik hoop maar dat het OM zich realiseert dat hoe makkelijker het wordt voor de potentiële kroongetuige, hoe meer ruimte hij zal pakken en hoe misbruik er zal volgen.”*, aldus de raadsman, waar hij dan nog (alleen) mondeling aan toevoegt *“hoe harder de reactie uit het criminele milieu zal volgen”*.

Wij verbaasden ons over deze laatste frase. Hoe moeten wij dit opvatten, mevrouw de voorzitter, edelachtbaar college: als een voorspelling, een waarschuwing of een dreigement? Hoe je dit ook begrijpt, het is nogal een uitspraak in een zaak, waarin de verdachten slechts een sanctie kennen: moord. Terwijl in een aanpalende zaak dit al werkelijkheid is geworden ten aanzien van een broer van de kroongetuige, zijn raadsman en zijn persoonlijk adviseur. Één ding mag duidelijk zijn: de overheid zal niet wijken voor deze dreiging.

De betrouwbaarheid van de kroongetuige

De meeste raadslieden hebben veel kritiek geleverd op de betrouwbaarheid van de verklaringen van de kroongetuige, zowel op de wijze waarop de kroongetuige door de politie is verhoord als wat de kroongetuige heeft verklaard. Hieronder gaan we op een aantal specifieke opmerkingen in. Maar eerst nog wat algemene opmerkingen.

En wij beginnen met het laatste pleidooi van Mrs. Hoogendam en Baar inzake Delano R.. In de inleidende opmerkingen wordt gesuggereerd dat het OM of de

politie bezig is geweest om getuigen te kopen tegen een financiële vergoeding. Mr. Hoogendam citeert hier weliswaar zijn cliënt, maar het zou hem gesierd hebben als hij hiervan afstand zou hebben genomen. Dat doet hij niet. Integendeel. De volgende zin van de raadsman begint met “Ondanks deze verwoede pogingen.....”. Dat is een zware beschuldiging, die volledig uit de lucht is gegrepen en zonder enige onderbouwing. Het komt zelfs niet eens uit een verklaring van Delano R.. Iedereen die zelfs ook maar kort in het strafrecht werkt, weet dat noch de politie, noch het OM dit doet. Het mag duidelijk zijn dat wij een dergelijke suggestie in geen enkele opzicht serieus nemen en oordelen dit een raadsman onwaardig.

Dan over naar de kroongetuige. Alle raadslieden hebben gesteld dat met de verklaringen van een kroongetuige meer, beduidend meer, behoedzaam moet worden omgegaan, omdat een kroongetuige er zo veel belang bij heeft om een – in de woorden van een aantal raadslieden: voor het OM wenselijke – geloofwaardige verklaring af te leggen. Daar valt al veel over te zeggen. De suggestie wordt gewekt dat het OM slechts verklaringen wil hebben waarmee bepaalde mensen aan de hoogste boom kunnen worden opgehangen. Alsof wij een kroongetuige in een bepaalde de richting zouden willen sturen. Dat is pertinent onjuist. De enige verklaring die het OM graag heeft is een verklaring conform de waarheid, of deze nu belastend of ontlastend is. En ook het belang van de kroongetuige is nogal kwestieus. Natuurlijk, veiligheid is een groot goed, maar weegt de strafkorting echt op tegen de permanente vijandigheid van je oude maten, het verlies van je oude vrienden en al je gelieven, je familie met uitzondering van de enkeling die mee in het getuigenbeschermingsprogramma gaan, het verlies van je oude woonomgeving en het leven met permanente dreiging? Er zijn weinigen die dit willen en aandurven.

De raadsman van Greg R. stelt dat het onmogelijk maken van enige rechterlijke toetsing of controle van de beschermingsovereenkomst, terwijl deze nauw samenhangt met de strafvorderlijke overeenkomst die ten grondslag ligt aan de verklaringen van de kroongetuige, in strijd is met artikel 6 EVRM. Hierdoor wordt het onmogelijk te toetsen of en in hoeverre de inhoud van de verklaringen van de kroongetuige beïnvloed zijn door toezeggingen die aan het zicht onttrokken zijn. In de eerste plaats miskent dit verweer dat de inhoud van de verklaringen van een kroongetuige getoetst dient te worden aan de inhoud van de overige bewijsmiddelen in de zaak. Niet aan de motieven van een kroongetuige om wel of geen verklaring af te leggen. Aan de overige bewijsmiddelen kan ook getoetst worden of de kroongetuige al dan niet in strijd met de waarheid “wenselijke” verklaringen heeft afgelegd. Van dat laatste is overigens in het geheel niet gebleken.

Belangrijker is echter dat de wet geen mogelijkheid biedt voor een rechterlijke toetsing van een beschermingsovereenkomst in het strafproces. *“Zo een verplichting zou – temeer omdat de huidige wet geen specifieke regeling kent met betrekking tot de afscherming van processtukken in het belang van de veiligheid van de kroongetuige – onverenigbaar zijn met het doel van bescherming van de getuige en de aard van de daartoe strekkende maatregelen.”*, aldus de HR in het arrest tegen Dino S. in het Passage proces. ¹

¹ ECLI:NL:HR:2019:601, overweging 3.11

Bovendien bepaalt art. 226j, derde lid, Sv dat geen mededeling behoeft te worden gedaan van beschermingsmaatregelen als bedoeld in art. 226l Sv, zo stelt de Hoge Raad vast in hetzelfde arrest.

Dan de vraag aan de hand van welke maatstaf een rechter de betrouwbaarheid van de verklaringen van een kroongetuige dient te toetsen. De raadsman stelt dat in zijn visie de extra behoedzaamheid bij het gebruik van verklaringen van een kroongetuige *“in Eris tot uiting zou moeten komen in het vereisen van bevestiging/verankering van de verklaringen van de kroongetuige in andere bewijsmiddelen die op hun beurt van daadwerkelijk belastende aard zijn richting cliënt en dus ook het onschuldscenario van cliënt (al dan niet in hoge mate) uitsluiten.”* Dat is een eis die de wet noch de rechtspraak kent.

De vraag hoe de rechter de betrouwbaarheid van de verklaringen van een anonieme getuige (Q5 in Passage) kan beoordelen – altijd een zeer lastige, omdat van een anonieme getuige alleen een beperkte “netto-verklaring” aanwezig is, veelal zonder feiten en omstandigheden en redenen van wetenschap – wordt door de Hoge Raad in Passage als volgt beantwoord: *“de samenhang tussen de verklaringen van de bedreigde getuige en de overige processtukken. Daarbij wordt de vraag beantwoord of voor de netto-verklaring steun kan worden gevonden in de inhoud van die stukken. Voorts kan hierbij worden betrokken de interne consistentie van de verklaringen”* ². Dat is een lichte toets gezien het gegeven dat we niet eens weten wie deze getuige is en dus niet eens kunnen speculeren welke motieven hij heeft gehad noch zijn verklaring kunnen leggen naast andere verklaringen van hem.

De maatstaf voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van een verklaring van een kroongetuige, wordt door de Hoge Raad evenwel niet expliciet beantwoord in de Passagearresten. De Hoge Raad verwijst hiervoor in het arrest Dino S.³ naar zijn arrest in de zaak Yellowstone: *“Blijkens zijn (...) overwegingen heeft het Hof geoordeeld dat de verklaringen van “de kroongetuige” voor het bewijs kunnen worden gebruikt, omdat de inhoud hiervan consistent is en voor een groot deel bevestiging vindt in technische bevindingen, aangiften en de verklaringen van medeverdachten. Hiermee heeft het Hof toereikend tot uitdrukking gebracht dat en waarom het de tot het bewijs gebezigde verklaringen van “de kroongetuige” betrouwbaar acht.”* ⁴.

Deze maatstaf past één op één – hoewel wat algemeen geformuleerd – bij de stelling van het OM dat het criterium om de betrouwbaarheid van verklaringen van een kroongetuige te beoordelen is gelegen in de vraag in hoeverre de verklaringen van de getuige inhoudelijk aansluiten bij het overige bewijsmateriaal. De eis van de raadsman dat die bewijsmiddelen op hun beurt ook van daadwerkelijk belastende aard moeten zijn voor de verdachte en dus ook een onschuldscenario (al dan niet in hoge mate) zouden moeten uitsluiten, is veel te strak en zien we nergens in regelgeving of jurisprudentie terug.

² Idem, overweging 8.2.2 waarin wordt aangehaald overweging 3.2.4 van het Passage-arrest

³ Idem, overweging 8.5

⁴ ECLI:NL:HR:2018:64

Nog even naar Passage

Maar laat ons nog kort stilstaan bij de eisen die de rechter aan het gebruik van de verklaringen van een kroongetuige stelt. De Hoge Raad was daar in zijn Passage arrest tegen Dino S. snel mee klaar:

Ten aanzien van de betrouwbaarheid van verklaringen van de kroongetuige:

1. Het is aan de feitenrechter voorbehouden om binnen de grenzen van de wet van het beschikbare materiaal datgene tot bewijs te bezigen wat hem uit oogpunt van betrouwbaarheid dienstig voorkomt en datgene terzijde te stellen wat hij voor het bewijs van geen waarde acht.
2. Hiervoor gelden geen ander wettelijke bewijs of motiveringsvoorschriften
3. De rechter dient ervan blijk te geven zelfstandig de betrouwbaarheid van de verklaring te hebben onderzocht.
4. De in art. 360, tweede lid, Sv bedoelde motiveringsverplichting strekt zich niet uit tot de rechtmatigheid van de afspraak als bedoeld in art. 226g, eerste lid, Sv. In het gebruik voor het bewijs van de verklaring van de getuige met wie de afspraak is gemaakt, ligt al besloten dat de rechter niet tot een andersluidend oordeel ter zake van de rechtmatigheid is gekomen dan in de beschikking van de rechter-commissaris als bedoeld in art. 226h, derde lid, Sv is vervat.
5. Als de rechter afwijkt van een door de verdachte uitdrukkelijk onderbouwd standpunt dat ertoe strekt dat vanwege onregelmatigheden bij de totstandkoming van de afspraak de verklaring van de getuige niet betrouwbaar kan worden geacht, dient hij daartoe de redenen op te geven. Als het verweer ertoe strekt dat sprake is van een vormverzuim – waaronder een schending van art. 6 EVRM – moet de rechter eveneens een met redenen omklede beslissing geven.⁵

Ten aanzien van de motivering van het gebruik van de verklaringen van de kroongetuige:

1. De rechter mag het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde heeft begaan niet uitsluitend aannemen op grond van de verklaringen van een getuige met wie een overeenkomst is gesloten (art. 344a Sv.).
2. Maar anders dan bij een anonieme getuige mag het bewijs wel in beslissende mate worden aangenomen op grond van de verklaringen van een getuige met wie een overeenkomst is gesloten.
3. Verder dient de rechter op grond van art. 360, lid 2 en 4 Sv. het gebruik van de kroongetuige-verklaringen nader te motiveren, maar aan deze motivering worden geen bijzondere eisen gesteld. Dat is overigens geheel aan de feitenrechter.⁶

Welke regels heeft het Gerechtshof in de Passage zaak dan gehanteerd. Opvallend in deze zaak is natuurlijk dat er twee kroongetuigen waren, die elkaar op onderdelen tegenspraken en wier verklaringen elkaar soms zelfs uitsloten. Het Hof constateert zelfs dat niet met zekerheid is komen vast te staan wie van beiden kennelijk niet volledig naar waarheid heeft verklaard⁷.

⁵ HR 23 april 2019. ECLI:NL:HR:600, r.o. 3.14-3.16

⁶ HR 23 april 2019. ECLI:NL:HR:600, r.o. 3.16 en 8.1-8.5

⁷ Hof Amsterdam 29 juni 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:2497, r.o. 3.5.2.

Het Gerechtshof kijkt eerst naar de verklaringen van de kroongetuigen die bewijs hebben opgeleverd en in tweede instantie naar de overige verklaringen van de kroongetuigen. Het Hof constateert dat het OM een lastige bewijspositie heeft, nu het merendeel van de verdachten geen volledige verklaringen heeft afgelegd. Het moet dus voor een groot deel komen van de kroongetuigeverklaringen. En ook de verklaringen van de kroongetuigen hebben niet alle levende vragen afdoende kunnen beantwoorden. Maar daarmee is er nog geen sprake van een (intrinsieke) onbetrouwbaarheid. Kroongetuigen zijn bijzondere getuigen, maar ook gewone getuigen die verklaringen hebben afgelegd over hun waarnemingen. Zij hoeven, wij zeiden het al in ons requisitoir, niet van onberispelijk verklaringsgedrag te zijn. De rechter moet wel behoedzaam – let wel, de Hoge Raad zegt niet extra behoedzaam – zijn bij het gebruik van de verklaringen van een kroongetuige, gelet op de verplichting van de rechter hiervoor de bijzonder redenen op te geven. Over de eerste kroongetuige die in de loop der jaren vele malen is verhoord, overweegt het Gerechtshof:

“Echter, het gegeven dat ook deze getuige na verloop van jaren een minder scherp reproduceerbaar zicht heeft gekregen op zijn redenen van wetenschap of dat hij op inconsistenties kon worden betrapt hoeft op zichzelf genomen in redelijkheid evenmin verbazing te wekken, niet bij de vriend noch bij de vijand. De daarop gegronde diskwalificatie van deze getuige als een volstrekt onbetrouwbaar persoon althans als iemand die diep onbetrouwbaar verklaart lijkt dan een gevolgtrekking die – voorzichtig gezegd – daaruit niet dwingend volgt.”⁸ En

“Het vergt geen bijzondere deskundigheid om het ontstaan van dergelijke verschillen te begrijpen. Herinneringen worden vager en verdwijnen soms zelfs geheel. Ook het spreken over die herinneringen is van invloed op de inhoud ervan. Zeker als de ondervraging daarover zeer gedetailleerd wordt. De getuige heeft ook diverse keren gezegd dat het gegeven dat hij vele malen is gehoord van invloed is geweest op de wijze waarop hij informatie “opnieuw had opgeslagen”.⁹

Over deze kroongetuige constateerde het Gerechtshof ook dat deze getuige over een verdachte – dit overigens met instemming van het OM – niet heeft willen verklaren en dat hij kleine zekerheidjes, dwz onwaarheden, in een kluisverklaring inbouwde om zijn positie inzake de getuigenbescherming te zekeren. Die kleine onwaarheden heeft hij nooit helemaal opgehelderd. Het Hof constateert dat juist de woordelijke uitwerking van de verklaringen van de kroongetuige hen de mogelijkheid biedt alle onvolkomenheden op hun waarde te schatten: *“De kernvraag die bij de verschillende onderdelen van de gevoerde betrouwbaarheidsverweren steeds moet worden beantwoord luidt: wat is het verband tussen de gestelde tekortkoming, onjuistheid of, zo men wil, onwaarachtigheid enerzijds en de inhoud en betrouwbaarheid van de verklaringen anderzijds? In zoverre wijkt de beoordeling in de kern niet af van de toetsing van enige andere getuigenverklaring, met dien verstande dat aan het hof is opgedragen extra behoedzaam te zijn nu het om verklaringen van een kroongetuige gaat.”¹⁰*

⁸ Idem, r.o. 3.1.1.

⁹ Idem, r.o. 3.3.2.

¹⁰ Idem, r.o. 3.3.1., laatste alinea

Concluderend kan worden gesteld dat in Passage zich vele incidenten hebben voorgedaan ten aanzien van de verklaringen van deze kroongetuige. Toch komt het Gerechtshof tot de slotconclusie dat er geen reden is om de verklaringen van de kroongetuige uit te sluiten van het bewijs omdat deze voldoende verankering vinden in de overige bewijsmiddelen. Ten aanzien van tweede kroongetuige, die zich eerst tijdens de hoger beroepsfase had gemeld, komt het Hof Amsterdam, ondanks vele verweren over de vermeende structurele leugenachtigheid van deze kroongetuige, zijn onbetrouwbare persoonlijkheid en zijn tegenstrijdige verklaringen, na een gedegen onderzoek tot een vergelijkbare conclusie.¹¹ Wat van belang is te constateren dat alles wat niet rechtstreeks relevant is voor de tenlasteleggingen, door het Hof terzijde wordt geschoven.

Verbalisering

Dan nog iets over de verbalisering van de verklaringen van de kroongetuige in deze zaak.

Naar aanleiding van geconstateerde fouten in de uitwerking van de verklaringen van de kroongetuigen hebben wij in een redelijk laat stadium van het proces alle verklaringen ook zelf compleet uitgeluisterd en gesproken en geschreven tekst naast elkaar gehouden. Dat is ook gebeurd met de kluisverklaringen. Toen bleek ons dat er redelijk wat discrepanties in zaten. Wij hebben de politie verzocht opnieuw de verbeterde verklaringen aan te leveren. Dat heeft zijn beslag gekregen in de mappen 118c t/m 118i. Het is voor iedereen duidelijk geweest dat daar de juiste uitwerkingen staan en als politie-verklaringen van de kroongetuige worden aangehaald dat uit die nieuwe mappen moet worden geput. Doen we dat niet, dan kunnen er vervelende vergissingen ontstaan. Vele raadslieden hebben zich daar helaas niet aan gehouden. Een voorbeeld. De raadsman van Gwensley G. heeft gesteld dat de kroongetuige wisselend heeft verklaard en zichzelf heeft tegengesproken over de gebeurtenis bij het hotel in Wassenaar op de dag waarop later Souhali werd vermoord. Het gaat dan over de vraag wie een wapen bij dat hotel aan de vader van de kroongetuige heeft overhandigd. De raadsman gebruikt daarvoor map 113 waar inderdaad staat dat Tony de G. heeft verklaard: *"Ik moest snel deze tas in de auto van mijn vader leggen."*¹² De G. heeft dat echter nooit verklaard. Uit de verbeterde versie in map 118e blijkt namelijk dat De G. heeft verklaard: *"Ik deed heel veel hand- en spandiensten en toen moest er even snel een tas bij mijn vader in de auto"*.¹³ En dat is echt heel wat anders. Aan de rechtbank derhalve het verzoek voor het bewijs alleen de verklaringen van de kroongetuige bij de politie in de mappen 118c t/m 118i te gebruiken.

Dat betekent niet dat er geen kritiek kan worden geleverd op de wijze waarop de kroongetuige is verhoord. Daar hebben wij in het requisitoir ook al een opmerking over geplaatst. De vraag is alleen welke consequenties dat moet hebben. Een getuige dient te worden gehoord over wat hij heeft waargenomen, gezien, gehoord, gevoeld. Niet over wat hij denkt dat er aan de hand is. Hij behoort niet uitgenodigd worden te speculeren. Daarover zijn wij het eens met de raadslieden. Toch wordt hier zo nu en dan wel door de politie tegen

¹¹ Idem, r.o. 3.5 en 3.6.

¹² Map 113, p 834

¹³ Map 118^e, p 4119

gezondigd. De raadsman van Moriën J. geeft hier een treffend voorbeeld van, waar de verhorende ambtenaren Tony de G. proberen te leiden in een combinatie van Arford en Lis.¹⁴ Hier wordt ook gevraagd aan de getuige te speculeren "*Waar denk je dan aan?*" Dit is geen goede wijze van verhoren; dat zijn wij met mr. Van Vuuren eens. Maar van belang is hoe de kroongetuige hier op reageert. Hij speelt dit spel nauwelijks mee. Hij zegt op die vraag "*Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Ik denk dat het weer gaat om een andere liquidatie.*" En kort daarna "*Dat is mij nooit gezegd natuurlijk, maar ik denk*" En dan gaat hij op nogal uitdrukkelijk verzoek van de politie toch mee speculeren. Maar nergens zegt hij in deze passage iets van "nu u mij dit voorhoudt, dan weet ik het weer, ik heb het volgende gehoord oid". Hier blijkt dus uit dat de kroongetuige zich nergens laat verleiden tot het doen van onverantwoorde uitspraken. Hij geeft geen nieuwe waarnemingen, die uit conclusies of speculaties bestaan en het enige dat in deze passages voor het bewijs bruikbaar is, is zijn antwoord op de vraag in Arford "*Wat heeft Work aan jou verteld over die aanhouding in Amsterdam?*" met het antwoord "*Ja, dat het om een liquidatie ging, dat ze bezig waren met een liquidatie en of het nou een voorbereiding was of dat die liquidatie op dat moment zou gaan plaatsvinden, dat weet ik niet, maar ze waren met een liquidatie bezig.*" Het is aan uw rechtbank uit de verklaringen van de kroongetuige te selecteren wat u bruikbaar en dienstig acht en (uiteeraard) voldoende betrouwbaar om te bezigen voor het bewijs. De woordelijke verhoren van de kroongetuige geven u de mogelijkheid om dat op een verantwoorde wijze te doen en het OM heeft daar het volste vertrouwen in.

Geheugendeskundigen

Dan nog enkele specifieke opmerkingen over hetgeen de raadslieden hebben betoogd. Het zal u duidelijk zijn dat wij in het bestek van deze repliek niet op elk door de raadslieden aangehaald punt kunnen reageren. In het bijzonder zijn mrs. Weermeijer, Janssen, Van Vuuren en Laurier zeer gedetailleerd op de verklaringen van de kroongetuige ingegaan en als wij op elk detail zouden reageren, dan halen wij het eind van de maand niet.

In elk geval hebben wij de afgelopen weken veel pseudo-geheugendeskundigen aan het woord gehoord. Het geheugen is een ingewikkeld werkend stuk hersenen en het OM pretendeert ook zeker geen deskundige te zijn, maar wat opvalt is dat de raadslieden geen poging doen om vanuit eigen ervaring, vanuit wat je weet hoe jij je zelf soms dingen herinnert, te begrijpen hoe verklaringen van de kroongetuige tot stand zijn gekomen. Neem mr. Laurier. Zij is stomverbaasd dat de kroongetuige zich eerst niet herinnert dat hij met [getuige K.] op de dag van de moord op Souhali ook nog bij Delano R. in Zoetermeer is geweest. Als de verhoorders hem voorhouden dat de paallocatie-gegevens waar zij inmiddels over beschikken hem die dag ook nog in Zoetermeer plaatsen, dan weet hij zich dat ineens wel te herinneren. En waar zij toen over hebben gesproken. Is dat raar, is dat verbazingwekkend, is dat invullen, is dat sturen? Nee, nee en nee. Zo werkt het geheugen nu eenmaal. Er is die dag nogal wat gebeurd. Vader ophalen, naar het hotel in Wassenaar, dan bij Delano R. in de auto naar Zoetermeer, daarna vader weer terugbrengen, [getuige K.] ophalen, samen op stap, naar club Blu of uiteindelijk toch niet en dan als klap op de vuurpijl drie mensen ophalen, waarvan je de volgende dag hoort dat die net

¹⁴ Raadsman: 226g/1748 en 1749; OM: map 118f p 4544 en 4545

een liquidatie hebben gepleegd. Is het vreemd dat juist dat laatste is blijven hangen? Niet alleen het meest indrukwekkende, maar ook wat later een vervolg krijgt? Een ingrijpend vervolg, het begin van zijn eigen betrokkenheid. En dat de andere gebeurtenissen dan gewoon wat wegzakken? En dat je, als je later dan een geheugensteuntje krijgt, dat je dan wel weet wat je gedaan hebt en ook weer details weet. Gaat u maar eens bij uzelf na. Als u gevraagd wordt wat u op zeg 18 april vorig jaar hebt gedaan, dan weet u dat niet. Maar als ik u zeg dat u toen in Roozendaal bent geweest, waar een goede vriend van u woont, dan weet u ongetwijfeld weer dat u toen op zijn verjaardag bent geweest. En dat niet alleen, u herinnert zich weer dat er bepaalde mensen waren en misschien dat er toen een ruzie oid is geweest. Buitengewoon menselijk ... én betrouwbaar.

Een betere onderbouwing is te vinden in een artikel van de deskundigen Wessel en Wolters "*Het geheugen van getuigen: herinneren, vergeten en vergissen*" in het boek "*Routes van het recht: Over de rechtspsychologie*" van Van Koppen e.a.¹⁵. De schrijvers onderscheiden het semantische geheugen, waar alle kennis is opgeslagen (wij zullen niet snel vergeten dat Amsterdam de hoofdstad van Nederland is, maar dat in den Haag de regering zetelt etc. etc.) en het autobiografische of episodische geheugen. De naam zegt het al, daar worden de gebeurtenissen opgeslagen die, kort gezegd, de toppen en dalen van ons leven vormen. Wij onthouden de gebeurtenissen als ze belangrijk zijn, aldus de schrijvers. In dat deel wordt niet alles even goed onthouden. Wij herinneren, aldus de schrijvers, ons ook nooit zo maar iets. Een herinnering wordt voorafgegaan door een *trigger, of cue*." De schrijvers zeggen ook - en dat is heel goed te begrijpen - dat als je in de loop der tijden te veel triggers krijgt, te veel cues, dat dan het geheugen minder betrouwbaar wordt. Dat dan in de loop van de tijd de kans steeds groter wordt dat wat wij ons van een bepaalde gebeurtenis herinneren, vermengd wordt met nieuwe gebeurtenissen. Dit maant ons dus om te bekijken welke trigger de politie heeft gegeven. De politie zegt niet dat Tony de G. en [getuige K.] bij Delano R. zijn geweest, maar alleen dat het onderzoek de telefoon van De G. in Zoetermeer plaatst en die beperkte informatie maakt dat De G. zich weer nieuwe details herinnert. Heel verantwoord, lijkt ons. En zo zijn er vele voorbeelden. De politie probeert de getuige niets voor te kauwen, maar geeft slechts triggers of cues, die het geheugen weer aan het werk zetten en dat is dan het eigen geheugen van de getuige.

Tegelijkertijd weten wij natuurlijk wel iets van de werking van het geheugen. Uit de theorie van de confrontaties weten wij dat het zinloos is om een Oslo of Foslo te houden als we een getuige al eerder een foto van de vermoedelijke dader hebben getoond. We weten dan namelijk niet of de getuige iemand uit de confrontatie haalt vanwege de eerder getoonde foto, of van de gebeurtenis waar het om gaat. Mr. Laurier heeft een pagina's lang betoog gehouden over de beschrijving door Tony de G. van haar cliënt Reaginon A.. Volslagen zinloos, naar ons oordeel. De G. heeft immers gezegd dat hij A. meerdere malen heeft gezien, NB onder verschillende licht-omstandigheden, en we zullen niet kunnen achterhalen op welke ontmoeting De G. zijn beschrijving baseert. En misschien maakt hij wel een totaalplaatje van drie ontmoetingen. Van belang is slechts

¹⁵ I. Wessel en G. Wolters (2017) "*Het geheugen van getuigen: herinneren, vergeten en vergissen*" in het boek "*Routes van het recht: Over de rechtspsychologie*" van P.J. Van Koppen, J.W. de Keijser, R. Horselenberg en M. Jeleie, p. 493-511, Den Haag, Boom Juridisch.

dat hij uiteindelijk Reaginon A. aanwijst, het neefje van Grim, die hij drie maal heeft gezien, waaronder 's-nachts op 17 april 2017.

Invullingen en schijnbare tegenstellingen?

In de zaak Arford komt de raadsman van Willem B. tot de conclusie dat de verklaringen van de kroongetuige in Arford onbetrouwbaar zijn en niet voor het bewijs kunnen worden gebruikt. Naast de algemene – en naar het oordeel van het OM: onjuiste – stellingen van de raadsman over de verklaringen van de kroongetuige (zie elders in de repliek) stelt de raadsman dat de kroongetuige slechts sprak over de verdenking jegens Willem B. in Arford en niet over wat er mogelijk echt gebeurd zou zijn. Hij baseert dit op het antwoord van Tony de G. op de vraag van de rechtbank "*Dus dat is u altijd verteld in relatie tot hun aanhouding?*", waarop Tony de G. antwoordt dat dat klopt. Als we het nu over invullingen hebben: dit is een rasechte invulling van de raadsman die niet steunt op de verklaringen van de kroongetuige. Integendeel. De kroongetuige verklaarde al in zijn kluisverklaring op 15 januari 2018¹⁶ het volgende:

"Vraag : En ze zijn dan met z'n drieën aangehouden omdat ze op waren gevallen in een viswinkel. Ze zijn aangehouden omdat ze onderweg waren met wapens.

Antwoord: Ja ze waren onderweg voor een liquidatie.

Vraag: Oran, Swa en Work zijn toen aangehouden?

Antwoord: Ja die zijn toen met z'n drieën aangehouden."

In latere verklaringen komt dit in vergelijkbare zin terug. En ook de vraag en het antwoord ter zitting van 1 september 2021 die de raadsman in zijn pleidooi aanhaalt kunnen slechts op één manier worden begrepen, namelijk dat Tony de G. van Delano R. heeft begrepen dat Willem B., Moriën J. en Orhan P. met een liquidatie bezig waren en dat ze waren aangehouden en dat de aanhouding de reden was voor Delano R. om dit aan Tony de G. te vertellen.

Wij zien geen enkele reden om deze verklaring van De G. om de redenen die de raadsman van Willem B. heeft opgesomd uit te sluiten van het bewijs tegen B..

Mr. Laurier creëert ook tegenstellingen die er gewoon niet zijn. Tony de G. verklaart "*Ja, we hebben Rotterdam ook niet bereikt. De bedoeling was om naar Rotterdam te gaan*". Dat vindt de raadvrouw opmerkelijk omdat we in alle voorafgaande verklaringen heel duidelijk zien dat hij aangeeft een opdracht te hebben gehad van Delano R. om naar Club Blu te gaan, en dat hij daar al naartoe onderweg was. Is dat opmerkelijk? Is het gaan naar Rotterdam en onderweg zijn strijdig met het niet bereiken van Rotterdam, terwijl dat niet de bedoeling was? U mag het zeggen, edelachtbaar college, maar wij zien dat niet.

Tot slot over het pleidooi inzake Reaginon A. het volgende. De raadvrouw stapelt suggestie op suggestie. "Hier moet de kroongetuige natuurlijk een verklaring voor geven." Aldus de raadvrouw. Hoezo? De kroongetuige moet niets, de kroongetuige vult ook niet in. Soms kan hij een verklaring ergens voor geven, soms ook helemaal niet en dan zegt hij gewoon, dat hij dat niet weet. En als er ergens geen bevestiging voor wordt gevonden in de historische telefoon- of zendmastgegevens (zoals de vergeefse en eerder afgebroken trip naar Rotterdam), dan betekent dat niet dat de feiten niet lijken te kloppen,

¹⁶ Map 112, p. 439

zoals de raadvrouw stelt. Geen gissing of suggestie van de getuige, maar een onjuiste conclusie van de raadvrouw.

En praat niet over een "*greep uit de verklaringen van de kroongetuige*" als je nog maar één voorbeeld hebt gegeven. En dan is dat voorbeeld inderdaad hét voorbeeld waar het helemaal fout is gegaan en dat door vrijwel alle raadslieden wordt aangehaald. Ja, de kroongetuige heeft Barbera en Lis volledig door elkaar gehaald. Omdat beide gebeurtenissen op vrijwel dezelfde plek hebben plaatsgevonden dacht de kroongetuige dat Barbera ook wel over "de Belg" zou gaan. Overigens heel begrijpelijk, maar wel fout. Gelukkig heeft Tony de G. ons inzicht gegeven in hoe zijn gedachtegang is geweest, waarmee hij zijn verklaring heeft opgehelderd.

Kortom, wij delen de conclusies van de raadvrouw van Reaginon A. niet.

Mr. Van Berge Henegouwen betoogt dat de verklaringen van de kroongetuige niet gebruikt kunnen worden voor het bewijs tegen Willem B.. Ze zouden onbetrouwbaar zijn. Hij komt met specifieke voorbeelden en veralgemeniseert enkele voorbeelden naar alle verklaringen van de kroongetuigen. Hij stelt dat in algemene zin is opgevallen dat Tony de G. door steeds meer informatie van de politie wordt gevoed en dat hij daarmee zijn verklaringen steeds heeft uitgebreid. Hij komt niet met voorbeelden, laat staan met voorbeelden in de zaak van Willem B.. Wij hebben daar in het requisitoir ook al aandacht voor gevraagd en in elk geval geconstateerd dat de politie nauwelijks informatie geeft, anders dan, na eerst over een onderwerp hem te hebben ondervraagd hem daarna te confronteren met objectieve onderzoeksbevindingen. Deze waren doorgaans consistent met zijn eerdere antwoorden en als Tony de G. dan vervolgens dat als een bevestiging ziet van hetgeen hij verklaart heeft – terecht – dan maakt dat zijn verklaring uiteraard niet minder waard. En als hij door de vragen, door aansporingen van de politie zijn geheugen aan het werk te zetten, zich later nog nadere details herinnert, dan zijn dat geen invullingen. En een enkele keer, bijvoorbeeld in zijn verklaringen over Lis en Barbera, maakt De G. daadwerkelijk de fout dat hij twee gegevens combineert en dat vervolgens zelf invult, maar is dan ook de eerste die dat ruitelijk toegeeft.

Ook stelt de raadsman dat de kroongetuige belangrijke gesprekken, data of volgordes zich niet kan herinneren en dat hij ten aanzien van zeer ernstige strafbare feiten niet meer weet wie hem wanneer hierover heeft verteld. Het openbaar ministerie zou de verklaringen van de kroongetuige als zoete koek slikken. Wederom generaliseert de raadsman in onverantwoorde mate. In één zaak, Langenhorst, heeft De G. moeite met tijd, volgorde en plaats, maar hij is wel stellig en consequent dat de gebeurtenissen zoals hij beschrijft hebben plaatsgevonden en de vraag op welk tijdstip hem verteld is dat het om een moord gaat en of hij nu eerder Yumusak bij de Ikea heeft ontmoet en pas daarna de opdrachtgever Ferhan Y. en Greg R. bij Delano R. heeft ontmoet is echt van ondergeschikt belang bij de vraag óf die gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. En daar is hij klip en klaar over. Bovendien is het menselijk dat je belangrijke gebeurtenissen die al langere tijd geleden hebben plaatsgevonden je wel goed herinnert maar je in het tijdstip vergist of je dat bent vergeten. En in elk geval mag je hier niet uit afleiden dat de verklaringen omtrent de gebeurtenissen onbetrouwbaar zijn.

Mr. Ten Berge Henegouwen maakt het vervolgens echt te bont als hij een domme opmerking van een verhorende politieambtenaar aan Tony de G. vertaalt naar de conclusie dat De G. niet alleen is aangezet tot het verzinnen van zijn verklaringen, maar daar zelf neuro-linguïstisch geprogrammeerd is. "Je weet vast nog wel wat te verzinnen... ja niet verzinnen, maar je weet vast nog wel wat." Heeft de politie een keer tegen hem gezegd. Volgens het NLP kan het brein het woordje "niet" niet opslaan, aldus de raadsman, dus heeft De G. met gebruikmaking van een hypnotische suggestie het commando gekregen om wat te verzinnen. Nu hebben wij denk ik geen van allen een diepgaande kennis van neuro-linguïstisch programmeren, maar een kleine zoekslag op het internet maakt wel duidelijk dat ook de raadsman dat niet heeft. Daar vind je voorbeelden waaruit blijkt dat het er om gaat hoe je je brein onbewust en ongewild kan laten focussen op de voor jou wellicht verkeerde of ongewenste richting: Help me onthouden dat ik straks mijn jas niet vergeet, niet te veel drinken vanavond hoor, denk erom, niet op straat spelen, niet door de klas rennen, niet gillen op de gang, etc.. Dat wordt door het brein niet opgevat als een commando om alles maar te vergeten, om wel te veel te drinken, wel op straat te gaan spelen etc. en dat je dat daarna ook daadwerkelijk gaat doen. Nee je gedachten worden er op gefocust dat dat soort dingen ook mogelijk zijn. "let niet op de rommel" geeft weer aan dat je denkt dat de ander kan denken dat het wel eens rommelig kan zijn, wat tot dat moment nog niet in je was opgekomen. Maar een commando: nonsens!

Het zou ook wat zijn, mevrouw de voorzitter, edelachtbaar college. Een voorbeeld dichtbij huis. Blijkt de cautie voor elk verhoor nu een commando te zijn voor een verplichting om wel te gaan verklaren en wordt dat dan door alle verdachten meteen opgevolgd? We hebben daar in deze zaak niet veel van gemerkt en in het algemeen in onze praktijk ook niet. Laten we deze ongefundeerde amateurpsychologie nou maar snel vergeten en al helemaal niet, zoals mr. Van Berge Henegouwen dit vervolgens met graagte wil toepassen op alle verklaringen van Tony de G.. Het was een onhandige opmerking van de verhoorder, maar we kunnen uit de verklaringen van De G. en door de vele bevestigingen van hetgeen hij verklaard heeft, uit latere objectieve onderzoeksbevindingen opmaken dat hij niet zijn duim, maar zijn geheugen aan het werk heeft gezet. Ook al is dat een enkele keer feilbaar.

Wellicht ten overvloede, de raadslieden van Gwensley G. hebben zich bij dit deel van het pleidooi van mr. Van Berge Henegouwen aangesloten. Zij komen met twee nieuwe deskundigen, dr Shaw en dr Rassin en verzoeken voorwaardelijk om hun verhoor als getuige deskundigen. Wij twijfelen niet aan de deskundigheid van deze twee wetenschappers, maar een fatsoenlijke onderbouwing van het verzoek ontbreekt. De theorie die door de raadsman van Gwensley G. wordt gepresenteerd, nl dat je ergens in kunt gaan geloven als ware het de waarheid door je iedere keer een verhaal te vertellen, ook door nieuwe details erin te verwerken, door kleine stukjes van andermans herinnering erin te stoppen of door het aanmaken van nieuwe en misleidende verbindingen, zal ongetwijfeld kloppen, maar slaat echt niet op de wijze waarop de politie de kroongetuige heeft gehoord. Zij hebben bij hem geen valse herinneringen ingeplant, zij hebben Tony de G. niet in verwarring gebracht terwijl hij zich een herinnering inbeeldt. Wij menen dan ook dat dit voorwaardelijke verzoek onvoorwaardelijk dient te worden afgewezen.

Nog één opmerking over het oordeel van het openbaar ministerie over de betrouwbaarheid van de verklaringen van de kroongetuige. Vele raadslieden hebben gesteld dat wij de verklaringen van de kroongetuige betrouwbaar achten omdat niet is gebleken dat hij bewust heeft gelogen of onjuist heeft verklaard. Dat is een bewust onjuiste weergave van het oordeel van het OM. Wij hebben gesteld dat wij de verklaringen van de getuige (meer dan) voldoende betrouwbaar achten om te gebruiken voor het bewijs omdat deze veelal nauw aansluiten bij objectieve onderzoeksgegevens die hij op dat moment nog niet kon kennen, zoals PGP conversaties, paallocatie-gegevens en printgegevens. Hij heeft zich een enkele keer vergist en hij kan zich enkele zaken niet goed herinneren – hetgeen overigens menselijk is – maar daarbij is niet gebleken dat hij bewust verhoorders heeft misleid onwaarheden heeft verteld of zou hebben gelogen. En dat is een juiste maatstaf.

De overeenkomst in Lis en Gezicht niet toelaatbaar?

De overeenkomst met De G. ingevolge artikel 226g Sv e.v. in Gezicht en Lis had niet gesloten mogen worden omdat de zaak Gezicht niet voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit en de kroongetuige onvoldoende weet van het onderzoek Lis, zo begrijpen wij van mr. Taekema.

Wat Lis betreft snijdt deze redenering geen hout. Als een toekomstige kroongetuige kluisverklaringen aflegt waarin hij vertelt het een en ander, zij het niet veel, gehoord te hebben over een moord en die moord past ook in een patroon van moorden die kennelijk door een bepaalde groepering in georganiseerd verband zijn gepleegd, staat niets in de weg om met deze getuige een overeenkomst te sluiten. Dat bij nader tactisch onderzoek blijkt dat de verklaring van de kroongetuige weinig bijdraagt aan het geheel der bewijsmiddelen ter zake die moord, bijvoorbeeld omdat hij er inderdaad niet veel van afweet en/of zaken door elkaar haalt, maakt dat de overeenkomst op dit punt niet ongeldig. Geen rechtsregel schrijft voor dat voor het sluiten van een overeenkomst met een kroongetuige op voorhand vast dient te staan dat de verklaringen van deze kroongetuige het volledige bewijs of nagenoeg het volledige bewijs moeten kunnen opleveren voor de personen waar hij over spreekt.

De redenering dat de zaak Gezicht niet voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit gaat op meerdere punten mank. Wat betreft de subsidiariteit mag duidelijk zijn dat de autoriteiten voordat Tony de G. zijn verklaringen heeft afgelegd niet eens wisten wat er in Doorn zich precies had afgespeeld, laat staan dat er aanknopingspunten waren voor onderzoek. In het kader van de proportionaliteit spreekt de raadsman van "een relatief betrekkelijke ernst". Een onbegrijpelijke stelling als je weet dat het gaat om de poging een raketwerper af te schieten op een woning waar in de tuin jonge kinderen speelden en waar in het huis hun ouders waren, naast het bezorgen van een kogel in een stoel in een schuurtje van een huis waar de bewoners wel thuis waren. Wij, en met ons bijna iedereen, kijken daar toch anders tegen aan. Vraagt u maar eens naar de gevoelens van veiligheid van de heer [slachtoffer] en mevrouw [slachtoffer], waar mr. Taekema makkelijk over heen loopt. Maar ook om een tweede reden klopt het betoog van de raadsman niet. De beoordeling van een overeenkomst met een kroongetuige op proportionaliteit en subsidiariteit geschiedt op grond van de totale overeenkomst. En het gaat niet aan om hier een feit uit te halen en dat los te beoordelen. Artikel 226g, lid

1 Sv. meldt immers dat het moet gaan om het afleggen van een getuigenverklaring in het kader van een opsporingsonderzoek naar misdrijven, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten en die gepleegd zijn in georganiseerd verband etc. of naar misdrijven waarop acht jaren of meer is gesteld. Nog daargelaten dat de zaak Gezicht ook op zich formeel voldoet aan deze eisen.

Het motief van de kroongetuige

De Raadslieden van Gwensley G. hebben maar liefst 8 bladzijden in hun pleidooi besteed aan de persoon van de kroongetuige, zijn criminele verleden – welk door de kroongetuige overigens ruitelijk wordt erkend – zijn mogelijke en in elk geval “foute” motief om kroongetuige te worden. Wij kunnen hier kort over zijn: gezien het gestelde hiervoor is dit allemaal irrelevant. De woorden koorknaapje (niet dus), zijn oplichterijen, zijn criminele schulden die wellicht een motief waren om kroongetuige te worden, het is in de loop van dit proces allemaal aan de orde geweest, maar uiteindelijk niet relevant voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van zijn verklaringen. En daar gaat het hier om.

En van verkapt belonen is ook al geen sprake, nog daargelaten dat criminele schulden niet inbaar zijn anders dan met illegale of gewelddadige middelen. En laten we het alstublieft niet meer hebben of een bepaalde ontmoeting in Leiden of Zoetermeer heeft plaatsgevonden. Als je misschien niet dagelijks maar wel met zeer grote regelmaat naar iemand moet komen in willekeurig Leiden, Zoetermeer of Almere, terwijl die persoon telkens daar ook een vrouw, bijvrouw of concubine heeft, dan is het toch meer dan menselijk dat je je een keer vergist bij de vraag waar een specifieke ontmoeting heeft plaatsgevonden. En dat terwijl uit de beschrijving van de omgeving van de ontmoeting (het basketbalveldje) al zonneklaar is in welke plaats die ontmoeting heeft plaatsgevonden. En tot slot: wat relevant is, is of die ontmoeting heeft plaatsgevonden en wat daar is besproken of gebeurd en daar is de kroongetuige volstrekt helder en consistent in.

De kroongetuige in Langenhorst

Mr. Taekema bepleit niet ontvankelijkheid van het OM voor zijn cliënt Radjesh S., omdat de kroongetuige niet vervolgd wordt in Langenhorst. Dit verweer is onbegrijpelijk. Voor zover er al een beroep op het gelijkheidsbeginsel mogelijk is, dan moet er toch sprake zijn van vergelijkbare strafbare feiten en vergelijkbare omstandigheden. En zelfs dan wordt een beroep op het gelijkheidsbeginsel zelden of nooit gehonoreerd. Wij verwijzen naar een arrest van de Hoge Raad in een piratenzaak en met name naar de conclusie van de Advocaat-Generaal.¹⁷ Het moge duidelijk zijn dat de zaak van de Tony de G. in Langenhorst in geen enkel opzicht vergelijkbaar is met die van Radjesh S. in Goudvink.

Ook andere raadslieden hebben kritiek geuit op het niet vervolgen van Tony de G. in Langenhorst.

Zo ook de raadsman van Greg R.. Wij hebben deze beslissing uitgebreid gemotiveerd in het requisitoir. Voor alle duidelijkheid: het is niet een kwestie

¹⁷ [ECLI:NL:HR:2014:286](#), en [ECLI:NL:PHR:2013:2494](#)

van het gebruik maken van het opportunitiebeginsel, een vervolging heeft in onze ogen geen kans van slagen en dat heeft goeddeels te maken met het gegeven dat hij – in tegenstelling tot de andere verdachten – uitgebreide verklaringen heeft afgelegd en duidelijk heeft gemaakt dat hij die moord helemaal niet wilde plegen en ook tijdig is gestopt.

De raadsman van Delano R. gaat het verst. Hij veronderstelt dat het OM welbewust heeft aangetuurd op het niet vervolgen omdat het OM dan levenslange gevangenisstraf zou moeten eisen hetgeen een overeenkomst ingevolge artikel 226g e.v. Sv. onmogelijk zou maken. "*Geen (lagere straf, geen overeenkomst)*", aldus de raadsman. Hij verliest hierbij uit het oog dat niet dit OM de overeenkomst heeft gesloten, maar de speciaal daarvoor aangestelde officier van justitie op een moment dat er veel minder bekend was over de details in die zaak. Dit zaaks-OM stond alleen voor de vraag of Tony de G. ondanks de overeenkomst alsnog voor zijn activiteiten in Langenhorst vervolgd zou moeten worden. Wij hebben onze beslissing en de gronden hiervoor uitgebreid en gedetailleerd voor u beschreven en het valt op dat er niet één verweer is gekomen die op de onderbouwing van onze beslissing is ingegaan.

De ene raadsman verbaast zich erover dat het OM maar liefst vijf bladzijden nodig heeft om de niet-vervolging uit te leggen, maar vindt het wel te gek voor woorden, een andere raadvrouw vindt het in elk geval van magistratelijkheid getuigen dat het OM aan de procespartijen inzicht geeft in zijn gedachtegang. Al overheerst ook bij haar onbegrip.

Een zekere mate van verbazing bij de verdediging kunnen wij wel begrijpen. Wij hebben ook met elkaar uitgebreid gesproken en gereflecteerd op de strafrechtelijke positie van Tony de G. in Langenhorst. Met open mind. Dat wil zeggen dat als wij tot de conclusie zouden zijn gekomen dat De G. in Langenhorst wel strafbaar had gehandeld dan zouden wij hem hiervoor ook hebben vervolgd. Met mogelijk verstrekkende gevolgen voor De G.. Overigens zou dit voor de procespositie van de andere verdachten niets hebben uitgemaakt, want de verklaringen die De G. heeft afgelegd zouden gewoon overeind blijven. Dat is ook geen element geweest in onze overwegingen.

Naar de uiterlijke verschijningsvorm heeft Tony de G. inderdaad nog al wat gedaan. Daar zijn wij ook heel open in geweest. En sommige handelingen hebben wij ook niet kunnen begrijpen. Maar het verschil met de overige verdachten is geweest dat De G. wel uitgebreid heeft verklaard en ons inzicht heeft verschaft in wat hij exact heeft gedaan en welke wil en gedachten hij daarbij heeft gehad. En los van onze juridische overwegingen, waarvoor wij verwijzen naar ons requisitoir, zijn wij ons ervan bewust dat de vraag een zware rol heeft gespeeld of wij geloven wat De G. verklaart, nl dat hij nooit heeft willen meewerken aan de moord op Yumusak en dat hij na Breuk besloot er volledig mee te kappen. Uiteindelijk hebben wij die vraag met een volmondig "ja" beantwoord, niet alleen omdat wij in zijn verklaringen als kroongetuige wellicht vergissingen, geheugenmanco's en verbeteringen hebben gezien maar geen leugens hebben kunnen ontdekken. En wij hebben geconstateerd dat hij ook gehandeld heeft naar wat hij ons heeft verteld.

Voor het overige willen wij u verwijzen naar onze uitgebreide overwegingen in het requisitoir, waarbij wij ook constateren dat geen van de raadslieden ons

duidelijk heeft gemaakt waar deze overwegingen onjuist zouden zijn of mank zouden gaan.

2.2 Wet straffen en beschermen

Een flink aantal advocaten hebben tijdens hun pleidooi een opmerking gemaakt over de werking van de Wet straffen en beschermen en hoe zij aankijken tegen de gevolgen van deze wet voor de aan hun cliënt op te leggen straf.

Wij hebben bij requisitoir reeds het standpunt van het openbaar ministerie verwoord dat invoering van deze wet geen gevolgen dient hebben voor de strafmaat ten opzichte van de straffen die zijn opgelegd in vergelijkbare zaken waarin het vonnis is gewezen voor 1 juli 2021.

Zoals verwoord heeft de wetgever er bewust voor gekozen geen speciale overgangsregeling te hanteren en dat er dus op gelijke wijze gestraft dient te worden. Alleen in heel uitzonderlijke individuele gevallen waar strafoplegging tot onaanvaardbare gevolgen zou leiden kan overwogen worden de straf te matigen. Deze situatie doet zich –met uitzondering van Tony de G.- bij geen van de verdachten in het Eris-proces voor.

De uitzonderingen die in de rechtspraak zijn gemaakt en waar door een aantal raadslieden naar is verwezen betreffen individuele gevallen, waarbij het hoofdzakelijk gaat om verdachten die reeds in eerste aanleg waren bestraft en het hoger beroep ook reeds voor invoering van de strafzaak had kunnen worden afgedaan, zonder dat de verdachte hierop invloed heeft gehad.

De weinige strafzaken waarbij in eerste aanleg rekening is gehouden in strafmatigende zin betreffen individuele gevallen waarbij de rechtbank expliciet overweegt dat de strafzaak al gereed was voor invoering van de wet¹⁸ en dus eerder afgedaan had kunnen worden of heeft de rechtbank verzuimd te motiveren waarom zij afwijkt van gangbare op te leggen straf.

Wij wijzen er voorts op dat de Wet straffen en beschermen een kwestie is die relevant is in de executiefase en dat of en wanneer de verdachte in aanmerking komt voor detentiefasering afhankelijk is van meerdere factoren. Onder het oude recht was de datum van invrijheidstelling ook niet iets dat met zekerheid vaststond.

Wij volstaan te verwijzen naar een reeks van uitspraken van zowel rechtbanken als gerechtshoven die de door ons verwoorde lijn volgen.

23.09.2021, Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2021:4161

01.11.2021, Gerechtshof Den Bosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:3273

04.11.2021, Rechtbank Zeeland/West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2021:5561

04.11.2021, Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:11984 en ECLI:NL:RBDHA:2021:11983

23.12.2021, Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2021:7612

17.12.2021, Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:3958

19.01.2022, Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:291

28.01.2022, Gerechtshof Den Bosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:232

¹⁸ ECLI:NL:RBROT:2021:10177 en ECLI:NL:RBAMS:2021:3709

3 Verdachten

3.1 Roël T.

Rechtvaardigingsgrond

Hoewel de raadsman formeel geen beroep doet op een van de strafuitsluitingsgronden wenst het OM te reageren op een van de inleidende opmerkingen van de verdediging van Roël T.. Het verwijt van de verdediging is dat het OM er enerzijds van uitgaat dat Roël slechts heeft gehandeld om het leven van zijn zoon te redden en dat anderzijds het OM juist om die reden Roël heeft afgeschilderd als de 'duivel in persoon'.

Het OM hecht eraan te benadrukken begrip te hebben voor een ouder die alles doet om zijn kind tegen groot onheil te beschermen. Het OM is echter van mening dat er geen enkele rechtvaardigingsgrond is om dit te doen op de wijze zoals Roël – in de visie van het OM – heeft gedaan. Door het leven van een ander persoon, een kind van iemand anders, te offeren.

Wetenschap / opzet

De verdediging van Roël wil de rechtbank laten geloven dat niet is vast te stellen dat Roël enige vorm van wetenschap heeft gehad over de aard van de oplossing van het probleem van Ferrel. Roël zou niet hebben geweten dat de oplossing zou betekenen dat een ander, te weten Justin Jap Tjong geliquideerd zou gaan worden.

Het OM ziet dit anders.

Dat Roël niet heeft geweten wat de aard van de oplossing zou worden is niet aannemelijk en evenmin logisch. Ferrel en Delano R. kenden elkaar in januari 2017 nog helemaal niet. Roël en Delano R. daarentegen kenden elkaar al jaren heel goed. Roël was vicepresident van de Caloh Wagoh Rotterdam en had dus directe toegang tot R.. Hij benadert natuurlijk niet voor niets R. voor de klus om Ferrel uit de brand te helpen, hij kent R. langer dan vandaag en weet waartoe hij in staat is. Roël heeft R. en Ferrel met elkaar in contact gebracht en op deze wijze enerzijds een oplossing gezocht voor het grote probleem (de vergismoord) waarmee Ferrel te maken had en anderzijds heeft Roël R. via Ferrel in contact gebracht met de mannen achter Ferrel, te weten Jermaine B. en Ridouan T..

Tony de G. zegt letterlijk in een van zijn eerste kluisverklaringen dat het "zo allemaal begonnen is". Delano R. heeft De G. verteld dat de zoon van Roël het contact met Ridouan T. is geweest.¹⁹ Hij verklaart: *"En Delano heb daarna het stokje overgenomen. Die heb gezorgd dat die jongen niks aangedaan werd, die heb geregeld dat er wel iets geliquideerd zou worden en daarna is Delano gewoon door gegaan, die heb dat werk overgenomen"*.

De verklaringen van Tony de G. over de rol van Roël vindt steun in chatgesprekken en tapgesprekken. We beginnen met verklaringen van De G..

¹⁹ Map 118C, 226G dossier, p. 3175

Verklaringen Tony de G.

Tony de G. is diverse malen gehoord over zijn verklaring dat Delano R. "het liquidatie-stokje had overgenomen". Uit zijn verklaringen in november en december 2019²⁰ blijkt dat Delano R. zich als aannemer bewezen heeft door iemand te liquideren die betrokken was bij een vergismoord. R. heeft aan De G. verteld:

"in principe heeft Doghla hulp gevraagd bij Delano. En zo is het eigenlijk ... zijn er ontmoetingen geweest. Ik ben daar niet bij geweest, dat is alleen wat mij verteld is. Doghla heeft hulp gevraagd voor dat zijn zoon een probleem had, en dat er liquidaties ... en hoe Delano daar sowieso tegenover stond voor het uitvoeren van liquidaties". Op de vraag waarom Roël bij Delano R. komt zegt Tony de G. dat Roël en R. elkaar al heel lang kennen. De G. denkt dat Roël ervan uit gaat dat R. daartoe in staat is en dat soort dingen doet.

Niet alleen bij de politie wordt dit door Tony de G. verklaard. Ook bij de RC²¹ bevestigt De G. dat dit zo is gegaan:

"Hij (Delano R.) heeft me alleen verteld dat de zoon van Doghla echt problemen had. Doghla had eerst aan Delano gevraagd of hij überhaupt interesse had in het uitvoeren van liquidaties en van daaruit is toen verteld over de problemen van de zoon van Doghla. Doghla is naar hem toegestapt om eerst de vraag te stellen of Delano ook interesse had in liquidaties, of hij daarvoor open stond. En daarna is een gesprek gekomen dat Delano daar dus wel interesse in had en daarna is ook gesproken over het probleem die de zoon van Doghla had. En, (...) de beginfase is opgestart door Doghla. Hij heeft de eerste stap gezet naar Delano met dat hij een probleem had maar hij moest natuurlijk wel eerst vragen of Delano überhaupt wel liquidaties wilde uitvoeren.

(...) In eerste instantie was de eerste vraag of Delano überhaupt wel liquidaties wilde doen. Later is uitvoerig gesproken over de problemen van zijn zoon. Daar heeft Delano R., wat hij mij altijd verteld heeft, in bemiddeld en mee geholpen.²²

Tot slot blijft De G. ook ter zitting standvastig in deze verklaring over Roël. Hij bevestigt dat hij het altijd zo begrepen had dat eerst de vraag kwam om überhaupt de liquidaties te doen en dat hulp werd gevraagd voor de zoon van Roël door de persoon die betrokken was bij de vergismoord te liquideren²³.

De G. heeft dus bij de politie, bij de RC en ten overstaan van uw rechtbank verklaard dat Roël bij R. op de lijn was gekomen om hem te polsen of hij liquidaties wilde doen én om hulp te vragen voor zijn zoon Ferrel.

De raadsman stelt in het pleidooi ten onrechte dat De G. voor het eerst bij de RC in 2020 heeft verklaard dat Roël Delano R. zou hebben benaderd met de vraag of hij belangstelling had voor het doen van liquidaties en dat later pas de kwestie van de problemen met de zoon aan de orde zou zijn gekomen. Al in november en december 2019 heeft De G. dit bij de politie verklaard, hij heeft het herhaald bij de RC en ter zitting.

²⁰ Map 118H, 226G dossier, p. 5100 en 5369

²¹ RC verhoor Tony de G. d.d. 26 november 2020, p. 22, 30, 31

²² RC-verhoor van de kroongetuige, 27 november 2020, p18

²³ PV zitting 31 augustus 2021, p. 51

Daarbij is het ook logisch, omdat Roël en Delano R. elkaar al lang en goed kenden en waarom zou Roël R. hebben benaderd als hij niet zou hebben geweten, of al eens met hem had besproken, dat R. interesse had in het doen van liquidaties. Roël wist dat R. "the right man for the job" zou zijn. En dit blijkt niet alleen uit de verklaring van De G.f maar ook uit chatberichten.

Berichten

De verdediging heeft het WhatsApp-verkeer tussen Roël en Delano R. besproken en komt tot de conclusie dat uit deze berichten slechts valt af te leiden dat Roël het contact heeft gelegd tussen Ferrel en R. en dat dit contact verder los van Roël tot stand is gekomen en is voortgezet. Uit deze WhatsApp-berichten zou niet op te maken zijn dat Roël een bijdrage heeft geleverd aan het delict of dat hij enige wetenschap / opzet heeft gehad op het delict.

Tot dezelfde conclusie komt de verdediging voor wat betreft de gefilmde PGP-chats tussen Delano R. en Jermaine B..

Het OM merkt op dat de verklaringen van Tony de G., de WhatsApp-gesprekken waaraan Roël deelneemt en de gefilmde PGP-gesprekken tussen Delano R. en Jermaine B. in onderlinge samenhang dienen te worden gezien en dat het geheel van deze bewijsmiddelen het 'hele verhaal' vertellen. Het OM heeft reeds in het requisitoir uiteengezet welke duiding aan deze gesprekken moet worden gegeven, mede in het licht van de verklaring van De G.. Uit deze bewijsmiddelen in onderlinge samenhang volgt dat Roël wetenschap had van de problemen van Ferrel, een oplossing heeft gezocht door de hulp van Delano R. in te roepen en wetenschap had van het te plegen delict.

De verklaringen van Tony de G. vinden steun in de PGP-chat tussen Delano R. en Jermaine B., maar ook in een tapgesprek dat is gevoerd door Guyno O.. Bijvoorbeeld op het punt dat De G. vertelt dat 2 mannen naar aanleiding van de vergismoord gestraft moeten worden.

'Die mannen'

De G. zegt over het motief van Roël: "*zijn zoon zouden ze gaan vermoorden en nog een jongen die daar ook bij betrokken zou zijn*".²⁴

Dit sluit geheel aan bij een gefilmd PGP-chat tussen Delano R. en Jermaine B., waarin B. zegt dat hij 'ze' – dus meer dan één – heeft kunnen 'saven'. Het sluit ook aan bij de eerder door het OM aangehaalde WhatsApp tussen Delano R. en Roël over dat *als het later wordt het gevolgen heeft voor die mannen*.

In een getapt telefoongesprek zegt Guyno O. tegen zijn toenmalige vriendin (O = Guyno O. en L=vriendin):²⁵

L: Bij mij ging het erom.... ik kan me herinneren dat ze zeiden van.... Je weet nog? ... **er moesten twee mensen gaan toch?**

O: **Ja**

L: en dat is gewoon dat stukje wat mij de hele tijd bezig houdt-

²⁴ Map 118D, p. 3663

²⁵ Map 44, AMB 173, p. 575

O: Maar **als je effe goed nadenkt heb je antwoord toch?**

L: Maar dan denk ik van....

O: **ik heb geluk gehad**

L: ja dat is het dus, anders zou...(ntv) geen vader hebben.

O: Dat klopt ook ja... daarom zeg ik mensen gooien mij in het plaatje terwijl ik heb gewoon geluk gehad die dag.

O. zegt met zoveel woorden tegen zijn vriendin dat hij geluk heeft gehad, er moesten immers twee mensen 'gaan'. Justin had dit geluk niet.

Kennelijk was Roël naast Tony de G., Guyno O., Delano R. en Jermaine B. bekend met het feit dat behalve Ferrel nog een andere man een probleem had, *die moest gaan*.

Andere werkzaamheden

De verdediging stelt dat Roël en Delano R. met meerdere (criminele) zaken bezig waren en dat niet gezegd is dat de gesprekken tussen R. en Roël geplaatst zouden moeten worden in de context van de liquidatie van Justin Jap Tjong.

Met de verdediging ziet ook het OM dat uit de berichten tussen Roël en R. blijkt dat ze meerdere soorten zaken samen doen. Wij zien dat zij andere zaken doen náást de voorbereiding van de moord op Jap Tjong. Sterker, dat de moord op Justin Jap Tjong een verstoring van de gewone werkzaamheden betekende.

Uit de inhoud van een van de eerste relevante WhatsApp-chats tussen Roël en Delano R. blijkt dat Roël druk op R. zet en dat hij een afspraak wil tussen Ferrel en R.. Delano R. schrijft aan Roël *"dat het om een ernstig en serieus iets gaat / Die mannen moeten niet pushen / Die mannen moet wachten of ga meer info / Want we doen die mannen hun werk nu / Ik zit meer met dat andere in mijn hoofd nu".* Roël: *"wij moeten het adres gaan bezoeken om met die jongen te gaan praten / zoals jij hebt besproken".*²⁶

Rond dit tijdstip begint de zoektocht naar Justin Jap Tjong, die op de 28^e januari laat in de avond bij zijn vader in Rotterdam wordt gevonden door Ferrel en Guyno O., hetgeen Roël laat weten aan Delano R..

Een ander voorbeeld is een WhatsApp-sessie van 4 februari 2017 (dus 4 dagen na de moord op Justin Jap Tjong). Roël vraagt aan R. of ze 'het' (kennelijk een bepaald iets) nog gaan doen. R. reageert naar Roël dat hij (Roël) toch weet dat ze vertraging hebben opgelopen, en dat dit komt doordat er een 'dringend torie' tussen is gekomen.²⁷ En dat klopt, op 31 januari 2017 is Justin Jap Tjong geliquideerd: het OM ziet de moord op Justin Jap Tjong als 'de dringende torie' die kennelijk de normale zakelijke beslommingen tussen Roël en Delano R. heeft vertraagd/verstoord. Overigens spreekt Roël zelf tegen R. over 'die torie', op het moment dat hij aan Delano R. laat weten dat hij (Ferrel) een manier heeft gevonden om 'die torie' een dag uit te stellen. Die dag uitstel heeft Ferrel geregeld nadat R. had aangegeven nog een dag nodig te hebben voor de voorbereidingen omdat er anders fouten gemaakt zouden worden. R. spreekt in dit verband over het regelen van "2 bike". Kennelijk weet Roël precies wat

²⁶ Map 4, AMB.958 , bijlage 1 (na p1163), regelnr. 99-104 van het Excelbestand

²⁷ Map 4, AMB.958, p. 1170

bedoeld wordt met 'die torie' en ook wat er bedoeld wordt met "2 bike", want hij reageert met "oke".

Wat had Ferrel aan zijn vader verteld

Door de verdediging is aangevoerd dat door sommige gefilmde PGP-chats tussen Delano R. en Jermaine B. de indruk wordt gewekt dat Roël niet op de hoogte was wat zijn zoon precies *had uitgespookt*. Zo chat R. aan B.: "*Eerst twijfelde ik omdat hij niet zei zelfs niet tegen zijn vader*".²⁸

Met de verdediging is het OM van mening dat het goed kan dat Roël niet in detail op de hoogte was van *de precieze oorzaak* waarom Ferrel gered moest worden. Dat Roël niet precies wist van de fouten die door Ferrel en Guyno O. waren gemaakt bij de liquidatie (de vergismoord) in Utrecht of dat Roël niet wist voor wie Ferrel aan het werk was / wie zijn opdrachtgever(s) waren. Het zou kunnen dat Roël niet wist *waarom* Justin Jap Tjong dood moest. Maar daar gaat het in Charon ook niet over. In Charon gaat het over dat Roël wist dat Ferrel een groot probleem had en dat de oplossing was dat een ander, te weten Justin Jap Tjong, gedood moest worden. Ook gaat het erom wat Roël heeft gedaan om dit te bewerkstelligen.

Het OM is van mening dat de door de verdediging aangehaalde passage van de chat in de juiste context moet worden geplaatst. Om de betekenis van dit stuk van het chat-gesprek te duiden, moet de gehele chat, gevoerd in de nacht van 22 op 23 februari 2017 tussen Delano R. en Jermaine B. in ogenschouw worden genomen. Het relevante deel begint om 23.43 uur met een chat van R.:

"mooiste is die kleine kwam met zijn pa (zit ook in mijn club), om me werk te geven hahaha / ik voelde dat hij niet wist waar hij mee bezig was / en vroeg hem openkaart te spelen. Hij wilde niets zeggen. Niet eens tegen zijn vader / ik zei ok maar geef die bv over als ik je help / Hij was zo in paniek en zei ja".

Later: *"ik weet normaal wat met hem zou gebeuren nu / na zoveel fouten / maar zijn pa is mijn man en wist niets / vroeg me gisteren en eergisteren nog mazzel" ("en ze vader vraagt me nu 2000 om hem naar Su te brengen om te wassen"). Om 01.42 uur: "maar zijn pa is broke / help hem vaak / ook voor dit / daarom bracht hij zijn zoon naar mij ben goed voor hem / hij is ook boos op zijn zoon / dat hij halve werk doet en dat hij niet weet hoe 't moet".*

Uit deze chats kan worden afgeleid dat Roël niet van de hoed en de rand weet, maar wel dat er problemen zijn en dat Ferrel fouten heeft gemaakt, waarvoor hij moet boeten en daarvoor heeft Roël de hulp van Delano R. ingeroepen.

Betaling

De betrokkenheid van Roël blijkt ook uit het feit dat hij blijkens de chats commissie krijgt voor het werk dat Ferrel via zijn vader heeft aangebracht. Uit de chats kan worden opgemaakt dat Ferrel het geld wat hij heeft gekregen voor de liquidatie van Justin Jap Tjong ook deels aan zijn vader heeft gegeven.

In de chat spreken Delano R. en Jermaine B. immers over de financiën en de betaling voor deze liquidatie en ander werk.

R. meldt aan B. dat hij (Ferrel) gisteren al wilde komen met zijn pa. R. had hem wat gegeven ("*ik geef hem*"). B. zegt dat hij hem nooit wat heeft aangeboden,

²⁸ Map 10F, p. 5042

dat kwam dus niet van hem. Vervolgens vertelt R. aan B. dat hij 4500 miste, dat hij had aangenomen en niet had geteld omdat hij "blind op hem ging". R.: "gaf hem en zijn vader nog 3000. De rest aan head". R.: "wel jammer om dit van hem te horen / gecombineerd met die fouten".

Ook over de overdracht van het geld wordt tussen R. en B. gesproken:

*"Zat op club. Was druk. Hij kwam met die tas. Ik telde niet. Toen vroeg hij of **hij een mazzel mocht, hij en zijn pa**. Ik zei eigenlijk niet want het is voor head. Maar toen zei ik ok wat willen **jullie**. Zei hij geeft jij maar (toen vond ik 'tal raar'). Daarna zei ok ga na wc en pak 3 eraf. Toen gingen ze weg".*

R. en B. hopen dat Ferrel sterk blijft (blijft zwijgen), anders moeten zij hem 'regulaten'. R. en B. zijn duidelijk van plan om Ferrel (en de jonge gastjes) verder over buiten te laten en hem geen werk meer te geven. Om 01.51 uur chat R.:

*"Weet je wat we zeggen ze vanaf nu dat we niets doen / Ook veiligste / Anders weten velen teveel / Zelfs die pa vraag me laatste tijd wanneer r iets gaat gebeuren hahaha. Hij wacht op zijn deel toch. Goede man wel hoor".²⁹
Jermaine B. stuurt dan nog het volgende bericht: "Dan houden we die ouwe tevreden komt goed". B. chat dat die ouwe weet wie hij is omdat hij een café had naast hun in de Kinker.*

Als Delano R. tegen Jermaine B. zegt dat zij geen werk meer moeten geven aan Ferrel, zegt B.: "ja klopt na deze is over". In de visie van het OM kunnen de woorden "na deze" maar op een manier gelezen worden: "na deze liquidatie", zijnde liquidatie van Justin Jap Tjong.

Uit het woordgebruik in deze chat blijkt dat ook Roël geld heeft gekregen. En dat dit was voor de liquidatie blijkt uit de weigering van Delano R. om een mazzel te geven want de rest van het geld was voor *de head*. Ook dat hij kennelijk 'zijn deel' verwacht, nadat er (in de toekomst) werk zou worden gedaan.

Uit de chats en het tapgesprek in combinatie met de verklaringen van de kroongetuige en de gelijktijdig zoektocht naar Justin Jap Tjong blijkt:

- dat Roël wist dat Ferrel een groot (levensbedreigend) probleem had;
- dat hij Delano R. heeft ingeschakeld om Ferrel te helpen bij de oplossing van zijn probleem;
- dat hij wist dat R. interesse had in liquidaties;
- dat hij bekend was met de "gevolgen voor die mannen";
- dat hij wist dat Ferrel en Guyno O. op zoek waren naar Justin Jap Tjong en hem gevonden hadden bij zijn vader in Rotterdam;
- dat hij wist wat R. bedoelde met "2 bike", dat hij wist dat Ferrel een PGP-telefoon aan R. had gegeven en dat zij dus versleuteld met elkaar konden communiceren;
- dat hij betrokken / aanwezig is geweest bij de betaling door B. via R. aan Ferrel en aan de heads;

²⁹ Map 10F, p, 5051

Roël heeft willens en wetens de aanmerkelijke kans aanvaard dat Justin geliquideerd zou worden.

Tot slot besteden wij aandacht aan hetgeen de verdediging naar voren heeft gebracht over de beschuldiging dat Roël heeft deelgenomen aan een criminele organisatie.

De raadsman heeft over het verwijt deelname aan een criminele organisatie (140 Sr) gesteld dat Roël geen deelnemer kan zijn geweest aan de liquidatie-organisatie van Delano R., omdat R. zich voor januari 2017 nog niet bezig hield met liquidaties. Zelfs als Roël zijn zoon naar R. zou hebben gebracht en hem zou hebben gevraagd of hij misschien bereid zou zijn Justin Jap Tjong te vermoorden, dan kan Roël dit nooit hebben gedaan ten behoeve van de liquidatie-organisatie, omdat die nog niet bestond.

In aanvulling op hetgeen het OM in het requisitoir heeft gezegd over de deelname aan de criminele organisatie wenst het OM nog het volgende naar voren te brengen:

Voorafgaand aan hun samenwerking spreken Roël en Delano R. af dat R. het liquidatiewerk ('de bv') overneemt, en maken kennelijk als voorwaarde voor die samenwerking voorafgaand aan de liquidatie van Justin al afspraken om de buit van nog te plegen liquidaties te delen. In dit verband is de volgende verklaring bij de RC van de KG over Roël en Ferrel van belang:

"Zij hebben ervoor gezorgd dat Delano liquidaties kon uitvoeren met een groepering waar Delano nog geen contact mee had en dat contact is verlopen via hun en daardoor zouden zij een x bedrag krijgen per liquidatie die gepleegd zou worden".³⁰

In de week na 26 januari 2017 werken Delano R. en Roël zeer intensief samen om met zowel de mannen van R. als uitvoerders, als met Jermaine B., Guyno O. en Ferrel - als lokkers van Justin en leveranciers van in elk geval auto's en een PGP - de liquidatie van Justin te organiseren en uit te voeren. In minstens een week wordt de liquidatie voorbereid en uitgevoerd. Daarbij is de samenwerking in de vorm van o.a. berichtenverkeer, besprekingen, ontmoetingen, overdracht van relevante voorwerpen, werkafspraken en sturingsopdrachten, intens en gestructureerd, met in elk geval Roël als 'man in the middle', de spil tussen Delano R., Guyno O. en Ferrel. Dit is de start van de criminele organisatie. Roël staat aan de wieg van deze organisatie en neemt daaraan deel.

3.2 Moriën J.

Alibi/clubavond (pleitnota, p8, 45)

De verdediging stelt in de zaak Charon dat verdachte Moriën J. een alibi had/zou kunnen hebben voor dinsdagavond 31 januari, omdat op die avond een clubavond was. Wij verwijzen hier naar onze repliek op de MK 16 maart

³⁰ RC-verhoor van de kroongetuige, 26 november 2020, p.32

2021, punt 7, p10 en 11. Aanvullend merken wij m.b.t. de chats van de avond van 31 januari 2017 op, dat de activiteiten van Delano R. en zijn mannen allesbehalve gericht zijn op een clubavond tussen 19:00-20:00. R. zegt tegen [broer R.] dat L (Leiden) niet aan de orde is, en dat ze spullen – kennelijk in Spijkenisse (Spiekerie) - op moeten halen en dan nog naar sport, daarna Widow (Den Haag, Neherkade) en daarna gaat R. naar sport³¹; dit alles moet nog na half 8 's avonds plaatsvinden, gelet op het tijdstip van de chats. Niets wijst op deelname aan een clubavond.

De raadsman stelt dat er geen bewijs is dat de Renault Clio die door Orhan P. bij De Zilk in brand is gestoken, de liquidatie-auto is.

Uit het onderzoek blijkt dat de auto die bij De Zilk in brand is gegaan, was voorzien van kenteken [kenteken].³² Deze auto is op 30 januari 2017, de dag voor de liquidatie, de ene dag die Delano R. zei nodig te hebben, door de groepering van Ridouan T. (via [verdachte in onderzoek Kreta]) geleverd aan Delano R.. Deze Renault Clio had een vals kenteken.³³ In de 'Plato-loods' waar liquidatie-auto's werden gestald, zijn van de Clio de autobescheiden gevonden; de auto is een paar dagen na de liquidatie op 4 februari bij De Zilk in opdracht van R. in brand gestoken door Orhan P.. De auto is donkergrijs van kleur³⁴ terwijl een getuige 's avonds onmiddellijk na het schieten op de Prof. R. Casimirstraat in het donker een 'zwarte' Renault Clio zag staan (Map 46A, pA0207 (Adobe p73)). Er zijn derhalve enkel zeer sterke aanknopingspunten dat de bij De Zilk in brand gestoken auto bij de liquidatie van een paar dagen daarvoor betrokken was; steekhoudende contra-indicaties ontbreken. In deze periode hebben geen andere liquidaties plaatsgevonden en zijn er in de regio geen andere auto's in brand gestoken.

De verdediging (p15, pleitnota) lijkt te stellen dat een beperkt aantal ARS-registraties een contra-indicatie vormt voor de levering van de bewuste Clio aan Delano R., de avond van de 30^e toen Delano R. bij De Meern zat. Deze conclusie van de raadsman gaat te ver. Er zijn andere verklaringen denkbaar.

De verdediging (p6, pleitnota) voert voorts aan dat de kroongetuige ter zitting heeft verklaard dat Ferman D. chauffeur zou zijn geweest bij een liquidatie en dat Orhan P. na een liquidatie zijn gezicht heeft verbrand; dit zouden volgens de kroongetuige 2 losse dingen zijn. Dit betekent naar onze mening echter niet dat de kroongetuige verklaart dat deze gebeurtenissen niet met elkaar kunnen samenhangen. Hij kan namelijk niet bevestigen of en in hoeverre deze gebeurtenissen verband met elkaar houden. De kroongetuige verklaart immers:

*"Ik weet alleen dat hij chauffeur is geweest bij een liquidatie, maar ik weet niet welke. En ik weet dat Orhan een auto in brand heeft gestoken na een liquidatie. Ik weet niet of het om dezelfde liquidatie gaat."*³⁵

Uit het onderzoek volgt verder dat er geen aanwijzingen zijn dat Ferman D. bij een andere door Delano R. georganiseerde liquidatie betrokken kan zijn, of dat

³¹ Map 44 AMB 194, p.681

³² Map 43, p.38

³³ Map 43, p.74 ev, het werkelijke kenteken is: [kenteken]

³⁴ Map 43, p.87 (aanvulling op aangifte)

³⁵ PV-TTZ 9 september 2021, p52

Orhan P. bij een andere autobrand dan die van de Renault Clio bij De Zilk betrokken was begin februari 2017, terwijl Orhan P. en Ferman D. de eersten zijn die Delano R. probeert te bereiken om over de autobrand informatie op te halen. Moriën J. heeft in de visie van het openbaar ministerie op voorhand bemoeienis gehad bij het 'wegwerken' van de Clio, hetgeen redengevend is voor zijn betrokkenheid bij de liquidatie.³⁶

Over dit laatste punt merken wij het volgende op.

Het tijdstip van de chat van Moriën J. aan Delano R. is zeer opvallend: 3 februari 2017, dus een paar dagen na de liquidatie en in de avond voorafgaand aan de brandende Clio in De Zilk. Moriën J. laat aan Delano R. weten dat hij de fiets moet (wil) gaan halen en niet lang wil wachten; 'de' fiets, waarbij met 'fiets' wordt bedoeld: auto.³⁷ Moriën J. wil nu toch echt met die specifieke, 'de' 'fiets' bezig, hij wil niet meer wachten. En dat is niet zo verwonderlijk als het een bij een/de liquidatie betrokken auto betreft met mogelijk achtergelaten sporen. Die sporen moesten z.s.m. vernietigd worden, maar te snel, daar houdt R. volgens de kroongetuige niet van want dat vestigt dan bij de politie meteen de aandacht als dit onmiddellijk na een liquidatie gebeurt.³⁸ Eerst een paar dagen wachten, maar die waren sinds de 31^e januari op 3 februari al wel voorbij, dus Moriën J. voelt de druk toenemen. 's Nachts gaat de auto in de fik.

De raadsman stelt dat de PGP (#9768) niet bij Moriën J. was, en (p17, pleitnota) vraagt zich bovendien af wat zegt het dat J. naar De Meern ging?

Wij vinden het voor de bewijsvoering redengevend dat PGP #9768, waar de naam van The Wizzard een dag voor de liquidatie in wordt gezet en die in Arford onder Moriën J. in beslag is genomen, op meerdere momenten rondom de liquidatie te zien is op locaties waarop ook J. dan telecomtechnisch te zien is. In aanvulling op het requisitoir merken wij hierover het volgende op.

- We zien in de periode van een dag die Delano R. nog nodig heeft, dat hij Moriën J. aanstuurt.
- Op 30 januari 2017 chatten R. en J.. Het gaat over of dingen geregeld zijn/opgehaald zijn.³⁹ J. laat R. weten dat hij vertrekt en dat Ras ([CW man 1]) weet waar (waarheen). Delano R. wil dat ze gelijk vertrekken, ze moeten naar De Meern waar R. dan bij de Burger King zit. Op het moment dat R. aangeeft dat hij in de Burger King in De Meern zit, is de *9768 om 22.21u ook in De Meern. Uit mastgegevens blijkt dat Moriën J. vanuit Voorburg naar De Meern rijdt.^{40, 41, 42} Zijn telefoon straalt om 00:21 een zendmast van De Meern aan.⁴³
- Uit de chats tussen Delano R. en [broer R.] en Delano R. en Moriën J. blijkt dat J. een meer leidende rol heeft. Hij is het die op 31 januari, de avond van de liquidatie, regelt dat telefoons bij R. worden achtergelaten en rechtstreeks door R. wordt aangestuurd. De telefoon van J. zien we op die 31^e, als Justin en Jermaine B. in het Calandje zitten in Den Haag, in de

³⁶ Requisitoir, p67

³⁷ Map 43, p. 159 en Map 43, p. 43, p.160;

³⁸ 226G verhoor p. 1402, 1678, 2129;

³⁹ Map 43, AMB 038 p. 200, amb 194 p. 679

⁴⁰ Map 43, AMB.038 p.201/202;

⁴¹ Map 44, AMB.038, p200; AMB 194, p679;

⁴² Map 45A Charon aanvulling p. 1100;

⁴³ AMB 033 telecom Moriën J., p. 192, amb 038 p. 200, amb 044 p. 237

omgeving Binckhorstlaan waar de broer van R., [broer R.], een sportschool heeft, nog om 20:16 aanstralen.⁴⁴ PGP9768 reist vanaf datzelfde tijdstip en eveneens vanuit een mast bij Voorburg, naar Amsterdam.

(p18, pleitnota) *de chats van 31 januari zeggen niet zoveel, het was clubavond; de verdediging lijkt te stellen dat deze chats verband houden met een clubavond; een impliciet beroep op een alibi*

Wij verwijzen hier naar ons replek op de MK 16 maart 2021, punt 7, p10 en 11.

Aanvullend merken wij m.b.t. de chats van de avond van 31 januari 2017 op, dat de activiteiten van Delano R. en zijn mannen allesbehalve gericht zijn op een clubavond tussen 19:00-20:00. R. zegt tegen [broer R.] dat L (Leiden) niet aan de orde is, en dat ze spullen – kennelijk in Spijkenisse (Spiekerie) - op moeten halen en dan nog naar sport, daarna Widow (Den Haag, Neherkade) en daarna gaat Delano R. naar sport⁴⁵; dit alles moet nog na half 8 's avonds plaatsvinden, gelet op het tijdstip van de chats. Niets wijst op deelname aan een clubavond.

Moordteam: waren die er wel? Moriën J. zat daar niet aantoonbaar in

De verdediging stelt met zoveel woorden dat het OM opportunistisch gebruik maakt van het begrip 'moordcommando', en refereert daarbij aan het wisselen van de samenstelling. In Charon gaat de verdediging er dan aan voorbij dat Willem B. wel degelijk in beeld is, alleen niet zodanig dat hij kan worden vervolgd. In de nacht na de liquidatie schakelen Moriën J. en Willem B. hun telefoons namelijk op bijna exact hetzelfde moment in: om 00:33 uur, respectievelijk 00:34 uur, aanstralend op een mast in Den Haag respectievelijk bij Rijswijk (hemelsbreed zo'n 2 km van elkaar).⁴⁶

En los van het feit dat de kroongetuige verklaart over personen die een moordcommando vormen, zien we dit ook terug in de door Delano R. gevoerde chats, waar hij het heeft over 'heads' en 'teams'.

Een voorbeeld (Map 10F, p5035):

*Ik heb 2 jongens uit Svrie ook
Superheads*

Heb zat heads voor de team

R. heeft het ook over *Ik ga toch ook kijken of ik nog een team bij sport zet* (Map 10F, p5184), en over: *Maar laat hij ook vertrouwen hebben in onze ervaring. Weet je hoeveel teams ik heb.(...) Max heeft al 3 team van zichzelf en ik heb hun weer en elke stad of paar landen zelfs* (Map 10F, p5203, 5204).

Op p27 ev van de pleitnota behandelt de verdediging het aantreffen van DNA van Moriën J. op PD-hulzen. Kort samengevat stelt de verdediging dat J. daar een verklaring voor heeft die hem kan uitsluiten als betrokkene bij de liquidatie.

In het requisitoir hebben wij hier op p64 aandacht aan besteed. In het bijzonder willen wij bij dit onderwerp benadrukken dat het niet gaat om DNA op een magazijn, of een vuurwapen, of patronen, maar om DNA op meerdere

⁴⁴ AMB 033 telecom Moriën J., blz 192. AMB 038 chats voorbereiding blz 200. AMB 044 telecom J. 237;

⁴⁵ Map 44, AMB 194, p681 ev.

⁴⁶ Map 45A, p1104, en Google Maps (measure distance)

hulzen die zijn afgeworpen bij de liquidatie van Justin Jap Tjong, dus na een schietproces, waarop dan (3x) nog min of meer 'vol' en exclusief het DNA van J. wordt aangetroffen. Zonder alternatief verifieerbaar scenario is het aannemelijk dat J. de hulzen heeft vastgehouden voordat deze in het magazijn zijn gegaan. En net hiervoor geeft J. geen verklaring, aan wie of wanneer hij een gedopt magazijn heeft gegeven voor 31 januari 2017, 22:30 uur 's avonds.

Nergens is geconstateerd dat Moriën J. auto rijdt (p37, pleitnota)

Uit de documentatie van Moriën J. blijkt dat hij op 01 december 2018 is geflitst. Bij de stukken van dit parketnummer zit een PV waarin, na identificatie van Moriën J., is gerelateerd wat J. verklaarde:

"Op 1 december 2018 was ik wel de bestuurder van het motorrijtuig met het kenteken [kenteken]. Ik heb toen op de N65 Rijksweg, thv hmp 13.4 richting Den Bosch te Haaren wel de aldaar toegestane maximumsnelheid overschreden. Ik had een ziek persoon naast me, ik was onderweg naar het ziekenhuis."

Moriën J. reed in een Audi S3 sportback.⁴⁷

De verdediging heeft op p42 van haar pleitnota het volgende min of meer aan het OM verzocht:

Het OM stelt dat Orhan P.'s laatste telecomcontact met Moriën J. is, voordat de liquidatie plaatsvindt en voordat de auto in de brand wordt gestoken. Vervolgens wordt gesteld dat J. daar geen verklaring voor geeft en zich beroept op zijn zwijgrecht.

Dit kwam mij niet bekend voor. Ik heb hier vergeefs naar gezocht. Het OM heeft geen vindplaats opgegeven. Wellicht vernemen we dat nog in repliek.

Vindplaatsen zijn:

31 januari 2017 nummers Orhan P.:

- *1432 P. laatste contact om 19.50u met onbekend 06 nummer (0649064472) map 43, p.274
- *5217 J. belt P. (*0852) om 19.53u map 43, p.239

3 februari 2017 nummers P.:

- *1432 P. belt naar J. om 22.08u (*0852) map 43, p. 276

Maatjes Moriën J. en Orhan P. (pleitnota p22, 42, 43)

De verdediging stelt dat wij in onze bewijsconstructie gebruik maken van de vriendschap tussen Moriën J. en Orhan P.. Graag verwijzen wij hier naar hetgeen wij hebben opgemerkt in de repliek op het pleidooi van verdachte Orhan P..

De raadsman heeft in het zaaksdossier Arford betoogd (p.81 pleidooi) dat [vriendin van Roger L.] en haar dochttertje uit de ten laste legging kunnen worden geschrapt omdat in zijn lezing het chatgesprek "*pak je ze alle drie*" niet over hen gaat, maar over Roger L., Rachid C. en een taxichauffeur. De verdediging van Willem B. heeft zich bij dit verweer aangesloten.

⁴⁷ Kentekencheck via openbare bron: Google/rdwdata.nl

Hoewel wij de lezing van de verdediging niet volledig kunnen uitsluiten, achten wij het scenario dat het ziet op L. in combinatie met zijn vriendin en dochtertje evenwel geloofwaardiger en zien wij geen reden om onze visie op het gesprek aan te passen. Wij persisteren derhalve bij hoe wij het bij requisitoir naar voren hebben gebracht.

De raadsman heeft daarnaast betoogd dat Moriën J. dient te worden vrijgesproken van voorbereidingshandelingen omdat er niet kan worden aangetoond dat J. wetenschap had van de voorgenomen moordplannen.

Het alternatieve scenario dat door zijn medeverdachten wordt geschetst dat zij een bus met rekwisieten moesten afleveren ten behoeve van een documentaire wordt echter volstrekt niet ondersteund door de bewijsmiddelen. Helemaal nu de verdachte en Orhan P. zelfs een gevangenisstraf van 2 jaar daarvoor hebben uitgezeten. 2 jaar binnen zitten voor het afleveren van rekwisieten? Dat hadden ze toch gewoon kunnen vertellen?

Als Moriën J. geen wetenschap van de feitelijke bedoelingen zou hebben, zou hij toch gewoon uitleg kunnen geven wat hij daar deed? De verdachte kiest ervoor dat niet te doen. Dat hij derhalve wetenschap had van de liquidatieplannen zoals die ontegenzeggelijk blijken uit de bewijsmiddelen, waaronder de PGP-berichten met betrekking tot de voorgenomen moorden, mag dan zeker worden aangenomen.

Het ontbrekende stukje bewijs dat het Hof in het door de raadsman aangedragen arrest deed besluiten vrij te spreken, is in de casus Arford nu juist overduidelijk aanwezig. Uit de PGP gesprekken lijdt het immers geen twijfel wat de bedoeling was van het plaatsen van de bus met wapens in Amsterdam. Het doodschieten van Roger L. en Rachid C..

De reactie op het verweer in de zaak Barbera zoals hierna verwoord in de zaak Orhan P. dient ook te gelden in de zaak van Moriën J..

3.3 Orhan P.

Allereerst een algemeen punt, te weten het feit dat Orhan P. alsnog iets is gaan verklaren, ter zitting bij de inhoudelijke behandeling van de zaak.

De raadsman voert aan dat Orhan P. – in tegenstelling tot de meeste verdachten – niet heeft gezwegen maar juist, als een van de weinigen, uitgebreid tegenover de rechtbank heeft verklaard. Volgens de raadsman zouden de verklaringen van Orhan P. steun vinden in het dossier, hetgeen hem volgens de raadsman geloofwaardig maakt.

Het OM deelt de visie van de raadsman over de verklaringen van Orhan P. niet. Pas ter zitting heeft P. het een en ander willen verklaren, geconfronteerd met belastende feiten en omstandigheden. Hij heeft hiermee dus 2 jaar gewacht sinds zijn aanhouding in Eris. Zijn verklaringen zijn mondjesmaat en precies afgestemd met hetgeen uit het dossier naar voren komt. Bijvoorbeeld in Barbera zegt Orhan P. ter zitting op 1 oktober 2021 over zijn nachtelijke rit van Spijkenisse naar Almere samen met Moriën J. - dus na 2 jaar - dat zij "*misschien bij de dochter en schoonzoon van J. in Almere zijn geweest*". Deze

verklaring is allerm minst uitgebreid en in de visie van het OM evident afgestemd op de feiten uit het dossier.

Verder benoemt de verdediging (p41) t.a.v. het in brand steken van de auto in De Zilk, dat Orhan P. zou hebben gedacht dat het om verzekeringsfraude zou kunnen gaan. Delano R. had hem gezegd het hier niet met anderen over te hebben. Deze verklaring is allerm minst geloofwaardig en al helemaal niet, omdat P. het heeft gedurfd de naam van Delano R. te noemen. Dit laatste blijkt namelijk zonneklaar al uit het dossier: Moriën J. wilde 'de fiets' zsm weg hebben, en de nacht er na gaat de auto in de fik, waarna Delano R. uiteindelijk aan Jermaine B. laat weten dat '*één van zijn mensen is zelfs bijna verbrand*' (dat het daarbij om een auto ging, blijkt overduidelijk uit de handleiding die B. geeft voor het 'veilig' in brand steken; een echte fiets heeft geen ruitenwissers..). Dus van enig lef van P., ook nog constituerend voor de inhoudelijke geloofwaardigheid van zijn verklaring, kan niet bepaald worden gesproken. Daarnaast is de verklaring van P. onverifieerbaar, omdat hij geen man en paard noemt bij hoe en met wie hij de opdracht van R. heeft uitgevoerd.

Wat daarentegen wel blijkt, is dat R. – nadat Jermaine B. laat weten, *Oké ik kijk nieuws ma zie nergens daarom!*⁴⁸ - daarna als eerste P. belt, en als hij die niet kan bereiken vraagt hij broer [broer R.] of Ferry bij hem is en gaat hij naar de sportschool van broer [broer R.]. Waarna Delano R. Jermaine B. informeert, over dat één van zijn mensen zelfs bijna is verbrand. Dit gaat bepaald niet over verzekeringsfraude in bijzonder beperkte kring. Daarvoor is overigens een handleiding zoals Jermaine B. die aan Delano R. geeft, helemaal niet nodig, een auto is al snel economisch total loss. Het is wel nodig als je op zeker alle sporen wil uitwissen. Wij concluderen dan ook dat Orhan P. ten aanzien van een belastende gebeurtenis een verhaal heeft gefabriceerd, dit ook nogal ontijdig en ongeloofwaardig doet, en dit inhoudelijk in het licht van de onderzoeksbevindingen juist nog meer redengevend is voor het jegens hem belastende bewijs.

De verdediging (p8, 12) lijkt te stellen dat, als Delano R. pas in april Tony de G. in vertrouwen heeft willen nemen m.b.t. de uitvoering van liquidaties, hoe kan daarvoor dan al een – door de verdediging als destijds zodanig omschreven – 'loser' als Orhan P. eerder wetenschap hebben gehad?

In zijn algemeenheid merken wij op dat uit onderzoek is gebleken⁴⁹ dat vaak 'mindere goden' worden gebruikt als schutters bij liquidaties. Daarnaast: Tony de G. wilde toen nog helemaal geen liquidaties plegen, anderen deden dat wel voor Delano R., zoals de moord op Souhali. Bovendien moet worden bedacht dat Moriën J. en Delano R. al heel lang samen terug gaan en dikke matties zijn, maar J. en P. waren dat in die tijd ook⁵⁰; dat brengt ook P. zeer dicht bij Delano R., en overigens ook bij de chapter-president Den Haag, Marciano M., die een directe lijn naar R. had en bijv. ook Michel K. leverde voor Gezicht en

⁴⁸ Map 10F, p.5019

⁴⁹ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, <https://ccv-secondant.nl/platform/article/uitvoerders-van-liquidaties-wat-is-hun-profiel>, "Naast financiële problemen, lijken bij het merendeel uiteenlopende (psychische) problemen te spelen"

⁵⁰ Map 24, PD Moriën J., p. 66

(via Delano R. en Tony de G.) Breuk.⁵¹ Het door de verdediging hier aangevoerde punt snijdt dan ook geen hout, integendeel.

De raadsman stelt dat uit de telefoongegevens van Orhan P. niet kan worden afgeleid dat hij op 31 januari 2017 in Amsterdam was en ook niet dat hij samen was met Moriën J.. De telecomgegevens die beschikbaar zijn zien op begin van de avond, rond 19.30 uur en deze gegevens sluiten niet uit dat Orhan P. rond het tijdstip van de moord op Justin Jap Tjong (22.30 uur) in Amsterdam was.

De verdediging spreekt van misleiding waar het gaat om het eerste telefoonnummer waarmee P. op 1 februari 2017 contact zoekt.

Door ons is aangevoerd dat wij het bellen van P. met Marciano M., de directe chapter-president van P., als eerste contact op de ochtend na de liquidatie (om 10:07) belastend vinden voor P.. De verdediging meent hier te moeten spreken van het bewust misleiden van uw rechtbank, omdat M. toen vast zat en niet gebeld kon worden. Van misleiding is echter geen sprake. P. belde op dat moment immers wel degelijk met het nummer dat gebruikt werd door M. dan wel zijn vriendin. Wellicht wist P. niet dat M. nog vast zat.

De verdediging stelt dat P. een alibi had/zou kunnen hebben voor dinsdagavond 31 januari, omdat die avond een clubavond was.

Wij verwijzen hier naar onze repliek bij Moriën J..

In Barbera heeft de verdediging van Orhan P., Moriën J. en Willem B. gesteld dat de verklaringen van Tony de G. niet bruikbaar zijn voor het bewijs en dat de inhoud van de gefilmde PGP-chats in combinatie met de telefoon- en locatiegegevens niet het bewijs kunnen leveren dat zij betrokken waren bij de voorbereiding van de moord op "de man uit Roermond" in Spijkenisse.

Het OM verwijst naar hetgeen is gezegd in de eerste termijn en in repliek over de betrouwbaarheid en de bruikbaarheid van de verklaringen van Tony de G.. De verklaring van De G. wordt voldoende ondersteund door de PGP-chats, telefoon- en locatiegegevens. De zendmastgegevens van P. en J. tonen aan dat zij in Spijkenisse zijn geweest in de avond van 9 maart 2017 en dat zij later in de avond naar Almere zijn gereden. Dat zij op een bepaald moment een mast aan de Zomerakker in Spijkenisse aanstralen, sluit niet uit dat zij bij café De Mallemolen zijn geweest, dat zij rond hebben gereden, op zoek naar de auto van het beoogd slachtoffer (zoals Delano R. ook aangeeft aan Jermaine B. om 21.25 uur⁵²: "en auto was ook nergens / hele buurt geraced") en het sluit ook niet uit dat ze het beoogd slachtoffer bij het café gemist hebben omdat zij te laat waren.

In de zaak Arford stelt mr. De Pree dat artikel 255 Sv is geschonden dat –voor zover hier relevant- bepaalt dat de officier van justitie tegen een verdachte na een buitenvervolginstelling, een betekende verklaring dat de zaak geëindigd is of na een betekende kennisgeving van niet verdere vervolging voor een bepaald feit, slechts opnieuw een onderzoek kan instellen ten aanzien van dat

⁵¹ Map 25, PD Orhan P., p.96

⁵² Map 10F, amb. 1987, p. 5058

feit met machtiging van de rechter-commissaris. Dat is in Arford/Eris nagelaten. De raadsman bepleit geen niet ontvankelijkheid, maar uitsluiting van het bewijs uit de verklaringen van de kroongetuige inzake Arford, voor zover het Orhan P. betreft. Datzelfde zou uiteraard ook Willem B. en Moriën J. treffen.

Het is in de eerste plaats de vraag of art. 255 Sv van toepassing is op de verdachten P., B. en J.. Alle drie zijn in de zaak Armonk vervolgd en veroordeeld voor heling en art. 26 WWM. Op de vorderingen bewaring⁵³ staat als derde strafbaar feit ook de voorbereidingshandelingen voor moord. Op de dagvaarding⁵⁴ zijn de voorbereidingshandelingen weggefallen, vermoedelijk omdat daar op dat moment onvoldoende bewijs voor was. Wij kunnen geen sepotbeslissing van de officier van justitie vinden, laat staan een betekende kennisgeving van niet verdere vervolging. Weliswaar vermeldt de documentatie telkens een "sepotgrond: onvoldoende bewijs" maar dat is slechts een administratieve handeling omdat Compas niet accepteert dat de eindbeslissing van een feit dat op de vordering bewaring staat, open blijft. In elk geval is dit nooit aan de verdachte medegedeeld, laat staan betekend.

Stel dat we er toch van uitgaan dat er sprake is geweest van een beslissing van de officier van justitie als bedoeld in art. 255 Sv ten aanzien van de oorspronkelijk verdenking van het plegen van voorbereidingshandelingen voor moord. Dat Willem B., Moriën J. en Orhan P. ondanks dat zij van de officier van justitie nooit enige mededeling hebben gehad er van uit mochten gaan dat zij van die voorbereidingshandelingen af waren omdat deze wel op de vordering bewaring, maar niet op de tenlastelegging stond. Dan is art. 255 Sv van toepassing en moet de officier van justitie op grond van nieuwe bezwaren een machtiging van de rechter-commissaris hebben om een opsporingsonderzoek te starten. Dus eerst ernstige bezwaren, dan een machtiging. Die nieuwe bezwaren bestonden uit de verklaringen van de kroongetuige. Op enig moment had het OM dan een machtiging van de rechter-commissaris moeten vragen voor het instellen van een opsporingsonderzoek. Die machtiging verleent de rechter-commissaris door de aanwezigheid van nieuwe bezwaren marginaal te toetsen.⁵⁵ De volle toetsing geschiedt door de zittingsrechter, aldus het Gerechtshof Amsterdam. Die zaak betrof een mislukte moordaanslag op Cor van Hout en de nieuwe bezwaren bestonden uit de verklaring van een kroongetuige.

In dit verband is nog van belang dat in 2013 met de Wet versterking positie rechter-commissaris art. 255 Sv is aangepast. Was vroeger een GVO – met een impliciete toetsing van ernstige bezwaren – noodzakelijk om te mogen dagvaarden, thans gaat het om een machtiging door de RC om een opsporingsonderzoek te starten. Dat heeft niets te maken met een zwaardere toets of een toets eerder in het proces, maar was slechts nodig omdat het GVO is afgeschaft. Dat is in essentie de enige wijziging van dit artikel. De wetgever laat dit in de Memorie van toelichting nog eens goed uitkomen: " *Artikel 255, derde lid, Sv, verbond het onderzoek naar strafbare feiten op grond van nieuwe bezwaren aan de figuur van het gerechtelijk vooronderzoek. Daarmee was de betrokkenheid van de rechter-commissaris verzekerd waar het gaat om de beoordeling of er nieuwe bezwaren bestaan die het instellen van nieuw*

⁵³ Zie bijlage pleidooi mr de Pree

⁵⁴ Map 77B, p. 301/302 (Willem B.), p. 313/314 (Moriën J.) en p. 330/331 (Orhan P.)

⁵⁵ Hof Amsterdam 21 maart 2011, [ECLI:NL:GHAMS:2011:BP9113](https://ecli.nl/GHAMS:2011:BP9113)

onderzoek rechtvaardigen. Voorgesteld wordt om de tussenkomst van de rechter-commissaris in het vervolg de vorm aan te laten nemen van een machtiging. In het kader van het verlenen van de machtiging verifieert de rechter-commissaris of er sprake is van nieuwe bezwaren als bedoeld in artikel 255, tweede lid, Sv.

In dit verband wees de Hoge Raad in 2012, dus nog voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet nog een interessant arrest.⁵⁶ De Hoge Raad liep als het ware vooruit op de nieuwe wetgeving. Daarin is namelijk toegestaan dat een gvo na een kennisgeving van niet verdere vervolging achterwege blijft, als (1) de verdachte in bewaring is gesteld – zodat door de r-c is geoordeeld dat sprake is van ernstige bezwaren – en (2) het niet denkbaar is dat het gvo zou hebben geresulteerd in het oordeel dat van nieuwe bezwaren geen sprake zou zijn geweest.

Een vergelijkbare lijn volgde de rechtbank Noord-Holland in 2016.⁵⁷ In die zaak was de verdachte al aangehouden en verhoord voordat de rechter-commissaris de machtiging had afgegeven. Dit leverde een vormverzuim op, waar geen sanctie aan werd verbonden omdat de gevolgen voor de (zwijgende) verdachte beperkt waren gebleven.

Wat kunnen wij hier uit concluderen?

Primair zijn wij van oordeel dat er geen sprake is van een situatie als bedoeld in art. 255 Sv bij gebreke van een buitenvervolginstelling, een betekende verklaring dat de zaak geëindigd is of een betekende kennisgeving van niet verdere vervolging. Mocht u hier anders over denken dan dient aan dit lichte vormverzuim geen gevolgen te worden verbonden. Er zijn in het grote geheel van Eris vóór het moment van de aanhouding van de drie verdachten in Arford vrijwel geen opsporingshandelingen tegen hen verricht. Het onderzoek richtte zich tegen Delano R. en Greg R. en behalve de verklaringen van de kroongetuige die noodzakelijk waren voor een begin van nieuwe bezwaren, werd pas duidelijk dat er werkelijk nieuwe bezwaren waren voor het plegen van voorbereidingshandelingen door de vondst van de PGP-conversatie over de voorgenomen moord op Roger L.. De facto is de aanhouding van de drie verdachten de eerste opsporingshandeling die zich tegen hen richtte. Bij gelegenheid van hun bewaring door de rechter-commissaris enkele dagen later heeft deze geoordeeld dat er op dat moment ernstige bezwaren aanwezig waren terwijl het zonneklaar is dat de rechter-commissaris ingeval van een eerdere toetsing ingevolge art. 255, lid 4 Sv. nieuwe bezwaren zou hebben aangenomen en een gevorderde machtiging zou hebben verleend. De verdachten hebben gedurende het gehele proces in de zaak Arford geen verklaringen afgelegd die als belastend voor henzelf kan worden gekenmerkt. Dit betekent ons inziens dat door het verzuim van art. 255 Sv. de verdachten in geen enkel opzicht zijn geschaad, zodat uw rechtbank kan volstaan met de constatering van het vormverzuim.

Mr. Van Berge Henegouwen gooit het in zijn pleidooi voor Willem B. over een andere boeg. Hij beroept zich voor de niet ontvankelijkheid op art. 68 Sr. art. 4 bij het 7^e Protocol EVRM, art. 14 IVBPR en art. 50 van het Handvest van de Grondrechten van de EU. Dat is een mondvul en wellicht daarom heeft de raadsman al deze artikelen niet goed gelezen. Al deze artikelen spreken van

⁵⁶ HR 11 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX4490

⁵⁷ [ECLI:NL:RBNHO:2016:9946](https://ecli.nl/RBNHO:2016:9946)

een verbod op vervolging voor een strafbaar feit waaromtrent reeds een onherroepelijk rechterlijk vonnis is geweest. En dat is nu juist in Arford niet het geval.

3.4 Ferman D.

Allereerst merken wij op dat, na het pleidooi, door verdachte Ferman D. in een slotwoord eigen aantekeningen zijn voorgelezen.

Voor zover wij dit aangewezen vonden, besteden wij in onze repliek hieraan inhoudelijk aandacht.

In het licht van de betrouwbaarheid van de verklaringen van de kroongetuige refereert de verdediging aan hetgeen collega's met betrekking tot neuro linguïstisch programmeren reeds naar voren hebben gebracht en sluit daarbij aan.

Wij verwijzen hiervoor naar het algemene deel over de kroongetuige in deze repliek.

In het kader van een alibi stelt de verdediging dat het niet klopt dat de vader van verdachte uit zichzelf begon over de verjaardag van verdachte (nr. 18)
Wij delen dit standpunt niet. Ongevraagd begint de vader van Ferman D. aan het begin van het gesprek thuis met de politie, over de verjaardag van D. eind januari, en dat ze dat toen met z'n allen hebben gevierd. Op de vraag wanneer dat was wil de vader van D. niet antwoorden: 'meer heb geen zin'(...) 'Meer heb ik geen zin want uw verhalen, zoitje van maken niet bestaan.'⁵⁸

(nr. 90) De verdediging stelt dat de clubavond tussen 19:00 en 20:00 plaatsvond op 31 januari 2017, en dat in die context, en niet de context van een liquidatie omstreeks 22:30 uur, de genoemde berichten moeten worden gelezen

Wij verwijzen hier naar onze repliek inzake Moriën J.

(nr 112) in het kader van een alibi van Ferman D. acht de verdediging het voorts van belang dat uit chats blijkt dat Ferry/Ferman D. op 31 januari 2017 onbereikbaar was

Over de chat waarop de verdediging doelt, met de tekst: 'ik hoor dat jullie niemand kunnen bereiken', het volgende. 'Jullie' kunnen niemand bereiken slaat niet op bijvoorbeeld Ferry die thuis een verjaardag viert. Het slaat op de ingeleverde telefoons, door hen dus die juist wel aanwezig zijn en bij Delano R. hun telefoon hebben ingeleverd. Het is immers in de chats R. die aan zijn broer [broer R.] chat dat hij 'hoort' dat 'jullie niemand kunnen bereiken'. R. geeft [broer R.] daar vervolgens een uitleg over, waaruit volgt dat het niet zo gek is dat [broer R.] 'niemand'='alle twee' niet weet te bereiken: Swa (Moriën J.) heeft namelijk twee telefoons bij Delano R. achtergelaten.

De verdediging stelt met zoveel woorden dat niet blijkt dat Ferry na een liquidatie wilde vluchten, en dat onduidelijk is om welke liquidatie het dan zou moeten gaan (nr. 41-46)

Uit chats tussen Delano R. en Ferman D., periode februari 2017– april 2017, blijkt dat D. zich met regelmaat moet verantwoorden naar R. over zijn

⁵⁸ Map 45B, p1224

bezigheden, en corrigeert R. hem; dit volgt uit de intensieve contacten en dominante communicatie van R.⁵⁹; dit lijkt te passen bij het 'onttrekken' aan de Caloh Wagoh, althans aan R., direct na een liquidatie, zoals Tony de G. verklaart. Ferman D. had gezegd dat hij weg ging omdat hij ging trouwen in Turkije (Map 115, p2127); dit komt overeen met chats tussen Ferman D. en Delano R.k.⁶⁰

Uit de verklaringen van de kroongetuige blijkt dat Ferry is weggegaan bij Caloh Wagoh. Hij verschuilde zich voor die jongens omdat hij die niet onder ogen wilde zien, en omdat hij meer dingen moest gaan doen die hij niet wilde doen. Chapters zijn naar hem op zoek geweest. Dit moet zijn geweest na de liquidatie van Justin Jap Tjong, nu de kroongetuige verklaart dat de liquidatie waar Ferry bij betrokken was speelde voor Farid (liquidatie van Farid Souhali, 17 april 2017).⁶¹

In een tapgesprek⁶² van 25 januari 2020 tussen verdachte Ferman D. – hij zit dan vast - en zijn broer [naam] wordt door [broer] gezegd dat een 'mattie' van Ferman had gezegd dat hij het jammer vond dat Ferman bij hun was weggegaan. Ferman wil weten wie, [broer] gaat nadenken en dan zegt Ferman dat het beter is dat hij het niet gaat zeggen. [broer] zegt dan: Marciano. Wij brengen hier in herinnering dat de kroongetuige verklaart dat o.a. Marciano hem heeft verteld dat Ferry was gevluht⁶³ Ferman zegt dan: nee, nee, niet over praten joh. (..) Ik heb geen contact meer met die mensen. Al lang niet meer.

De verklaringen van de kroongetuige vinden dus steun in de chats tussen Delano R. en Ferman D. en het tapgesprek tussen Ferman en zijn broer.

DNA-match (nrs. 102-110): de verdediging is van mening dat de bedoelde⁶⁴ DNA-match niet mag worden gebruikt in de bewijsvoering.

In het requisitoir is deze match genoemd in relatie tot onderzoek 13Armonk/Arford. Verder kan de match betekenis hebben voor het tenlastegelegde deelnemen aan een criminele organisatie, een organisatie die als oogmerk onder andere had: het plegen van liquidaties. De redenering op basis waarvan de verdediging tot de slotsom van bewijsuitsluiting komt, is dan ook ongefundeerd.

Daar waar de verdediging contaminatie van sporen niet wil uitsluiten, merken wij op dat het onderzoek heeft plaatsgevonden aan reeds in 2017 veiliggestelde bemonsteringen, en er geen aanknopingspunten zijn om aan de chain-of-custody van de onderzochte bemonstering te twijfelen.⁶⁵

De verdediging stelt dat betwijfeld moet worden of de bij De Zilk in brand gestoken Renault Clio wel betrokken was bij de liquidatie van Justin Jap Tjong.

Wij verwijzen hier naar het repliek inzake mede-verdachte Moriën J..

Aanvullend merken wij het volgende op.

⁵⁹ AMB.1690, Map 10, p3025-3029

⁶⁰ RC-verhoor van de kroongetuige dd 26 november 2020, PV-verhoor, p26

⁶¹ Map 115,p1677; Map 115/116, p2126 en p1678; Map 118, p2629;

⁶² BOB-dossier deel 24-Ferman D., p7601

⁶³ RC-verhoor van de kroongetuige dd 26 november 2020, PV-verhoor, p26

⁶⁴ Map 10L, p5887-5896

⁶⁵ Map 10L, p5888 (onderaan) en p5895

Het is overigens niet zo dat – zoals de verdediging stelt –de eigenaar zijn Renault Clio niet herkent, en dit een contra-indicatie oplevert. Hij sluit juist niet uit dat het zijn auto is op de hem getoonde foto's, en ziet een combinatie van zeer specifieke overeenkomsten: rode reflectoren op de bumper en een strip op de achterklep.⁶⁶

Criminele organisatie (139-165): de verdediging bestrijdt dat Ferman D. 24/7 voor Delano R. zou klaar staan.

In een bericht van 4 januari 2017, derhalve al van voor de liquidatie van Justin Jap Tjong, laat Moriën J. aan Delano R. weten dat Ferry 24/7 voor R. klaarstaat.⁶⁷ Uit de chats van de avond van 31 januari, waarin R. de opdracht geeft, 'Halen jullie Ferry' (19:25:50 uur), blijkt overigens dat Ferry gedurende het geregeld van R. 2 uur voor de liquidatie, van belang is voor R.. Maar ook dat hij deel uitmaakt, op dat moment, van een select gezelschap met [CW man 1] (die deze avond niet kan rijden), [broer R.], en Moriën J.. Uit een OVC-gesprek van Willem B. blijkt overigens dat als je niet 24/7 klaarstaat, je een kopje kleiner gemaakt kan worden.⁶⁸ Dat geeft al aan hoe belangrijk voor Delano R. de mensen zijn van wie dit wordt verwacht.

3.5 Willem B.

De raadsman heeft betoogd dat het OM niet ontvankelijk moet worden verklaard omdat het OM opzettelijk geheimhouder gesprekken tussen zijn cliënt en de advocaat zou hebben willen afluisteren. De raadsman spreekt zelfs van een "*intrinsieke en welbewuste wens*" van het Openbaar Ministerie om gesprekken van de advocaat af te luisteren.

Het moet ons van het hart dat wij het -op zijn zachts gezegd- niet chique vinden van de raadsman dat hij de integriteit van de officieren van justitie, magistraten, publiekelijk in twijfel trekt zonder hiervoor steekhoudende argumenten aan te voeren. Dit past niet in de rechtszaal en is een advocaat onwaardig.

Wij, officieren van justitie, onderschrijven nadrukkelijk het rechtsbeginsel dat rechtzoekenden de zekerheid moeten hebben dat ze in volstreekte vertrouwelijkheid een advocaat kunnen raadplegen teneinde onbelemmerde toegang te hebben tot bijstand en verdediging door een advocaat in juridische procedures en tot diens deskundige juridisch advies.

En dus nee, natuurlijk hebben wij de advocaten niet willen afluisteren en bovendien hebben wij ook geen geheimhoudergesprekken afgeluisterd. De geheimhoudergesprekken zijn vernietigd conform de daartoe geldende wettelijke regelingen en instructies.

Wij hebben ter zitting op 19 februari 2020 en bij proces verbaal van 23 april 2020⁶⁹ uitleg gegeven en verantwoording afgelegd over het opnemen van vertrouwelijke communicatie in de cel van Willem B. en Ferhan Y. en over de procedure met betrekking tot geheimhouder communicatie.

⁶⁶ PV-verhoor getuige [nama], Map 43, p84

⁶⁷ PV m.b.t. Moriën J. deelt het nummer van Ferman D. met Delano R., AMB.067, Map 43, p305-307

⁶⁸ Proces-verbaal van bevindingen OVC Willem B. sessienummer 10.000, AMB.1503, Map 8, p2448-2449

⁶⁹ Map 106, p. 1553-1555

Uw rechtbank heeft ter zitting dd 6 mei 2020 de verzoeken van de verdediging tot het horen van verscheidene getuigen over dit onderwerp afgewezen. Uw rechtbank zegt *"nu door de verdediging niet concreet en gemotiveerd is aangevoerd waarom de gevolgde werkwijze in dit proces-verbaal niet juist is of niet toereikend is toegelicht, zal de rechtbank het verzoek afwijzen"*⁷⁰

Deze situatie is thans onveranderd. De procedures zijn verlopen zoals de wet deze voorschrijft en heeft het OM nadrukkelijk gehandeld met inachtneming van de belangen van de verdachte en zijn recht op een eerlijke behandeling.

De stelling van de raadsman dat het stemgeluid van een gebelde altijd hoorbaar is, is feitelijk onjuist. Dat dit een enkele keer mogelijk was (*"Danielle, advocaat"*), komt vermoedelijk door de plaats waar de gedetineerde stond/zat in de cel in combinatie met het volumesterkte van de telefoon op dat moment. Ook de stelling van de raadsman dat de rechter-commissaris geïnformeerd dient te worden over de aanwezigheid van een telefoon in de duo-cel is niet gebaseerd op een in de wet gesteld vereiste.

Het OM is derhalve ontvankelijk in zijn vervolging en het subsidiaire verzoek kan uw rechtbank afwijzen conform uw eerdere beslissing.

De raadsman trekt ook een grote broek aan door te stellen dat *"het OM een strategie heeft gevoerd van onthouding stukken die erop gericht was om de rechten van de verdediging te dwarsbomen."*⁷¹ Als een raadsman een dusdanig zware beschuldiging uit jegens het OM zou het ook passend zijn dit feitelijk te onderbouwen en te concluderen tot bijvoorbeeld een niet-ontvankelijkheid van het OM. De raadsman doet echter beiden niet. Eigenlijk dus geen reden voor ons om hier in repliek iets over te zeggen, want het is niet in het belang van een door uw rechtbank te nemen beslissing. Wij menen dat ook hier de raadsman de regels van fatsoen te buiten gaat en wij dit derhalve toch kort hebben willen benoemen.

De verdediging plaatst het vermeend achterhouden van stukken vervolgens in de sleutel dat dit de reden zou zijn voor het gebruik van het zwijgrecht van de verdachte. En stelt bovendien dat Willem B. *"op enig moment ervoor gekozen heeft ruimhartig te gaan verklaren"* en dat deze verklaringen betrouwbaar zijn omdat zij *"in grote mate steun vinden in de onderzoeksbevindingen van de politie"*

Nee, voorzitter, dit is de werkelijkheid verdraaien. De verklaringen van Willem B. zijn aangepast aan bij de gepresenteerde onderzoeksbevindingen als alternatieve scenario's om kennelijk te komen tot een soort Meer- en Vaart verweer.

Ruimhartig zijn de verklaringen bovendien volstrekt niet, want alle verdiepende vragen worden niet beantwoord omdat Willem B. het niet meer weet of niet wil antwoorden omdat hij dan namen van anderen moet noemen en dat gevaarlijk kan zijn.

⁷⁰ PV ttz dd 6 mei 2020, p. 5

⁷¹ Pleidooi Van Berge Henegouwen p. 7

Willem B. is op 3 september 2019 in verzekering gesteld en op de vordering bewaring van 5 september 2019 stond al de verdenking dat hij samen met onder andere Delano R. de moord op Inchiomar B. zou hebben voorbereid. Het zaaksdossier Mus.

Willem B. is op 3, 5, 23 september 2019, 6 november 2019 en op 10 maart 2020 door de politie gehoord. Reeds ten tijde van het eerste verhoor – 3 september 2019 – is aan Willem B. alles voorgehouden uit de zaak Mus. Het gebruik van de PGP, het kenteken van de auto van [neef van R.], het beoogd slachtoffer B., dat hij het kenteken van [neef van R.] aan Delano R. heeft doorgestuurd. Tevens zijn hem alle relevante PGP-berichten voorgehouden. Tijdens al die verhoren heeft Willem B. zich consequent op zijn zwijgrecht beroepen. De RC houdt B. op 6 september 2019 voor dat hij gebruik zou hebben gemaakt van een PGP waarmee hij het kenteken van [neef van R.] zou hebben doorgestuurd aan Delano R.. Ook bij de RC wilde Willem B. hierover niets verklaren.

Op 21 en 23 april 2021, anderhalf jaar later, heeft Willem B. een verklaring afgelegd die paste bij de bewijsmiddelen bij het dossier, sterker hij heeft verklaard over feiten en omstandigheden waar hij met goed fatsoen niet meer onderuit kon. Hij heeft erkend dat hij de PGP 'CB1D45' bij zich had, dat hij het kenteken van [neef van R.] heeft gefotografeerd en dat hij dit kenteken naar C-murder (hij wil de naam Delano R. niet noemen) heeft gestuurd. In april 2021 is Willem B. met een verklaring gekomen waarom hij dit gedaan zou hebben. Het zou niet met een voorgenomen liquidatie te maken hebben, maar omdat "degene die het kenteken van [neef van R.] wilde hebben (lees: Delano R.), druk op [neef van R.] zou gaan zetten en dat kwam Willem B. goed uit". B. hoopte hier financieel een slaatje uit te slaan, ook dit zou een criminele incasso zijn.

Deze 'alternatieve lezing' had B. natuurlijk direct in september 2019 kunnen geven en overigens moeten geven om het een begin van aannemelijkheid te laten hebben. B. had dit kunnen verklaren zonder namen te noemen, om aan de door hem genoemde 'zwijgcultuur' tegemoet te komen. Hij had dit kunnen doen om zichzelf te ontlasten. Hij heeft ervoor gekozen dit niet te doen. Hoe deze alternatieve lezing "vanzelf" als waarheid naar boven had moeten komen in het politieonderzoek is voor het OM onduidelijk.

De verdediging heeft nog aangevoerd dat B. ten tijde van Mus nog niet kón weten van liquidaties omdat destijds alleen nog Charon (de moord op Justin Jap Tjong) had plaatsgevonden en uit het dossier geen enkele betrokkenheid van B. bij deze moord zou blijken.

Hoewel de feiten en omstandigheden tegen Willem B. in Charon zeker onvoldoende waren om hem voor Charon te vervolgen, is het niet waar dat B. op geen enkele manier in Charon zichtbaar zou zijn. Op 1 februari 2017, 2 uur na de liquidatie van Justin Jap Tjong, worden de telefoons van Moriën J. (-0852) en Willem B. (-9543) op nagenoeg hetzelfde moment en op dezelfde locatie gelijktijdig geactiveerd. De telefoon van Moriën J. om 00:33 uur en die van Willem B. om 00:34 uur, de telefoons zijn dan hemelsbreed op 2 km van

elkaar verwijderd.⁷² Dit is opvallend, gezien de kwalificatie die Tony de G. geeft aan een van de 'moordcommando's' van Delano R.: Willem B., Moriën J. en Orhan P..

Ook in de zaak Arford geeft Willem B. geen openheid van zaken terwijl hij al heel lang over de stukken beschikte; sterker nog de zaak 13Armonk was al onherroepelijk. Afgaande op de latere verklaringen van Willem B. (ik moest alleen maar twee mensen ophalen) en Orhan P. (ik moest alleen een bus met rekwisieten afleveren) is het onbegrijpelijk dat deze kennelijk 'ontlastende verklaring' ook niet in een eerdere fase is afgelegd. Daarnaast is zijn verklaring weinig concreet en niet verifieerbaar.

De raadsman informeert uw rechtbank bij pleidooi overigens tot twee maal toe onjuist als het gaat om de veroordeling van diens cliënt in 13Armonk. De verdachte is immers vrijgesproken van de ten laste gelegde heling van de auto's. Hij is slechts veroordeeld voor het in zijn woning voorhanden hebben van een hoeveelheid cocaïne en munitie.⁷³

De raadsman bepleit een vrijspraak onder verwijzing naar een arrest van het Hof Amsterdam⁷⁴. Het hof beantwoordde de vraag of er met een voldoende mate van bepaaldheid kon worden vastgesteld wat de misdadige plannen waren ontkennend en er volgde vrijspraak. De raadsman miskent echter dat nu juist in Arford de misdadige plannen ontegenzeggelijk blijken uit de aangetroffen gefilmde PGP-gesprekken. Roger L. en Rachid C. moesten dood geschoten worden.

Willem B. geeft ook in zaaksdossier Langenhorst een andere, niet verifieerbare verklaring voor zijn aanwezigheid op het kamp in Spijkenisse en aanwezigheid rondom de plaats delict.

B. tracht bij pleidooi zijn alternatieve lezing nog kracht bij te zetten door te stellen dat hij het hoger beroep in de zaak van de inbraak bij Fun4two heeft ingetrokken omdat hij in zijn verklaring in Eris zichzelf belast heeft ten aanzien van deze inbraak. Wij zien dit niet anders dan een kwestie van zijn knopen tellen. Die veroordeling lag er toch al en hij kon dit goed gebruiken voor het creëren van alternatief scenario dicht bij de waarheid.

Bovendien ontkent B. het contact met Tony de G. over de zaak Langenhorst en de aanschaf van de Glock terwijl De G. hier betrouwbaar en verifieerbaar over heeft verklaard. De verdediging gaat er volledig aan voorbij dat vrijwel alle feiten en omstandigheden zoals die blijken uit het zaaksdossier het gevolg zijn van het onderzoek dat kon plaatsvinden naar aanleiding van de verklaringen van De G.. Zonder diens verklaring was er waarschijnlijk geen zaaksdossier Langenhorst geweest. Moeten wij het dan zo begrijpen dat De G. alles juist heeft verteld, maar de rol van Willem B. erbij bedacht heeft? Waarom zou hij dat doen? Daar is geen enkele aanleiding toe.

B. wil de rechtbank laten geloven dat hij zich met criminele incasso's en andere criminele feiten bezig hield, maar niets met liquidaties te maken had.

⁷² Map 45A, p. 1104, en Google Maps (measure distance)

⁷³ Map 77B, p. 301-312 Vonnis Rb Amsterdam dd 29-08-2017, parketnr. 13/730018-17

⁷⁴ Gerechtshof Amsterdam, 27 december 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:5435

Hij is hier heel concreet op bevraagd tijdens zijn 'ruimhartige' verklaring. Op vrijwel alle vragen over liquidaties wil hij echter geen antwoord geven.

V: Wat weet jij af van die liquidaties bij Caloh Wagoh?

A: Nogmaals ik praat niet over anderen en over andere gebeurtenissen. Dus daar geef ik geen antwoord op.

V: Wat weet jij van de prijzen van liquidaties?

A: Geef ik geen antwoord op.

Op een vraag waar hij wel antwoord wilde geven gaat hij echter de mist in

V: Voerde jij wel eens gesprekken over liquidaties?

A: Nee.

Wij wijzen de rechtbank uitdrukkelijk op een aantal OVC gesprekken van november, december 2018 en januari 2019.⁷⁵

Een aantal gesprekken met Willem B. en anderen is opgenomen in de auto waarin hij destijds reed. In het gesprek op 14 november 2018 zegt B. tegen een NN man dat het gekkenhuis is in Nederland, er is een oorlog gaande. B. legt uit dat als er iemand moet 'gaan' dat dit 70 of 100 kost. Op 29 december 2018 zegt B. over ene "Wesley" dat die bang zou zijn geweest dat hij geliquideerd of afgeperst zou worden.

Hiermee geconfronteerd zegt B. dat hij zich het gesprek niet kan herinneren, maar: "... wat in Nederland speelt is daar (in de UK) een happening. Ja dus we zullen het best eens over liquidaties gehad hebben / je ziet toch wat er op straat is gebeurd de afgelopen jaren. Heel Europa weet wat er in Nederland gaande is. Met die moccro maffia en zo"

Over Wesley zegt B.: "... hij is bang dat wij hem willen liquideren / ... de Crips heeft nu eenmaal een agressieve reputatie en liquideren heeft bij jullie (lees: de politie) op dit moment blijkbaar een heel bijzonder woord gekregen, maar als je bang bent dat je gevaar gaat lopen dat wordt dat in de volksmond of in de onderwereld tegenwoordig al gauw een liquidatie genoemd".

De inhoud van deze gesprekken, een half jaar voordat Willem B. is aangehouden maken duidelijk dat B. wel degelijk bekend was met liquidaties in de onderwereld en zelf over prijzen spreekt. Hij liegt dus aantoonbaar in zijn afgelegde verklaring bij de politie.

B. heeft gepoogd de belastende bevindingen en bewijsmiddelen uit het dossier achteraf te gieten in een alternatieve verklaring om de dans te ontspringen, maar daarin is hij en zijn verdediging niet geslaagd.

De reactie op het verweer in de zaak Barbera zoals verwoord in de zaak Orhan P. dient ook te gelden in de zaak van Willem B..

⁷⁵ Map 23A, persoonsdossier Willem B., p. 233 OVC

3.6 Gwensley G.

Namens Gwensley G. is veel door zijn raadslieden naar voren gebracht. Veel daarvan is een kwestie van verschil in inzicht met hoe het OM naar de bewijsmiddelen kijkt. Het herhalen van standpunten zinloos is. Er zit in het pleidooi echter een aantal feitelijke onjuistheden waarvan het OM zich geroepen voelt deze recht te zetten. Op zaken die nog niet in het requisitoir zijn benoemd, zal het OM ook (kort) reageren.

De band tussen Gwensley G. en Tony de G.

De verdediging heeft betoogd dat De G. heeft verklaard dat hij G. goed kende, maar dat geenszins het geval is (pleidooi p. 20).

De G. heeft nergens beweerd bevriend te zijn met G.. Hij ging met hem om in het kader van de CW en het CSV, meer niet. Wel was G. hem intens dankbaar nadat hij hem en zijn mededaders opgehaald had uit Delft en ongezien had thuisgebracht na de liquidatie van Souhali. G. zal geen officieel lid geweest zijn van de CW, maar hij schuurde er wel tegen aan door mee te rijden met ride-outs en een eigen clubhesje te hebben. Uit WhatsApp-contact tussen hem en Delano R. blijkt dat R. Gwensley G. én Reaginon A. maar wat graag bij de club wilde.

Uit alles, onder meer de verklaringen van G. zelf, blijkt dat hij een einzelgänger was. Zijn enige broeder/"broertje" was A.. Tony de G. was dat zeker niet en heeft dat ook nergens beweerd.

Vervoermiddel kroongetuige en zijn vader op 17 april

Volgens de verdediging heeft Tony de G. op 17 april 2017 "ineens" geen eigen vervoer meer als hij wordt geconfronteerd met de onderzoeksbevindingen over de Peugeot die is gebruikt bij de liquidatie van Souhali en die middag langs een ARS in Zoetermeer heeft gereden (pleidooi p. 23). Ook zou De G. toen hebben gezegd dat hij *"never nooit niet in een Peugeot gezeten, nooit gezien, heeft hij niets te maken met een Peugeot en heeft hij in die periode überhaupt geen auto van het merk Peugeot gehad, etc."* (pleidooi p. 32/33)

Hoe de verdediging er bij komt dat De G. pas vanaf dit punt in zijn verklaring verklaart dat hij die dag geen eigen vervoersmiddel had is het OM een raadsel, maar het OM verzoekt uw rechtbank om de verklaring van de KG van 15 juli 2019 nog een goed door te lezen: ver voordat de zilvergrijze Peugeot ter sprake komt in het verhoor p. 4707) zegt de KG meermalen dat hij niet meer weet met welke auto hij en zijn vader reden die dag en dat hij die dag zelf geen auto had omdat hij die, een blauwe Peugeot, aan "Mike" had afgegeven i.v.m. de problemen met de wietplantage.

Ook heeft de kroongetuige geenszins verklaard dat hij nooit in een Peugeot geeft gezeten. Hij zegt alleen dat hij de Peugeot die gebruikt is bij de liquidatie van Souhali nooit heeft gezien.

De bewering van de verdediging dat de verbalisanten De G. op dat moment van de kluisverklaringen al hebben verteld dat de auto, die bij de liquidatie van Farid Souhali is gebruikt, op de ARS is gezien op het moment dat de auto's van hem en zijn vader langsrijden (pleidooi p. 35) klopt niet. De verdediging

verwijst hier wederom naar de oude uitwerking (map 115, p. 1910 ipv map 118g, vanaf p. 4707) maar belangrijker dat dit de verklaring van 15 juli 2019 is en dat is lang na de kluisverklaring. Wat beweert wordt is dus feitelijk onjuist: er is in de kluisverklaringen niet gesproken over die ARS-gegevens.

Voorts is de verdediging van oordeel dat De G. en zijn vader op de middag van 17 april 2017 in de Peugeot die gebruikt is bij de liquidatie hebben gezeten omdat De G. spontaan heeft verklaard over een grijze Peugeot die hij in gebruik had en doe hij al 2 à 3 maanden had. (pleidooi p. 37)

Wederom verwijst de verdediging naar een oude map (map 112, p. 208), maar het is klip en kaar dat de kroongetuige het in de bedoelde passage heeft over de auto die is gebruikt bij de liquidatie van Wessels op 7 juli 2017. Toen was de zilvergrijze Peugeot die gebruikt is bij de liquidatie van Souhali al bijna 3 maanden daarvoor in vlammen opgegaan.

Ontmoeting in Wassenaar in de middag van 17 april 2017

De verdediging vindt dat er sprake is van een geleide herinnering wanneer De G. verklaart over het bezoek aan de strandtent in Wassenaar op 17 april.

In het requisitoir is echter al aangegeven dat De G. in het verhoor van 18 februari 2019 in het kader van een vraag naar de woning van Gwensley G. in Wassenaar verklaart dat hij een keer met zijn vader en Delano R. bij een strandhotel in Wassenaar, op de Wassenaars slag, is geweest, waar toen ook Gwensley G. naartoe kwam en dat hij van zijn vader hoorde dat G. bij die gelegenheid een wapen aan [vader De G.] had overgedragen en dat [vader De G.] dat wapen vervolgens naar Zoetermeer heeft gereden. Kennelijk koppelt De G. deze dag in dat verhoor niet aan de dag dat Souhali is omgebracht. Pas in het verhoor van 15 juli 2019 komt de politie terug op deze verklaring over de ontmoeting op de Wassenaarseslag. Er is dus geenszins sprake van een geleide herinnering aangezien De G. op 18 februari 2019 uit zichzelf verklaart als hem gevraagd wordt naar de woning van Gwensley G..

Overigens is de geleide herinnering een verhoormethode waarbij getuige wordt verzocht om eerst de context op te roepen, daarna moet de getuige zijn ogen sluiten en vertellen wat hij ziet, hoort of doet. Met behulp van open vragen in de tegenwoordige tijd wordt de getuige stap voor stap door zijn herinnering geleid. Daarvan is in het voorgaande geen sprake en deze methode van verhoren heeft in geen enkel verhoor van de kroongetuige in het Eris onderzoek plaatsgevonden.

Over dit bezoek aan Wassenaar heeft de verdediging ook uitgebreid betoogd dat De G. eerst heeft verklaard dat hij zelf een tas in de auto van zijn vader moest leggen, en later dat Gwensley G. dit zelf heeft gedaan (pleidooi vanaf p. 28)

In het stuk over de betrouwbaarheid van de kroongetuige in deze repliek is deze omissie al aangehaald als voorbeeld van het gebruik van de "verkeerde" 226g-mappen. In de eerste uitwerking van de verhoren is een fout gemaakt, die in de tweede uitwerking is verbeterd. De G. zegt overigens dat hij een tas heeft aangepakt of in de auto heeft gelegd: *"Ik deed heel veel hand- en spandiensten en toen moest er even snel een tas bij mijn vader in de auto"*.

Reisbewegingen van De G. op de avond van 17 april 2017

De verdediging heeft naar voren gebracht dat uit de historische gegevens van De G. en [getuige K.] of te telefoon van De G. niet wijzen op een rit richting Rotterdam en Delft, zodat het "*hele verhaal van een Whatsapp van Delano R. om te wachten op nadere instructies, moet bij gebrek aan steunbewijs naar het rijk der fabelen worden verwezen*" (pleidooi p. 43/44).

Zoals weergegeven in het requisitoir wordt de verklaring van de kroongetuige over het in opdracht van R. ophalen van de drie daders van de liquidatie van Souhali ondersteund door verschillende zaken. Zo zijn de vluchtauto en de "tweede" vluchtauto aangetroffen op loopafstand van de Parkzoom, sluiten de telecomgegevens van De G. en [getuige K.] niet uit dat zij naar Delft gereisd zijn en straalt de telefoon van De G. om 23.53 uur aan in Rijswijk op ca 3,5 km van de Parkzoom. Daarnaast bevestigt [getuige K.] zowel in het gesprek met de politie als tijdens de verhoren bij de rechter-commissaris dat er een avond is geweest dat hij met De G. op pad was in zijn, [getuige K.], auto, en dat ze twee of drie hem onbekende negroïde/donker getinte jongens/mannen hebben opgepikt en naar Wassenaar hebben gebracht. Tevens verklaart [getuige K.] dat Patron, met wie hij Delano R. bedoelt, ook mee zou komen "maar dat dat niet door ging ofzo".

Dat er geen berichtenverkeer is aangetroffen in de telefoon die De G. toen gebruikte, is niet redengevend: de kroongetuige heeft verklaart dat hij zijn app-geschiedenis wel vaker wiste en aangezien hij op de bewuste avond de telefoon van zijn vriendin bij zich had is dat ook goed voorstelbaar.

V: En hoe zat het dan, met dat wisgedrag?

A: Ja, ik deed altijd wel de gesprekken wissen.

V: Ook op [vriendin van De G.]'s telefoon?

A: Ja, vooral op haar telefoon op zeker, want die heeft niks aan, wat ik bespreek.⁷⁶

Wat betreft de verdediging heeft De G. ook tegenstrijdig verklaard over hoe het instappen van de mannen in Delft ging die avond. In de ene verklaring kwamen zij aangerend, in de andere stonden ze al te wachten. (pleidooi vanaf p. 26). Opnieuw met verwijzing naar de oude uitwerking in map 113: "*Het duurde een minuut of 5. Zij stonden er al te wachten (map 113, p. 822)*".

De nieuwe uitwerking bevindt zich in map 118e, p. 4093 en luidt inderdaad wezenlijk anders, namelijk:

V: Hoelang duurde het, toen je daar stond met je lichten aan en zij aan kwamen hobbelen?

A: Ik denk niet, dat ik heel lang daar gestaan heb, een minuut of 5 denk ik, dat ik heb staan wachten.

V: Een minuut of 5?

A: Ja, 5 minuten ongeveer, wij stonden daar al wel te wachten op hun ... hun waren er nog niet, dus ik heb op hun staan wachten, laat ik het zo zeggen.

⁷⁶ Map 118d, p. 3991-3992

De verdediging heeft nog aangehaald dat de vriendin van De G. bovendien heeft verklaard dat Tony op een avond boos thuis kwam, dat hij lang had gewacht en het niet helemaal volgens plan ging. Op vragen van mr. Laurier antwoordt zij vervolgens dat De G. en zij nooit Pasen samen hadden gevierd. Het is het OM niet duidelijk welk punt de verdediging hier probeert te maken: De G. verklaart immers eveneens dat hij die avond naar [vriendin van De G.] gaat nadat hij [getuige K.] heeft thuisgebracht, hetgeen ook wordt bevestigd door de telecomgegevens. Even na middernacht was 2^e Pasen 2017 inderdaad voorbij.

Vluchtauto's

Door de verdediging worden in het pleidooi een aantal opmerkingen gemaakt over de vluchtauto's die in verband zijn gebracht met de liquidatie van Souhali. Hoewel het voor het OM onduidelijk is tot wat deze opmerkingen van de verdediging zouden moeten leiden, zal het OM er kort op reageren, met name omdat er feitelijke onjuistheden in zitten en conclusies worden getrokken die niet getrokken kunnen worden.

Allereerst is door de verdediging opgemerkt dat de Peugeot nog is gezien door het systeem van ARS in de dagen na de liquidatie. Of die auto inderdaad nog heeft gereden is echter onzeker; de *kentekenplaten* zijn geregistreerd door de ARS, niet de auto zelf. De kentekenplaten kunnen ook op een ander voertuig hebben gezeten. De Peugeot is immers zonder kentekenplaten teruggevonden en hoe aannemelijk is het dat de liquidatie is gepleegd terwijl de "echte" kentekenplaten op het voertuig zaten? Ook zou het kunnen dat men eerst had bedacht de auto "over te kunnen houden" voor een volgende zaak, maar heeft men zich later bedacht en de auto teruggezet in Delft en in brand gestoken. Dat zou dan weer verklaren waarom de Clio en de Peugeot een eind uit elkaar door de politie zijn teruggevonden nadat ze in brand waren gestoken. Bottomline is echter dat de verdachten zwijgen en we het dus nooit met zekerheid kunnen zeggen. Conclusies -zoals de verdediging trekt- kunnen in ieder geval niet worden getrokken.

Over de andere vluchtauto heeft de verdediging beweert dat uit het dossier helemaal niet blijkt dat de sleutel is afgebroken, maar dat de sleutelkaart niet werkte. Volgens de verdediging zit in zo'n sleutelkaart echter altijd nog een reservesleutel (pleidooi p. 67). Dat mag echter in zijn algemeenheid het geval zijn, maar het betreft hier een auto die blijkens de aangifte is gestolen zonder de bijbehorende sleutelkaarten; hoe de dieven hem aan de praat hebben gekregen is onduidelijk en of er een reserve sleutel in hetgeen de dieven gebruikt hebben zat, is dus maar de vraag. De politie constateert in ieder geval dat er op de foto's van de sleutelkaart in de auto mogelijk een gebrek waarneembaar is:

"Aan de sleutelkaart is te zien dat als de trekstrook met sleutel er uit is getrokken een metalen puntje zichtbaar is' Een zelfde soort metalen puntje is te zien op de sleutelkaart van de aangetroffen Renault Clio. In de Renault Clio zat dus vermoedelijk een sleutelkaart waar de trekstrook niet op zat. Mogelijk wordt dit bedoeld met 'afgebroken sleutelkaart'".⁷⁷

⁷⁷ Map 80, pv bevindingen daderwetenschappen verklaard door Tony de G., p. 532 ev

Ook op dit punt beweert de verdediging dat het onduidelijk is of De G. hierover wel uit eigen waarneming heeft verklaard of dat hij dit in een dossier heeft gelezen (pleidooi p. 67).

De G. heeft echter al op 16 januari 2018 - in een kluisverklaring - voor het eerst verklaard over het probleem met de sleutel van de 2^e vluchtauto in Charlie17:

*“Nou dat komt nu, daarna is Grim persoonlijk naar mij toe gekomen ging hij mij omhelzen, toen had hij gezegd bedankt dat je me gered hebt want de sleutel van de tweede vluchtauto was afgebroken. Waardoor we niet weg konden komen. En jij hebt ons gered en ik sta in het krijt bij jou, dat is wat Grim toen tegen mij zei, maar dat was later pas toen hun terug kwamen van hun gesprek, kwam Grim persoonlijk mij daarvoor bedanken”.*⁷⁸

Pas in 2019 werd naar aanleiding van de verklaringen van de kroongetuige nogmaals gekeken naar de foto's van de uitgebrande Renault. Het proces verbaal hierover is opgemaakt op 17 april 2019, lang nadat de KG hierover voor het eerst uit eigen wetenschap verklaarde.

Reis naar Turkije

Volgens de verdediging heeft het OM bepleit dat de reis naar Turkije het bewijs moeten zijn dat Gwensley G. is beloond voor de uitvoering van de liquidatie (pleidooi p. 83). Het OM heeft echter nimmer beweert dat G. als beloning naar Turkije is gestuurd. Wel dat G. blijkens de PGP-berichten van 21 april 2017 in opdracht van de organisatie naar Turkije is gestuurd.

Veredelingen

De verdediging betwist dat achter de PGP-naam “Max Payne” Gwensley G. schuil gaat (pleidooi vanaf p. 91).

Hoewel (nog) niet met zekerheid is vastgesteld dat de bij G. in de auto aangetroffen PGP -die nog altijd in onderzoek bij het NFI ligt- gebruikt werd door de persoon met de PGP-naam “Max Payne”, is daarvan een solide onderbouwing. Dat de PGP op 27 verschillende dagen samen zijn en op 1 dag niet is wat betreft het OM veelzeggend, namelijk dat beide telefoons doorgaans door één en dezelfde persoon worden gebruikt.

Voorts heeft de verdediging betoogd dat uit de historische gegevens van de bij G. aangetroffen PGP of diens gewone telefoon niet blijkt dat deze in Nieuwegein aanstralen op 11 december 2017, terwijl uit de PGP-berichten is af te leiden dat “Max Payne” naar “Keyzer Soze”/Feno D. in Nieuwegein gaat die dag.

Dat “Max Payne” Gwensley G. is kan worden afgeleid uit het volgende. Op 10 december 2017 even na 11 uur 's avond heeft Delano R. de eerste PGP-chat met Feno D. over de mogelijke “hitters” op de Velperschans. Er moeten de volgende dag mensen staan met wapens: “1 uzi en 1 hand goed”. Delano R. gaat er mee bezig en bericht om 23.27 uur: “Ja ik meld zo/ Ze reageren nog niet. Op blauw/ Maar je hoort gelijk”. Om 23.31 uur probeert Delano R. Gwensley G. te bellen via WhatsApp en tegelijk appt G.: Aíicuzzo/ WesthooD/HK

⁷⁸ Map 118c, p. 3248

hier en antwoordt Delano R.: *"Aiii/Kijk op andere zender even"*. Wat de andere zender is laat zich raden: de PGP.

Feno D. adviseert vervolgens om 23.40 uur: *"Zeg C deken want is koud morgen en fik spullen handschoenen mutsen alles sir leg hem goed goed uit wat te doen en waar te parkeren!"* en vraagt waar het wapen ("yzer") naar toe moet en of het nu te laat is. Delano R. gaat het vragen en stuurt vervolgens om 23.43 uur een bericht door van Max Payne: *"We pakken ze aan sir"*. Na middernacht stuurt R. nog twee berichten door van Max Payne aan Feno D.: *"Sir ja ik heb 2 zeker ready voor morgen/ Ja sir de uz en hand heb ik nodig plus panaan clip sir neem ik dan ook die van me zelf mee als het moet"*.

Gezien de tijdstippen kan dit volgens het OM niet anders worden uitgelegd dat Delano R. Gwensley G. direct na het verzoek van Feno D. contact om de klus te klaren en G. daarmee instemt.

Uit WhatsApp-gesprekken tussen G. en een NN-man blijkt dat G. op de ochtend van 11 december 2017 een afspraak maakt om naar Den Haag te komen. Hij wordt daar kennelijk "compleet ready" (het OM leest: bepakt en bezakt met de afgesproken middelen en wapens) rond 12 uur opgepikt door de onbekend gebleven persoon opgehaald met een zwarte auto in de buurt van politiebureau Hoefkade.⁷⁹ Voorts zien we dat de PGP van G. een reisbeweging maakt over de A12 rond 1 uur in de middag.⁸⁰ Daarna zijn er geen historische gegevens meer beschikbaar van de PGP (of de gewone) van G..

Gelet op het voorgaande en de PGP-berichten was G. dus kennelijk en het gezelschap van (een) ander(en) op 11 december 2017. Mogelijk is de communicatie met Delano R. die dag via die ander(en) of een ander communicatiemiddel gelopen. We zien op 11 december overigens ook geen doorgestuurde berichten van "Max Payne". Ook zien we de PGP en de gewone telefoon nergens anders aanstralen die dag, wat de conclusie rechtvaardigt dat ze ook niet elders zijn gebruikt.

Anders dan de verdediging stelt sluit de afwezigheid van telecomgegevens op 11 december 2017 van de bij Gwensley G. aangetroffen PGP niet uit dat G. achter de PGP-naam "Max Payne" schuil gaat, zoals uitgebreid beschreven is in het pv's 1086 en 1093 in het identificatiedossier.

De raadslieden hebben betoogd dat bij het opleggen van een straf er rekening met worden gehouden met artikel 63 Sr. Artikel 63 Sr. is inderdaad van toepassing, maar leidt naar ons oordeel niet tot een lagere strafeis dan bij requisitoir naar voren gebracht.

3.7 Reaginon A.

Het grootste deel van het pleidooi dat gevoerd is namens Reaginon A. gaat over de kroongetuige, de wijze waarop hij gehoord is en de betrouwbaarheid van zijn verklaringen. Het OM heeft daarover in het algemene deel van deze repliek,

⁷⁹ Map 40, p. 556 e.v.

⁸⁰ Map 40, p. 551

ook specifiek over hetgeen ten aanzien van A. naar voren is gebracht, het één en ander gezegd.

De verdediging heeft er veel werk van gemaakt om alle tegenstrijdige details in de verklaringen van Tony de G. te benoemen. De conclusie is dat die verklaringen onvoldoende zijn om A. te veroordelen voor de liquidatie van Souhali.

Het OM zal ook hier een aantal zaken uit het pleidooi benoemen die feitelijk onjuist zijn of waarover in requisitoir niet eerder iets is gezegd.

De verdediging merkt op de kroongetuige kennelijk ergens in rond mei 2019 met verbalisanten is gaan rijden (pleidooi onder 2.3.5). Voor alle duidelijkheid: deze rit heeft inderdaad plaatsgevonden om De G. plekken te laten aanwijzen waarover hij had verklaard. Dit is op 4 mei 2018 geweest en daarvan is proces-verbaal opgemaakt door het Team Criminele Inlichtingen (Bijzondere Getuigen) van de Eenheid Midden Nederland, dit pv zit in map 111, p. 39 e.v.

De verdediging heeft er moeite mee hoe de verklaring van de kroongetuige over de reisbewegingen van 17 april 2017 tot stand is gekomen (pleidooi vanaf 2.3 en onder meer in 2.3.19). Daarover is zijn algemeenheid en in het bijzonder m.b.t. Reaginon A. al het nodige in het algemene deel van dit repliek over de kroongetuige gezegd. Dat Tony de G. zich uiteindelijk pas in het verhoor van 21 januari 2019, geconfronteerd met historische gegevens van zijn telefoon, herinnert dat hij op de avond van 17 april met [getuige K.] bij Delano R. in Zoetermeer is geweest, vindt het OM noch vreemd, noch ongeloofwaardig; het blijkt immers uit de historische gegevens.

Dat er niets is terug te vinden in die gegevens over de rit naar Rotterdam *hoeft* ook helemaal niet. Maar als de verhoorders De G. voorhouden dat die gegevens er niet zijn, slaat bij De G. kennelijk de twijfel toe en bedenkt hij dat hij zijn telefoon vaker op vliegtuigstand zette en dat dat toen *mogelijk* ook het geval is geweest, maar hij weet het simpelweg niet meer zeker. De G. zoekt een logische verklaring voor iets wat de verbalisanten hem onjuist voorhouden in het verhoor: de reisbeweging in de richting van Rotterdam hoeft helemaal niet persé terug te zien in de historische gegevens van De G. en [getuige K.]; alleen als de telefoons contact maken met het netwerk door een activiteit is dat terug te zien op de historische gegevens, bij een app-bericht is dat niet het geval. Dit geldt eveneens voor het niet teruggevonden bericht van Delano R. met het adres Parkzoom; zoals ook al opgemerkt in de repliek van Gwensley G. heeft de kroongetuige meer dan eens verklaard dat hij zijn WhatsApp-geschiedenis standaard wiste, zeker als hij de telefoon van zijn vriendin gebruikte. Dat is ook heel begrijpelijk. Het OM deelt derhalve de conclusie van de verdediging in 2.4.9 *"We weten het gewoon weg niet"*. Maar is dat relevant? Het OM meent van niet.

Ook het feit dat De G. pas op 8 januari 2020 verklaart dat ze naar een shisha lounge zouden gaan voor handel van [getuige K.] is de verdediging onbegrijpelijk, hoewel de kroongetuige dit op de inhoudelijke zitting nog verder specificeert met namen en rugnummers én vaststaat dat er op zijn telefoon is gezocht met google naar shisha lounge Dahlia in Rotterdam. Het OM vindt het meer dan voorstelbaar dat De G. alleen zijn eigen opdracht (de voorverkenning

bij Club Blu) herinnerde en -geconfronteerd met gegevens- later bedenkt dat [getuige K.] óók zaken in Rotterdam te regelen had.

Het is voor de verdediging ook van groot belang wanneer De G. nu precies wist dat Delano R. in de liquidaties zat. Het is echter de vraag of dit voor de bewijsvoering heel relevant is. De kroongetuige heeft consistent verklaart over wat R. hem de dag ná de liquidatie van Souhali heeft verteld, namelijk dat R. de opdracht had aangenomen en Gwensley G. hem met twee anderen had uitgevoerd.

Onder 2.3.20 wordt gesteld dat nagelaten is beelden op te vragen bij een tankstation naar aanleiding van een verklaring van De G. uit 2018, terwijl dit wel had gekund. Dit is echter niet juist is: beelden van 17 april 2017 hadden in 2018 niet meer opgevraagd kunnen worden; daarvoor is de wettelijke bewaartermijn voor dergelijke beelden uiteraard veel en veel te kort.

De verdediging heeft veel woorden gewijd aan de 100% herkenning van Reaginon A. door de kroongetuige gedurende de gehele periode waarin hij gehoord is tot en met de zitting. Ook hierover is in het algemene deel het één en ander gezegd en het OM gaat zich niet allemaal herhalen. Feit is dat De G. verklaart dat hij Reaginon A. meerdere malen heeft ontmoet , altijd in combinatie met Gwensley G. en dat hij hem kent als "het neefje van Grim". Het OM meent dat daar -ondanks het uitgebreide betoog van de verdediging- niets aan valt af te doen. Ook niet dat [getuige K.] geen van de mannen, die 's nachts achterin zijn auto hebben gezeten, terwijl hij, [getuige K.], onder invloed was van alcohol, heeft herkend bij de politie.

Onder de punten 3.3.7 t/m 3.3.13 begeeft de raadvrouw zich op glad ijs door conclusies te trekken op basis van beperkte telecom gegevens.

Zo stelt zij onder 3.3.7. dat dat de kroongetuige tot vlak voor 23.53 uur in de buurt van Tiber moet zijn geweest. Dit is een onjuiste conclusie. De enige conclusie die valide getrokken kan worden uit de gegevens is dat de telefoon van de kroongetuige om 23.09 uur binnen het zendmastbereik was van de Tiber. Immers op een histo wordt alleen de startcell-id geregistreerd. Het kan dus zijn dat de telefoon is verplaatst en dat dit op de histo dus niet zichtbaar is.

Ook de conclusie onder 3.3.12 dat de (telefoon van) kroongetuige in Delft moet aanstralen als hij in Delft is en contact heeft met Delano R. kan niet zonder meer getrokken worden. Zoals zojuist al gezegd: indien er bijvoorbeeld contact is via WhatsApp kan dit vallen binnen een datasessie die eerder gestart is en deze dus geregistreerd is op een andere locatie, bijv. de Tiber.

De conclusie die de raadvrouw trekt onder 3.3.13, dat het fysiek onmogelijk is om binnen de door haar gestelde tijdstippen naar Delft, Rijswijk en Wassenaar te rijden, is derhalve ook een niet juiste conclusie. De exacte tijdstippen kennen we immers niet.

Over de ARS gegevens van de kentekenplaten van de liquidatie-Peugeot is in het kader van de repliek van Gwensley G. al het één ander door ons opgemerkt. De verdediging merkt in dit verband nog op dat de auto, als deze inderdaad nog is verplaatst na de avond van 17 april, op de oorspronkelijke

plek is teruggezet Daarvoor is echter geen onderbouwing; de auto kan na de liquidatie eerst ook elders in Delft zijn neergezet.

Over de connecties tussen Reaginon A. (pleidooi vanaf 3.5) en de overige verdachten en de Caloh Wagoh kan het OM kort zijn. A. was geen lid van de Caloh Wagoh en dat is ook door niemand beweerd. De kroongetuige verklaart over een link tussen Reaginon A. en Delano R. en het broertje van R., [broer van R.]. Volgens De G. zou Delano R. via [broer van R.] gehoord hebben dat Gwensley G. zijn vriendin had mishandeld. [broer van R.] zou dit op zijn beurt hebben gehoord van Reaginon A.. Dat A. op de hoogte was van de mishandeling staat vast op basis van WhatsApp-gesprekken tussen hem en [vriendin van G.]. Daarin noemt [vriendin van G.] Reaginon A. "Strep" en vraagt hem zelfs of hij bescherming kan regelen.⁸¹ Ook blijkt het nummer van A. voor te komen in de telefoon van [broer van R.]. Dat het verhaal van de mishandeling via A. bij Delano R. terecht is gekomen lijkt dus zeer aannemelijk en ook niet anders te kunnen.

Het OM heeft in requisitoir al benoemd dat uit WhatsApp-gesprekken tussen Delano R. en Gwensley G. blijkt dat R. G. en Strapp/Reaginon A. bij de chapter kunnen. De verdediging stelt dat er ook een andere "Strep" voorkomt in het dossier, in combinatie met Worc/Willem B. en Swa/Moriën J.. Dat mag zo zijn, maar in combinatie met Gwensley G. is er maar één logische Strap/Strep en dat is zijn "broertje" Reaginon A..

Door de verdediging is betoogd dat het WhapsApp-gesprek tussen Reaginon A. op 8 september 2017 onmogelijk kan slaan op de uitzending van Opsporing verzocht, waar op 5 september voor het eerst uitgebreid aandacht is besteed aan onderzoek charlie17. De eerdere uitzending van 18 april was immers de dag na de liquidatie en toen is er alleen een oproep voor getuigen geweest zonder reconstructie of informatie. De raadvrouw stelt dat de Nationale Hulpactie voor de Antillen op 7 en 8 september op televisie was en dat het gesprek daarover zou gaan. Noch Reaginon A., noch Ryan K. heeft hierover verklaard. Een zoekslag op google leverde ons geen resultaten op voor een Nationale Hulpactie voor de Antillen op tv op 7 en/of 8 september. Wel was er op 15 september, een nationale actiedag "Nederland helpt Sint-Maarten" voor de slachtoffers van orkaan Irma op de Bovenwindse eilanden, maar dat was dus een week ná het bewuste gesprek.

Over de vluchtgegevens van de trip naar Istanbul is door de verdediging in 5.2 gesteld dat het OM op 16 maart 2021 wist dat Reaginon A. niet naar Turkije was gereisd. Dat is op zich waar, maar de reis naar Turkije lag al lang niet meer ten grondslag aan de ernstige bezwaren ten aanzien van A.. Op de zitting van 16 maart 2021 zijn de ernstige bezwaren uitgebreid besproken naar aanleiding van het verzoek tot opheffing van de VH, maar de reis naar Turkije is door het OM niet genoemd en ook de rechtbank heeft daarover niet gerept in gemotiveerde uitspraak over de voorlopige hechtenis op 18 maart 2021. Dat de vluchtgegevens op dat moment nog niet aan het dossier waren toegevoegd had enerzijds te maken met het feit dat deze in eerste instantie incompleet waren aangeleverd door de Turkse autoriteiten en anderzijds omdat

⁸¹ Map 110, p. 39 en 49

het OM naar aanleiding daarvan nog onderzoek wilde verrichten, maar daarover op dat moment in het belang van dat onderzoek, geen mededelingen kon doen.

Door de verdediging is vanaf 7.1 uitgebreid ingegaan op hetgeen de PD-getuigen [getuige 1], [getuige 2] en [getuige 3] hebben verklaard. De conclusie is dat de PD-getuigen maar twee personen hebben gezien; een chauffeur en een rijder. Dat doet niet af aan de mogelijkheid dat er een derde man achterin de auto heeft gezeten, ook al vindt de verdediging het blijkens 7.8.3 niet logisch dat je met drie man op pad gaat om een liquidatie te plegen. Ervan uitgaande dat de PD-getuige twee mannen hebben gezien –Gwensley G. en Ryan K. - is het niet verbazingwekkend dat niemand een beschrijving van Reaginon A. geeft, die wellicht (ook in het donker) ook qua huidskleur valt te onderscheiden van G. en K.. Dat de PD-getuige [getuige 2] beweert dat ze *op het moment* van de knallen keek en een man zag staan (7.7.1), lijkt niet in strijd met haar verklaring dat zij de enige man die zij buiten de auto heeft zien staan, zijn handen aan zijn vest zag afvegen. Deze man had derhalve op dat moment geen wapen in zijn handen.

De grote woorden van de verdediging dat het OM een tegenstelling met de verklaringen van de kroongetuige over drie mannen “probeert weg te poetsen”, “alles op alles wordt gezet om het plaatje kloppend te krijgen” en zelfs verhalen zou verzinnen, zijn wat betreft het OM ongepast en onnodig. Zaken in het dossier worden door procespartijen verschillend uitgelegd. Daarbij is het een kwestie van “agree to disagree”, met respect voor elkaars visies.

In dit verband wenst het OM ook in te gaan op hetgeen wordt gesteld in 7.5.4 De officier van justitie zou tijdens het RC-verhoor van [getuige 1] - als hem een passage uit de verklaring van [getuige 2] wordt voorgehouden door de verdediging - “zomaar en uit het niets” gesteld hebben dat uit het dossier blijkt dat [getuige 2] een andere auto (dan die van het slachtoffer) bedoelt: “niemand weet waar het vandaan komt”. In de eerste plaats kwam de opmerking van het OM niet “zomaar uit het niets”. De vraag van mr. Vié, die suggereerde dat het om de auto van Souhali was, was namelijk misleidend. En dat “niemand weet waar het vandaan komt”, is ook al onjuist.

Kijkend naar de betreffende passage blijkt immers dat [getuige 2] het daar wel degelijk over de auto's van de daders, de Peugeot, had en niet de auto van het slachtoffer:

Ik zag de achterruiten van die auto, een Peugeot, grijs van kleur en station model, geblindeerd waren. Ik weet dat NN05 door de ruiten naar die auto en een persoon zag zitten. Ik heb wel iets zien bewegen maar weet niet wie of wat dit was.

Het OM vraag zich oprecht af wat de verdediging met het opnemen van deze onjuiste opmerking heeft beoogd.

Een soortgelijke onjuiste opmerking wordt gemaakt in 8.2.2.: “Anders dan het OM naar voren brengt zijn niet de foto's van de sleutelkaart bekeken, dat zou een stuk duidelijker zijn”. Het proces-verbaal hierover⁸² vermeldt: *Door de Forensische Opsporing zijn foto's gemaakt van de uitgebrande Renault Clio. Op een van deze foto's is de sleutelkaart te zien*”. De in het requisitoir aangehaalde conclusie dat in de Renault Clio vermoedelijk een sleutelkaart zat waar de

⁸² Map 80, pv bevindingen daderwetenschappen verklaard door Tony de G., p. 532 e.v.

trekstrook niet op zat, is rechtstreeks ontleend aan dit ambtsedig proces-verbaal, wat overigens niet onderbouwd betwist is door de verdediging.

Het OM komt op basis van hetgeen Reaginon A. naar voren is gebracht tot de conclusie dat de verdediging alles uit de kast heeft gehaald om de verklaringen van de kroongetuige onderuit te halen en zijn herkenning van A. van tafel te krijgen, maar daarin niet is geslaagd.

3.8 Ryan K.

Namens Ryan K. is een hoop gezegd waarom hij niet in het signalement past dat de PD-getuigen en de kroongetuige hebben gegeven van de chauffeur bij de liquidatie van Souhali (pleidooi vanaf p. 2).

Vooropgesteld moet worden dat zowel de PD-getuigen als Tony de G. deze chauffeur in het donker hebben gezien. Voor de PD-getuigen geldt dat ze hem maar zeer kort hebben gezien, zittend in een auto en ten aanzien van De G. geldt dat hij hem heeft zien komen aanrennen. Hij zag dat deze man daarna achterin de auto zat, terwijl De G. naar Wassenaar reed en in gesprek was met Gwensley G.. Er is dus *geen* sprake van een uitgebreide ontmoeting waarbij de PD-getuigen en de kroongetuige deze man enige tijd in het gezicht hebben kunnen kijken of goed hebben kunnen observeren. Dat onder de gegeven omstandigheden de door de verdediging genoemde moedervlek niet is waargenomen of onthouden door de PD-getuigen of De G. wekt derhalve geen verbazing.

Het pleidooi vermeld voorts: *"Daarnaast heeft Ryan in tegenstelling tot de man op de compositietekening twee oren die dicht tegen zijn hoofd staan en verklaren de getuigen evenmin over Ryans 'opvallend dikke lippen en bruin kroeshaar'"* (pleidooi p. 3). Het OM meent dat over die dikke lippen valt te twisten en dat op de compositietekening die is gemaakt n.a.v. één van de PD-getuigen geen enkele haar valt waar te nemen. Gevraagd naar of deze man kroeshaar had zegt de kroongetuige: *"Eh even kijken, Grim heeft heel kort haar en zijn neefje ook. Grim dan echt gemillimeterd met de tondeuse. En dan zijn neefje heeft dan kort haar. En die andere dan waarschijnlijk kort kroeshaar, maar dat weet ie niet helemaal zeker of het kroes is."*⁸³

Ten aanzien van de enkelvoudige fotoconfrontatie met de kroongetuige heeft de raadvrouw opgemerkt dat *"de bewijswaarde van een dergelijke confrontatie laag is op het moment dat de getuige wordt gevraagd een voor hem onbekend persoon te identificeren, waarvan in onderhavige situatie ook sprake is"* (pleidooi p. 3). En dat is natuurlijk waar. Het OM heeft deze herkenning ook niet gebruikt als zelfstandig bewijsmiddel. De kroongetuige heeft op 18 mei 2021 ook alleen gezegd dat Ryan K. lijkt op de derde persoon, die in auto zat na de liquidatie op Farid Souhali: *"Alleen ja... ik durf het niet 100% te zeggen, maar voor mijn gevoel zijn gezicht, zijn uiterlijk komen overeen over die derde persoon."* Van belang is dus alleen dat De G. hem bepaald niet uitsluit en vindt dat hij veel weg heeft van de man die vier jaar daarvoor in het donker bij hem in de auto stapte.

⁸³ Map 118c, p. 3262

De verdediging komt opnieuw te spreken over "het opvallende postuur en de lengte van de bestuurder" (pleidooi p. 5) en vat de verklaringen van de kroongetuige (met verwijzing naar de oude mappen) samen: de kroongetuige beschrijft "de derde man" als fors en dik, "*niet heel groot en ook niet heel klein maar er tussen in*" en schat zijn lengte als die van zichzelf, misschien groter. De verdediging verwijt het OM dat er niets in het requisitoir is gezegd over het *significante* lengteverschil tussen Gwensley G./Ryan K. en de kroongetuige. Reden daarvan is dat, zoals het OM al op eerdere zittingen naar voren heeft gebracht, dat de kroongetuige slechts een schatting doet van een lengte van een man die hij eenmalig in het donker heeft zien komen aanrennen, instappen en vervolgens achter bij hem in de auto zit. Anders dan de raadvrouw stelt wordt K. door deze verkeerde inschatting evenmin uitgesloten als "de derde man".

Dan iets bijzonders. Ondanks het feit dat de verdediging van mening is dat het OM de verdedigingsrechten van Ryan doelbewust grovelijk heeft geschonden door hem eerst als getuige aan te laten komen en te horen, en daarom heeft overwogen een bewijs tot bewijsuitsluiting te voeren maar: "*om haar moverende redenen heeft de verdediging daar echter van afgezien*" (pleidooi p. 7). Hoewel de raadvrouw het verweer niet voert maar zegt hiermee een statement te kunnen maken reageert het OM daar toch kort op. Zoals ook al in requisitoir beschreven werd K. pas verdachte ex. art 27 Sv door zijn tapgesprekken waarin hij bekende aanwezig geweest te zijn bij de liquidatie waarover de politie hem wilde horen. Het kan zo zijn dat in het rechtshulpverzoek over de vluchtgegevens in 2019 al was aangegeven dat het OM op zoek was naar de derde dader van de liquidatie van Souhali, maakt dat van K. nog geen verdachte toen hij met [reisgenoot] op die lijst bleek te staan. Wel maakte dat hem interessant om verder onderzoek te doen, net als naar [reisgenoot].

Voor zover de verdediging heeft willen betogen dat het getuigenverhoor van K. van 16 maart 2021 uitgesloten zou kunnen c.q. moet worden van het bewijs omdat Ryan K. ook niet wist wat verschoningsrecht inhoudt (pleidooi p. 19), merkt het OM op dat K. in die verklaring niets heeft gezegd wat hem belastte, hooguit zaken die zo raar waren dat het hem verdachter maakte.

Wat de bewijswaarde is van de wellicht goedbedoelde tekening die K. gemaakt heeft van de kamer-situatie in het hotel (pleidooi p. 19), kan het OM niet helemaal volgen.

De verdediging heeft in pleidooi nogmaals haar best gedaan om te betogen dat K. niet wist in welke zaak hij werd gehoord op 16 maart 2021 (pleidooi vanaf p. 19), maar dat staat -zoals ook in requisitoir aangegeven- als een paal boven water, vastgelegd in een ambtsedig pv wat daarover is opgemaakt. Daarmee is het hele pleidooi van de raadvrouw over twee andere bro's dan Gwensley G. en Reaginon A., drijfzand. Het OM gaat zijn overwegingen hieromtrent ook niet allemaal herhalen.

Op de vraag van onder meer uw rechtbank aan K. wat hij nu bedoelde met '*Ik was er, dat hij niet weet wat er gaande is*' in het tapgesprek na het aanlopen van de politie kan hij volgens de raadvrouw geen antwoord op geven zonder belastend te verklaren voor zichzelf (pleidooi p. 11). Vervolgens

betoogt de verdediging: *"Om diverse redenen, die mijns inziens geen nadere toelichting behoeven, heeft de verdediging Ryan geadviseerd bij de politie geen nadere verklaring af te leggen. Er lag bovendien al een verklaring waarop kon worden doorgerechercheerd"*.

Het OM vraagt zich af op welke verklaring de raadvrouw hier doelt en waarop de politie dan precies had door kunnen onderzoeken. Dat geldt overigens eveneens voor de opmerking van de verdediging dat het de politie, na ontvangst van de aanvullende informatie, evenmin is gelukt om de mysterieuze Caroline die K. een alibi zou kunnen verschaffen, te achterhalen (pleidooi p. 11). Voor zover dit bij uw rechtbank de suggestie heeft gewekt dat het aan het OM op enig moment aanvullende informatie is verstrekt, laten wij u weten dat dit zeer zeker niet het geval is. Op grond waarvan de politie had kunnen vaststellen wie de ex-vriendin van K. is nu hij niet verder komt dan een voornaam en een vage adressaanduiding is het OM een raadsel.

Ryan K. zegt in dit saillante tapgesprek van 16 maart 2021 overigens wel meer dat om een verklaring schreeuwt, maar waar hij niet mee komt en waarvoor geen andere uitleg is te geven dan dat hij met Gwensley G. en Reaginon A. verantwoordelijk is voor de moord op Farid Souhali:

Requisitoir p. 112:

Op de vraag **"Je was toch niet samen met hen?"** antwoordt K.: *"Weet je wat er gebeurt? (Zucht) Ik was er maar wat er aan de hand is dat ik niet weet wat er gaande is in de zaak."*

Als de bekende zegt dat ze vindt dat hij niet naar het verhoor moet gaan als ze geen bewijs hebben dat ze hem gezien hebben, zegt K.: **"Ik weet niet of ze bewijs hebben dat ze mij gezien hebben. Maar weet je wat het is? Ik weet ook niet wat de bro's gezegd hebben. Begrijp je?"**. Aan het eind van het gesprek zegt K. dat hij **"de broer/zus van deze bro gaat bellen om te weten wat er in godsnaam gebeurt"**. In de later inbeslaggenomen telefoon van K. is te zien dat hij vervolgens via WhatsApp belt naar [halfzus van A.], de halfzus van Reaginon A..⁸⁴

Als gezegd belt Ryan K. vervolgens meteen via WhatsApp naar [halfzus], de halfzus van Reaginon A..⁸⁵ Dat hij haar ex is en vaker met haar belt doet niet af aan het feit dat hij na dit veelzeggende gesprek na het bezoek van de politie meteen met de halfzus van A. belt, terwijl hij ook zegt dat hij een broer/zus van de bro's gaat bellen.

Dat K. vervolgens ook met mevrouw [naam], volgens de raadvrouw de vriendin van de veelbesproken "Long" (pleidooi p. 12), belt na het aanlopen door de politie, is naar het oordeel van de verdediging onterecht onderbelicht door het OM. Nogmaals: deze "Long" is veroordeeld voor een moord die hij in zijn eentje pleegde in zijn avondwinkel en volgens de verdediging is K. er via een omweg achter gekomen waarvoor hij vast zat (pleidooi p. 10). Dáár was K. dus in ieder geval niet bij en kan niemand hem gezien hebben.

Ten aanzien van de reis naar Turkije concludeert de verdediging (pleidooi p. 15): *"Wat wél de bedoeling was van de zojuist besproken reis, zullen we nooit weten. Maar het feit dat Ryan samen met Gwensley G. en [reisgenoot] in*

⁸⁴ Map 78A, AMB 184, p. 201 e.v.

⁸⁵ Map 78A, AMB 184, p. 201 e.v.

diezelfde periode naar Turkije is gegaan, is niet meer dan pure toeval en bewijst helemaal niets". Het OM ziet dat - in het licht van de PGP-berichten van 21 april van Feno D. en Jermaine B. en de leugenachtige verklaringen van Gwensley G. hierover - echter anders. K. had geen cent te makken, loog tegenover andere over de reden van die reis ("uitnodiging voor een bruiloft") en was bepaald geen vriend van G.. Dat de reis daarom een "zakelijk karakter" moet hebben gehad, ligt derhalve voor de hand.

Met betrekking tot de verdenking van deelname aan de criminele organisatie is namens K. beoogd dat hij niet de chauffeur was in Charlie17 en niet naar Turkije ging in opdracht van de organisatie. En ook als hij wel reed dan wist hij niet dat hij daarmee een criminele organisatie faciliteerde. Aangezien het duidelijk is dat het OM K. een andere rol toedicht in het dossier, gaan wij onze standpunten hierover niet allemaal herhalen.

Wel herhaalt het OM tot slot dat K. in beeld is gekomen door de trip met Gwensley G. en [reisgenoot] naar Turkije en vervolgens in de tagesprekken na het bezoek van de politie *zegt* aanwezig te zijn geweest bij de liquidatie van Souhali. De verdediging noemt dit dat K. zich "*diverse keren ongelukkig heeft uitgedrukt*", het OM noemt dit een bekentenis.

3.9 Michel K.

De verdediging wijdt de eerste tien pagina 's van het pleidooi aan een uitgebreide visie op de (on)betrouwbaarheid van de kroongetuige. De conclusie is "Wees uiterst terughoudend met het toepassen – gebruiken - van de door Tony afgelegde verklaringen, voor het (wettige) bewijs". Dat is natuurlijk altijd een goed advies waar het gaat om het wegen van bewijsmiddelen.

In het pleidooi wordt voorts betoogd dat Michel K. niets met de liquidatie van Jair Wessels te maken. Hij kan er niets mee te maken want hij was destijds huisman en thuis bij de kinderen op 5 en 7 juli.

Het OM merkt allereerst op dat de oudste zoon van Michel K., [naam], toen 17 was en prima op zijn jongere broertje en zusje kon passen. Michel K. hoefde derhalve helemaal niet thuis te zijn nadat hij de kinderen uit school te halen. Daarbij staat vast dat de kinderen van [vriendin van K.] en Michel K. op vrijdag 7 juli 2017 vakantie hadden. [vriendin van K.] verklaart dat zij moest werken en het de eerste dag van de schoolvakantie van de kinderen was.⁸⁶ Zij verklaart dat K. niet thuis was toen zij van haar werk kwam en dat zij hem moest ophalen.⁸⁷ [naam], de toen 17-jarige zoon, was wel thuis en paste inderdaad op de kinderen.

Ook uit de verklaring van Michel K. blijkt dat hij zijn kinderen wel eens alleen thuis liet. Zo verklaart hij dat hij "op een vrijdag begin juli, de week van de moord" (uit de rest van de verklaring blijkt dat dit 7 juli 2017 is), met een snorder om 16.30 bij de loods was, omdat Tony de G. hem gevraagd had daar naar toe te komen.^{88, 89} K. laat zijn kinderen blijkbare niet alleen zonder

⁸⁶ Map 90, p. 1053

⁸⁷ Zie Map 90, verhoor [vriendin van K.], p1054, 1055

⁸⁸ Verhoor Michel K., 22 mei 2018, p. 15

⁸⁹ MK 26 oktober 2021, PV-TTZ, p21

ouderlijk toezicht thuis, maar vertrekt ook nog helemaal naar Mijdrecht zonder telefoon, zodat hij in noodgevallen ook niet bereikbaar is. Gelukkig weet hij het thuisfront die dag wél te bereiken, met de telefoon van Greg R..

Volgens de verdediging heeft Michel K. niets met de liquidatie van Wessels te maken; hij was niet de schutter. In dat verband acht de verdediging van belang 1) verklaringen van [vriendin van K.] 2) de forensische bevindingen en 3) de verklaringen van getuigen die Tony aanwijzen als de schutter. Wij nemen deze punten hieronder kort door.

Het OM heeft in het requisitoir al aangehaald waarom de verklaringen van [vriendin van K.] – ook waar het gaat om het bevestigen dat Michel K. de schutter was – gebruikt kunnen worden voor het bewijs.

Ten aanzien van de forensische bewijsmiddelen in het dossier is door de verdediging naar voren gebracht dat deze passen in het door K. gepresenteerde alternatieve scenario over het enkel leveren van de auto's en de wapens. Ook hier is in het requisitoir al op in gegaan. Het OM zal ook dit niet herhalen.

Tot slot betoogt de raadsman dat er getuigen zijn die De G. aanwijzen als de schutter bij de liquidatie van Wessels. Dit betreffen de getuigen D., S., B en een aantal PD-getuigen.

Het OM heeft het in het requisitoir niet over de verklaringen D., S., B. gehad omdat deze getuigen niets zelf hebben waargenomen en hun verklaringen kunnen niet leiden tot de conclusie dat Tony de G. aan hen zou hebben verteld dat hij de schutter is van de liquidatie van Jair Wessels.

Dit baseren wij op het volgende.

Op de vraag of De G. hem heeft verteld dat hij geschoten had zegt S.⁹⁰: *'ik heb hem gedaan'* - en dit is wezenlijk anders dan dat De G. heeft gezegd dat hij de schutter was

De kans is aanzienlijk dat S. en D. elkaar hierover hebben gesproken. Inhoudelijk zal het dan ook niet méér kunnen worden dan wat De G. zelf ook verklaart: hij heeft Jaïr gedaan, en daarom voelt hij zich, en houdt hij zich verantwoordelijk voor de liquidatie van Jaïr.

Dat B. aan Michel K. zou hebben bevestigd dat De G. hem had verteld de schutter te zijn, blijkt helemaal nergens uit. Wel blijkt het volgende uit het RC-verhoor van B., die verklaart dat hij gedurende een bepaalde periode (april-augustus 2018) in dezelfde PI zat als Tony de G.. Hij zegt daarover: *"Ik sprak hem niet vaak, ik zat in alle beperkingen. Hij was reiniger, maar ik kwam niet vaak uit mijn cel".* en *"Ik sprak niet echt met hem; we hadden het vooral over het eten en zo".* En op de vraag of getuige B. wist waarvoor De G. vastzat, heeft hij geantwoord: *"Ik weet niet wie waarvoor vastzit".*

⁹⁰ RC-verhoor S. dd. 16 februari 2021, Map 130C (RCVH-031), p905- 918

Ook hetgeen de verdediging naar voren heeft gebracht over wat de PD-getuigen hebben verklaard, wijst Tony de G. niet aan als schutter en sluit Michel K. niet uit als schutter.

De raadsman stelt voorts dat de processen-verbaal van de undercover politieagent A-4071 "Boris" niet mogen worden gebruikt omdat de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit geschonden zijn. Over de proportionaliteit kunnen wij kort zijn. De inzet vond plaats in een onderzoek naar een professionele liquidatie. Dus proportioneel was de inzet beslist.

Over de subsidiariteit valt iets meer te zeggen. Art. 126j Sv. is een relatief licht opsporingsmiddel. Dat blijkt al uit het eerste lid van dit artikel waarin de inzet wordt toegestaan ingeval van verdenking van een misdrijf. Het laagste criterium dat de wet in titel IVA kent. En ook de inzet is buitengewoon beperkt gebleven tot een paar korte gesprekken in twee dagen. Naar ons oordeel is de inzet verantwoord in een vroegtijdig stadium van zo'n zware zaak, waarin de verdachten in de regel geen verklaringen willen afleggen en waardoor beduidend zwaardere middelen noodzakelijk zullen zijn om de waarheid aan het licht te brengen.

De gevoeligheid van het middel zit hem in de omstandigheden: de misleiding ten aanzien van identiteit van de gesprekspartner van een verdachte die net is aangehouden en vast zit op een politiebureau. Dat is ook de waarschuwing die u uit het door de raadsman aangehaalde arrest van de Hoge Raad kunt opmaken. Dit draagt het risico in zich dat een verdachte in een verhoorsituatie terecht komt zonder de waarborgen van een formeel verhoor. Dat maakt dat de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit in ogenschouw moeten worden genomen. Uit de processen-verbaal van 4071⁹¹ valt op te maken dat er geen sprake is geweest die doet denken aan een verhoor of pseudo-verhoor. 4071 heeft eerst geprobeerd met een aantal sociale gesprekken een goed contact op te bouwen en daarna heeft hij Michel K. telkens laten leeglopen, zijn aarzelingen en vrees voor lange straffen aangehoord. Het meest verstrekkende dat 4071 heeft gezegd is dat hij toch wel de indruk uit de verhalen van Michel K. heeft gekregen dat hij "het wel heeft gedaan". In de lijn van het arrest van Hoge Raad concluderen wij dat de aard en intensiteit van de door de informant ondernomen activiteiten jegens de verdachte buitengewoon gering zijn geweest, de druk die daarvan jegens Michel K. kan zijn uitgegaan afwezig was evenals de mate waarin de handelingen en gedragingen van de informant tot de desbetreffende verklaringen van de verdachte hebben geleid. Wij zijn van oordeel dat aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit zonder meer voldaan is.

De raadsman betoogt vervolgens dat de processen-verbaal van 4071 niet voor het bewijs gebezigd kunnen worden. In de woorden van de raadsman zijn de gesprekken niet opgenomen en zijn de ontmoetingen niet direct geverbaliseerd en dus was er sprake van onzorgvuldig verbaliseren. Dat is onjuist. In de eerste plaats heeft 4071 in zijn RC-verhoor dd 20 maart 2018 uitgebreid het proces van verbaliseren beschreven en verantwoord; dit betreft de gebruikelijke werkwijze. Zo blijkt uit de opgemaakte processen-verbaal van de ontmoetingen met K. dat zij op dezelfde dag in een proces-verbaal zijn vastgelegd. Verder is

⁹¹ Map 90, p 1174-1195

er ook een goede reden om de gesprekken niet woordelijk vast te leggen nu dit zo veel inzicht geeft in de gesprekstechniek dat kennisneming hiervan ernstig afbreuk zou doen aan de waarde van dit heimelijke opsporingsmiddel. Tot slot valt op dat niet wordt gesteld dat de inhoud van de processen-verbaal een onjuiste weergave zijn van de gesprekken met Michel K.. Als de verdediging van K. dat wel zou vinden, dan zou specifiek hiertoe wel een verzoek zijn gekomen om 4071 wederom te horen als getuige. Daar is niet om verzocht.

Het openbaar ministerie komt tot de conclusie dat niets zich verzet tegen het gebruik van de inhoud van de betreffende processen-verbaal voor het bewijs inzake K..

Tot slot wenst het OM nog het volgende te zeggen over hetgeen namens K. naar voren is gebracht in het kader van de vordering benadeelde partij. Het OM heeft de manier waarop de verdediging de moeder van Jair Wessels bij pleidooi heeft bejegend als schokkend ervaren. In harde bewoordingen is naar voren gebracht dat K. van mening is dat mevrouw Wessels heeft geprofiteerd van criminele activiteiten van haar zoon. De kosten ten gevolge van de dood van Jair komen volgens de verdediging als een soort risicoaansprakelijkheid voor rekening van zijn moeder vanwege het doen van zijn financiën. De verdediging durft zelfs hardop in een openbare zitting te zeggen dat het 'part of the game' is dat Jair jong zou overlijden, en plaatst het verhalen van de kosten voor de begrafenis in de sleutel van 'eigen schuld'. Wij vragen ons oprecht af wat de verdediging met deze ongenueanceerde en welhaast onmenselijke bewoording denkt te winnen. Het OM acht dit onnodig grievende opmerkingen die alle perken te buiten gaan en die niet passen aan het adres van een vrouw die haar zoon heeft verloren en de afgelopen jaren deze zaak op de voet heeft gevolgd en geen zitting heeft gemist, "omdat dit alles is wat zij nog kan doen voor haar kind".

3.10 Patrick S.

De verdediging van Patrick S. heeft uitgebreid betoogd dat er niet geconcludeerd kan worden dat S. en Wessels samen hebben gereisd op 5 juli. Volgens de verdediging heeft het OM een belangwekkende NFI-rapportage, te weten het rapport van 21 november 2018, hieromtrent onbesproken gelaten. Uit forensisch onderzoek blijkt volgens de verdediging dat het samen reizen van Patrick S. en Wessels op 5 juli -vanaf Breukelen en retour- niet bewijsbaar is (p. 37, 43, 47, 49, 56, pleitnota).

Op zich is het juist dat er in het requisitoir niet naar het betreffende rapport wordt verwezen, maar dit rapport leidt niet tot een wezenlijk andere conclusie ten aanzien van het samen reizen van S. en Wessels.

In het rapport van 21 april 2018 wordt aan de hand van, kortgezegd onderzoek van telecomdata, het volgende door het NFI geconcludeerd:⁹²

- *"Belangrijk hierbij is dat het totale beeld van de hele periode niet uit het oog verloren wordt en dat er niet teveel op lokale details/momenten wordt ingezoomd."* En: *"Maar uiteindelijk moet er een uitspraak komen over hoe groot de kans is dat de toestellen en het voertuig gedurende vijfenhalf uur*

⁹² NFI-rapportage dd 21-11-2018/aanvraag 032, p45

- zich op specifieke momenten zich in elkaars directe omgeving hebben bevonden en hoe groot de kans op het alternatief is."*
- *De kans dat het complete aangetroffen sporenbeeld optreedt bij compleet niet gecorreleerde telefoons (dus toevallig) acht ik op basis van mijn kennis en ervaringen niet zo groot. Dit wordt mede veroorzaakt door de relatief lange route gedurende een langer tijdsinterval waarbij gedurende het hele interval overeenkomstige gebiedslocaties voorkomen. Zelfs aanwezige pauzemomenten in de route komen overeen.*
 - De rapporteur overweegt dat de kans op het sporenbeeld even groot is bij de hypothese dat verdachte en slachtoffer zich bij elkaar bevonden in één voertuig dan bij de hypothese dat ze zich in aparte voertuigen in elkaars directe omgeving bevonden.
 - Daar voegt de rapporteur wel nog iets aan toe: *"De vraag is dan wel waarom onder aanname van die hypothese geen tweede voertuig uit het camerabeelden onderzoek naar voren is gekomen die een vergelijkbare route als de Renault Kangoo heeft afgelegd?"*
 - Afsluitend concludeert de rapporteur dat over de betekenis van de locatiesporen voor de hypothese van het samen reizen, door het NFI onderzoek is uitgevoerd onder hetzelfde zaaksnummer (aanvraag 30). Uit dat NFI-onderzoek blijkt dat de kans dat de telefoons van zowel Wessels als S. op 5 juli 2017 in de van belang zijnde periode met de Kangoo hebben samen gereisd, 500.000x groter is dan dat het een ander voertuig zou zijn.⁹³ Zoals uw rechtbank weet, hanteert het NFI bij haar onderzoeken de formule van Bayes.

In het requisitoir zijn de nodige onderzoeksbevindingen aan de orde gekomen. Verder is het zo dat, als Wessels en Patrick S. niet in één voertuig zaten, dan zou voor de onderzochte periode een tweede kenteken uit de blokbevragingen bij ARS gekomen zijn. Dat is echter niet het geval.

Naar ons oordeel is er slechts één zeer aannemelijke eindconclusie mogelijk: Wessels en S. hebben op 5 juli met de Kangoo samen gereisd in het onderzochte tijdvak. S.' verklaring dat hij er allemaal niets mee te maken heeft, is in dit perspectief redengevend voor het bewijs.

Voorts verwijt de verdediging het OM dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar het scenario zoals geschetst door de kroongetuige namelijk dat vanuit de vermeende lokker in de gaten werden gehouden (en waarin de lokker, in de visie van het OM Patrick S., een onwetende lokker zou zijn), pleidooi p. 22, 23, 32.

Nog los van het feit dat de kroongetuige geen scenario's schetst, maar verklaart wat hij weet of heeft gehoord, is uit onderzoek niet gebleken dat er een volgauto is geweest.

Tony de G. verklaart wel dat Delano R. heeft gezegd dat er een volgauto zou zijn, maar of dat op 5 juli daadwerkelijk is gebeurd, is niet aangetoond.⁹⁴ Niet is uitgesloten dat er zich afwisselende volgauto's zijn geweest. Daaruit zou echter

⁹³ NFI-rapportage in zaaknr. 2017.07.07.168, aanvraag 030 en aanvraag 032, rapportages van respectievelijk 20-11-2018 en 27-11-2018 (aanvraag 030), en 27-11-18 (aanvraag 032)

⁹⁴ PV-TTZ, MK 07-09-21, p49: Tony de G. verklaart dat Delano hem had verteld dat op de bestelauto met de lokker een volgauto zat, maar of dat daadwerkelijk zo was, weet De G. niet

op geen enkele wijze afgeleid kunnen worden dat Patrick S. geen wetenschap had. Sterker nog, het lijkt juist heel logisch dat wisselend volgauto's zijn ingezet in combinatie met een door Jair vertrouwde persoon die Jair met een afspraak kon lokken. Jair was immers heel scherp op het vertrouwen dat hij stelde in mensen met wie hij omging, omdat hij op meerdere dodenlijsten stond; overigens kan het niet anders of S. als bekende van Jair en deelnemer aan het criminele milieu, moet ook dat hebben geweten.

Patrick S. kon, tenzij Wessels reed, maar dat is ronduit onwaarschijnlijk gezien de onderzoeksbevindingen ten aanzien van deze huurauto en het feit dat Wessels degene was die werd opgehaald, moeilijk tijdens de rit heimelijk, en al rijdend allerlei informatie doorspelen t.b.v. de wachtende schutters. Vanuit volgauto's zou dat wel kunnen. S. weigert over het hoe en waarom van de retourrit naar Rotterdam te verklaren.

En als er volgauto's zijn ingezet, hoe moesten die dan weten waar en wanneer S. en Wessels aan hun trip zouden beginnen? Dat kan alleen maar van S. zelf komen. Enig alternatief scenario dat S. zou vrijpleiten als lokker, is niet onderbouwd. En, los van wat al bij requisitoir is aangevoerd, kan steunbewijs worden gevonden in de verklaring van de kroongetuige, waar hij zegt dat de lokker niet geraakt moest worden.⁹⁵ Dat wijst er op dat de lokker deel uitmaakte van de organisatie achter de liquidatie. Immers, uit deelonderzoek Arford, dat amper vier maanden voor Breuk speelt, blijkt wel dat onschuldige slachtoffers als 'collateral damage' bij een voorgenomen liquidatie voor lief worden genomen. Hoe anders is dat hier, waar dus expliciet benoemd wordt uit te kijken de lokker niet te raken.

Namens Patrick S. is ook naar voren gebracht dat er geen DNA van S. of Wessels in de Renault Kangoo is gevonden, zodat het onwaarschijnlijk is dat zijn daarin hebben gezeten (pleidooi p18). Het feit dat er geen DNA is aangetroffen toen de auto 5 maanden later in beslag werd genomen, is echter geen ontlastend bewijs dat uit sluit dat S. ooit in die huurauto had gezeten. Daarbij verklaarde de gebruiker bij de inbeslagname op 6 december 2017 dat de auto van een verhuurbedrijf was geweest en dat er kennelijk dingen mee waren die niet mochten, en dat het verhuurbedrijf daarom van de auto af wilde.⁹⁶ De auto was dus kennelijk "besmet".

Voorts betoogt de raadsman dat de schutters niet een busje in de gaten moesten houden, maar de Golf van Wessels (pleitnota p32, 33, nrs. 101-103). Uit de verklaringen van Tony de G. volgt in de kern dat voor de liquidatie van Wessels twee auto's van belang waren om op te letten: een Golf, de auto waarin Jair reed, en een wit-grijs bestelbusje. In het requisitoir hebben wij daar op meerdere momenten aandacht aan besteed.⁹⁷ Het is volstrekt logisch dat dit twee relevante auto's waren voor de schutters, omdat in één van beiden Wessels zich zou bevinden: bij aankomst in het busje, en anders na uitstappen uit het busje op weg naar de Golf en daarna bij vertrek in de Golf. Wat de kroongetuige hierover verklaart is dan ook niet ontlastend t.a.v. Patrick S..

⁹⁵ Map 118d, p. 3904 ev

⁹⁶ PV's i.v.m. inbeslagname, Map 88, p557-563: p561; zie voorts ook de vorige noot

⁹⁷ Een bron waar aanvullend kan worden verwezen in dit verband is: MK 7 september 2021, PV-TTZ, p63, 64

Tot slot merkt het OM op dat Patrick S. binnen een half uur nadat Jair Wessels is neergeschoten en nog op de PD ligt terwijl de hulpdiensten vechten voor zijn leven, langs de PD rijdt. Hieruit moet – in combinatie met de overige bewijsmiddelen - wetenschap van S. als lokker worden afgeleid.

3.11 Marcano M.

In het zaaksdossier Lis is door de raadslieden Kuipers, Van Dongen, Taekema en Hoogendam/Baar gesteld dat de verklaringen van de getuige [getuige D] niet kunnen worden gebruikt voor het bewijs. De raadslieden achten de verklaringen ongeloofwaardig omdat in hun ogen de getuige onbetrouwbaar is omdat de getuige over andere zaken dan de ten laste gelegde feiten niet altijd constant en geloofwaardig verklaard zou hebben. Op dit punt hebben wij reeds bij requisitoir ons standpunt verwoord en volstaan daarnaar te verwijzen. Wij persisteren hierbij.

Ook is door enkele raadslieden de suggestie gewekt dat er sprake kan zijn van dubbeltelling tussen de verklaring van [getuige D] en getuige 5043, immers, zo stelt de verdediging, [getuige D] kan ook de bron zijn van getuige 5043. Hier miskent de verdediging echter de rol van de rechter-commissaris en de TCI-officier die beiden een zelfstandige taak hebben in het toetsen van de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van getuige 5043 en het voorkomen van een eventuele dubbeltelling. Zij toetsen dus heel nadrukkelijk wat de bron is van de wetenschap van getuige 5043. Zowel de RC als OvJ hebben getuige 5043 als betrouwbaar beoordeeld en geoordeeld dat er geen sprake is van dubbeltelling. De RC heeft hiervan proces verbaal opgemaakt, waarin nota bene de naam van [getuige D] is genoemd en dat hij geen bron is van de getuige 5043.⁹⁸

De raadslieden Kuipers en Van Dongen hebben ook de betrouwbaarheid van de verklaringen van getuige [getuige D] in twijfel trachten te trekken op basis van hun aanname dat er sprake zou zijn van een begunstigingsgetuige. Zij stellen feitelijk dat de verklaringen zouden zijn gekocht.

Wij werpen deze suggestie verre van ons.

De verantwoordelijkheid van de overheid is dat de veiligheid voor burgers zoveel als mogelijk moet worden gegarandeerd. Op basis van zogenaamde dreigingsinschattingen wordt bepaald of en zo ja welke maatregelen er moeten worden genomen tegen personen waartegen een dreiging geldt. Dit staat helemaal los van het feit of iemand getuige, verdachte, Minister, journalist of advocaat is. Hem of haar wordt binnen redelijke grenzen de noodzakelijke bescherming geboden.

Deze beslissingen en maatregelen staan ook volledig los van het Eris onderzoeksteam van de politie en het zaaks-OM.

Aan [getuige D] zijn door het OM of de politie geen toezeggingen gedaan in relatie tot het afleggen van verklaringen. Ten aanzien van [getuige D] zijn, pas nadat hij verklaringen had afgelegd en deze gevoegd waren in het proces

⁹⁸ Map 130e, p. 1559

dossier, in het kader van zijn veiligheid beschermende maatregelen genomen. Welke maatregelen dit precies zijn kunnen wij in het kader van zijn veiligheid vanzelfsprekend niet zeggen.

Wij hechten er echter wel aan om te benadrukken dat de maatregelen die ten aanzien van [getuige D] zijn genomen, strikt noodzakelijke maatregelen zijn en dat hij geen financieel voordeel geniet door deze maatregelen. Sterker nog, de aan hem uitgegeven kosten stijgen niet uit boven het bedrag dat hij van rijkswege zou hebben ontvangen indien hij een reguliere uitkering zou krijgen.

Zo zijn de tandartskosten die door de overheid zijn vergoed twee nota's van respectievelijk €22 en €32 en dus niet de door de raadslieden veronderstelde volledige gebitsvernieuwing en nieuwe tanden.

Het toevoegen van raadsman aan [getuige D] om hem te begeleiden bij de verhoren bij de rechter-commissaris en ter zitting is gelegen in de bijzondere positie waar de getuige zich in bevindt, het bijzondere karakter van deze strafzaak, de aard van de verdenking en de dreiging op de getuige waardoor veiligheidsmaatregelen jegens hem noodzakelijk zijn. Dit maakt dat wij van oordeel waren -en zijn- dat er een bijzondere zorgplicht geldt voor deze getuige die door het –overigens zeer beperkt- toevoegen van een onafhankelijk raadsman kan worden ingevuld. Ook dit kan natuurlijk op geen enkele wijze als begunstiging worden aangemerkt.

3.12 Clide van M.

De raadvrouw heeft zeer uitvoerig de tijd genomen om te concluderen dat de verklaringen van getuige [getuige D] en getuige 5043 niet gebruikt zouden mogen worden voor het bewijs. Wij hebben eerder vandaag bij repliek van de verdachte Marcano M. ons standpunt hieromtrent naar voren gebracht, dus zullen daar niet nogmaals op ingaan. Twee andere opmerkingen van de raadvrouw willen wij nog wel bespreken.

De raadvrouw wekt in haar pleidooi onder punt 13 (in combinatie met punt 12) de suggestie dat getuige [naam] de twee personen heeft zien rennen die geschoten hebben en deze jongens van Marokkaanse afkomst waren. Kennelijk ontlastend omdat haar cliënt niet van Marokkaanse komaf is. Getuige [naam] heeft echter twee personen naar de bushalte zien rennen aan het einde van de Lisstraat thv patatzaak Verhage en dus op zo'n 500-600 meter verwijderd van de plaats delict.⁹⁹ Waarschijnlijk twee jongens die de bus moesten halen en niet de schutters. Zij zijn immers via de Geraniumstraat naar de Willemshoevestraat gevlucht¹⁰⁰

Onder punt 42-44 verwijt de raadvrouw het OM gebrek aan magistratelijkheid omdat slechts een deel van een gesprek is opgenomen in het requisitoir. Het gaat nu echter juist om dit gedeelte van het gesprek. Het gaat erom wat [getuige D] zelf wist.

⁹⁹ Map 107-1, p. 5/6

¹⁰⁰ Map 107-1, p. 101-103, p. 182 en p. 365-370

Kennelijk wil de raadvrouw het gesprek lezen in de trant van "[getuige D] kent het hele verhaal want hij heeft het dossier gehad", maar dat zegt Clide van M. niet in het gesprek.

Van M. zegt: "die gozer die ik de kanker in heb geslagen die weet van het hele verhaal af en die heb ook mijn dossier gehad"¹⁰¹. Dat is significant anders. Wij lezen dit gesprek zo dat [getuige D] het hele verhaal kent, want dat heeft Van M. hem immers verteld. Daarnaast heeft hij ook het voorgeleidingsdossier gehad.

Ten overvloede merken wij op dat wanneer er over "het dossier" gesproken wordt in dit telefoongesprek dit slechts gaat om het eerste voorgeleiding proces verbaal¹⁰² waar beperkt gegevens in staan en dus veel minder dan hetgeen [getuige D] later heeft verklaard. [getuige D] die bovendien ontkent dit dossier geheel gelezen te hebben.

3.13 Radjesh S.

De verdediging van Radjesh S. heeft betoogd dat uw rechtbank zich ten aanzien van de vervolging aangaande de verdenking voorbereiding moord Ahmet G. (Goudvink) en de verdenking van moord op Stefaan Bogaerts (Lis) onbevoegd dient te verklaren op grond van art. 348 Sv en de art. 17 GW en 2 en 6 Sv'.

Het Hof Arnhem-Leeuwarden¹⁰³ heeft zich met betrekking tot de casus in onderzoek Lis al eerder over deze vraag gebogen en daarover gemotiveerd geoordeeld dat uw rechtbank bevoegd is.

Het Hof overweegt:

"Uit de stukken blijkt dat het onderhavige dossier TGO Lis verband houdt met TGO Eris en het daarvan onderdeel uitmakende TGO Breuk. De zaken van verdachten uit beide laatstgenoemde TGO's worden behandeld door de rechtbank Midden-Nederland.

Uit artikel 6 lid 3 (juncto lid 1) Wetboek van Strafvordering volgt dat bevoegdheid ten aanzien van de ene verdachte relatieve bevoegdheid meebrengt ten aanzien van andere verdachten, indien er, al dan niet door hen tezamen, verschillende stabbare feiten zijn begaand die in zodanig verband staan tot elkaar dat behandeling door één rechtbank gewenst moet worden geacht.

Genoemde TGO's hebben een dergelijke samenhang. Verdachte heeft in 2018 in voorlopige hechtenis gezeten op grond van bevelen van de rechtbank Rotterdam.

Er is géén rechtsregel die zich ertegen verzet dat bij een herstart van de vervolging van een verdachte wegens nieuwe ernstige bezwaren diens zaak wegens doelmatigheidsredenen met toepassing van artikel 6 lid 3 Wetboek van Strafvordering wordt aangebracht voor een ander gerecht, in casu rechtbank Midden Nederland."

¹⁰¹ Map 107A, p. 608

¹⁰² Map 107H, p. 771-789

¹⁰³ Beschikking Hof Arnhem-Leeuwarden dd 10 juni 2020

De bevoegdheidsvraag in het onderzoek Goudvink is vrijwel identiek aan de casus in het onderzoek Lis. In beide gevallen heeft de verdachte in voorlopige hechtenis gezeten voor een andere competente rechtbank, maar is een de vervolging bij die rechtbank nog niet ter zitting aangevangen. In het geval van Lis was er een VH-traject bij de rechtbank Rotterdam, in het geval van Goudvink bij de rechtbank Den Haag.

Voor beide zaken geldt dat zij inhoudelijk sterk verweven zijn met de zaken en verdachten die thans onder de vlag van het Eris-proces worden vervolgd door de rechtbank Midden-Nederland.

Deze verwevenheid maakt gelijktijdige berechting niet alleen wenselijk uit praktisch en proceseconomisch oogpunt, maar geeft ook relatieve bevoegdheid aan de rechtbank die de zaken gezamenlijk behandelt, gelijk de beschikking van het Hof in de Lis-casus. Dat dit een wenselijk wijze is van afdoening van strafzaken blijkt ook uit de waarschijnlijke codificatie hiervan in artikel 6 van het nieuwe wetboek van strafvordering¹⁰⁴

Ten overvloede een opmerking naar aanleiding van het door de verdediging gestelde aangaande artikel 17 van de grondwet. Het huidige artikel 17 Grondwet garandeert het recht op toegang tot de rechter. Zij garandeert dat niemand door overheidsingrijpen mag worden beroofd van een bij de wet opengestelde rechtsgang. In casu wordt deze rechtsgang ook aan verdachte Radjesh S. geboden, immers hij staat bij uw rechtbank voor het hekje ter verantwoording van de hem verweten feiten. De stelling van de raadsman dat artikel 17 ook omvat welke rechtbank over zijn cliënt zou moeten oordelen vindt geen steun in de wet noch in de bij deze wet behorende memorie van toelichting¹⁰⁵.

De raadsman heeft in het zaaksdossier Lis opmerkingen gemaakt over de bruikbaarheid van de verklaringen van getuige [getuige D] en getuige 5043 voor het bewijs. Wij hebben eerder vandaag bij repliek van de verdachte Marcano M. ons standpunt hieromtrent naar voren gebracht, dus zullen dat niet nogmaals herhalen.

3.14 Tony de G.

Namens Tony de G. is in zaaksdossier Gezicht aangevoerd dat De G. zou moeten worden vrijgesproken van de poging doodslag of poging toebrenging zwaar lichamelijk letsel op 28 juni 2017 omdat niet onomstotelijk is komen vast te staan dat er ook daadwerkelijk geprobeerd is om met de raketwerper op de woning te schieten.

Het OM deelt dit standpunt niet.

De G. is meermalen gehoord over de poging om met een raketwerper op de woning in Doorn te schieten. De G. heeft in elk geval veel meer verklaard dan – zoals de raadsman van De G. heeft bepleit - *dat de NLS'er afhaakt op het moment dat hij mensen ziet bij de woning.*

¹⁰⁴ Ambtelijke versie Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering dd juli 2020

¹⁰⁵ MvT GW 2016, Kamerstukken 34 517, no. 3, par 5.2

De G. heeft verklaard dat hij samen met de NLS'er naar Doorn is gereden en dat zij de raketwerper bij zich hadden. De NLS'er had de raketwerper in de loods aan de Communicatieweg in Mijdrecht uit de hoes gehaald, bekeken en 'uitgeklapt' en geconstateerd dat hij wist hoe dit wapen werkte.¹⁰⁶ De G. verklaart over het moment van het richten van de raketwerper op de woning:

"hij stapt uit en hij loopt er naar toe. Hij gaat zitten op dat bankje, kijkt een beetje om zich heen. Er kwamen nog fietsers voorbij, hij liep gewoon met dat ding zo over straat / ik zie hem uitschuiven, hij was hem aan het uitschuiven / het was een groen ding / hij schoof hem uit, dat zag ik, een soort vierkant kastje met knopjes en een hendel zo, maar hij werkte niet, hij deed het niet. Daarna zag hij kinderen naar buiten komen / hij kwam naar mij toe helemaal boos, ja er zijn daar kinderen en hij moet me nu miljoenen betalen".¹⁰⁷

Op een ander moment verklaart De G.:

"Die jongen heb het gezegd dat tie niet werkte / ik zag wel wat handelingen. Hij schuift hem een soort van uit, komt er een klein ronde viziertje. Ja en dan zit er een soort kastje bovenop en volgens mij een handeltje onder. Als ik het eh ... Ja, en hij stond wel voor het huis naar mijn beleving een poging te wagen om te schieten. Hij kwam ook boos terug. Dat ie ten eerste het niet deed en ten tweede dat er in een keer drie kinderen naar buiten kwamen, wat niet volgens afspraak was".¹⁰⁸

En toen:

"uiteindelijk is hij gaan staan en toen zou hij gaan schieten. Alleen het lukte niet op de ene of andere manier. Hij zei dat dat ding een storing had, dat die niet werkte. En dat hij boos was, omdat er mensen waren. Dat heb ik nog gezien, want hij zei rij maar langs, ik wil dat jij het ook ziet".¹⁰⁹

Al met al heeft De G. dus verschillende malen verklaard dat hij van de NLS'er had gehoord dat hij had geprobeerd te schieten, maar dat het niet lukte omdat het wapen weigerde / een storing had. De NLS'er was daarnaast óók boos omdat hij gezien had dat er kinderen in de woning aanwezig waren.

Hoewel De G. dus niet gezien heeft dat de NLS'er probeerde te schieten, heeft De G. wel verklaard dat de NLS'er dit tegen hem had gezegd. En de NLS'er kan nooit hebben geweten dat het wapen niet werkte / een storing had als hij dat niet had uitgeprobeerd. In dit verband is ook opvallend dat De G. heeft verklaard dat zij het wapen hebben meegenomen naar de loods in Mijdrecht omdat *"het wapen terug moest naar degene waar het wapen vandaan was gekomen, om te controleren wat er nou mis mee was. Want ze hadden meerdere raketwerpers aangekocht. Dus er waren meerdere exemplaren hiervan, ze moesten uitzoeken wat er nou mis mee was".¹¹⁰*

¹⁰⁶ Map 118E, 226G dossier, p. 4235

¹⁰⁷ Map 118C, 226G dossier, p. 3147

¹⁰⁸ Map 118C, 226G dossier, p. 3402

¹⁰⁹ Map 118A, 226G dossier, p. 2902

¹¹⁰ Map 118C, 226G dossier, p. 3412

Ook hiervoor geldt dat De G. en de NLS'er niet zouden hebben geweten dat er iets mis was met het wapen als de NLS'er niet geprobeerd zou hebben het wapen af te schieten.

Dit maakt dat er voldoende bewijs is dat de NLS'er daadwerkelijk heeft geprobeerd te schieten. Er is een begin van uitvoering geweest van het voorgenomen delict (de poging doodslag in vereniging) en De G. heeft zich hieraan (mede) schuldig gemaakt. Het verweer van De G. kan niet slagen en het OM persisteert bij hetgeen is gezegd in het requisitoir.

3.15 Ferhan Y.

De raadsman maakt in zijn pleidooi onder punten 47/48 in zaaksdossier Langenhorst een punt van de foto herkenning van zijn cliënt door de kroongetuige. Geen stellige herkenning zegt de raadsman. Het is echter de vraag of deze foto-herkenning überhaupt relevant is. De vraag is immers belangrijker of de kroongetuige Ferhan Y. herkent als de Turkse man die hem is aangewezen als de opdrachtgever van de moord. Hierover is bij het OM geen enkele twijfel.

De relaties tussen Ferhan Y. en Greg R. en Ferhan Y. en Orhan P. hebben wij bij requisitoir als besproken en persisteren daarbij.

In aanvulling op het requisitoir willen wij er op wijzen dat de kroongetuige reeds in zijn kluisverklaring op 16 januari 2018 heeft verklaard dat hij de Turkse man twee keer heeft gezien.

1. Op het basketbalveldje in Leiden¹¹¹
2. Op het feestje bij Tata¹¹²

Deze verklaring is ruim voordat de foto van het feestje van Tata wordt aangetroffen waarop Y. staat afgebeeld.

Geen enkele twijfel dus. De Turkse man waarover de kroongetuige spreekt is dus Y..

Onder punt 59/60 in zijn pleidooi stelt de raadsman dat de telefoon van zijn cliënt op 18 mei 2017 de zendmast in Leiden niet aanstraalt op de dag dat de telefoons van Greg R., Delano R. en Tony de G. daar wel aanstralen.

Dit is een onjuiste conclusie. Anders dan de raadsman stelt zijn er geen historische gegevens van de telefoon van zijn cliënt opgevraagd over die periode. Of zijn telefoon daar toen aanwezig was weten we dus niet. Hijzelf was daar wel, aldus de kroongetuige.

Namens Ferhan Y. wordt in Waterspin een soortgelijk verweer gevoerd als namens Greg R.: dat onvoldoende zou zijn gebleken dat [slachtoffer] zich afgeperst voelde. Hier zullen wij in de zaak Greg R. nader op ingaan.

3.16 Greg R.

Tony de G. is meermalen bevraagd over Greg R., in de fase van de kluisverklaringen, de tactische verklaringen bij de RC en ter zitting. Op de

¹¹¹ Map 118c, p. 3287

¹¹² Map 118c, p. 3292

vraag wat De G. allemaal over Greg R. kon verklaren kwam als antwoord dat *Delano R., [CW man 2] en Greg R. de top van de Caloh Wagoh waren. Delano R. was duidelijk de baas. Greg R. was een 'National', die de club faciliteerde door middel van de loods bij hem in de straat. Volgens De G. had iedereen respect voor Greg R. vanwege zijn staat van dienst, omdat hij werd gezien als een groot figuur in de onderwereld. Iedereen wil wat van hem en veel mensen willen zelfs met hem op de foto en dat vindt Greg R. allemaal prachtig, die status, aldus Tony de G..*

Over de positie van Greg R. binnen de club als 'triple OG' heeft De G. altijd consequent verklaard. Ook over de loods aan de Communicatieweg die door Greg R. op verzoek van Delano R. geregeld was. Dat de loods geregeld was door Greg R. en dat leden van de club daar auto's en wapens mochten stallen. Dit was wat Tony de G. uit de mond van Delano R. had gehoord, maar ook zoals hij Greg R. zag en zoals hij Greg R. meemaakte, de keren dat hij naar de loods toeging. Als Greg R. bij de loods was ging hij altijd naar hem toe om even een praatje te maken.

Vlak voor de gebeurtenissen in Doorn was De G. met Delano R. en Willem B. bij de loods, daar was Greg R. ook. Na de liquidatie van Wessels hebben De G. en Michel K. enige tijd bij Greg R. thuis gezeten. De G. heeft over de beschieting in Doorn altijd gezegd dat Greg R. hiervan afwist. Greg R. was immers bij de loods ten tijde van de bespreking met de NLS'ers en hij had De G. nog gewaarschuwd bij vertrek: "*doe voorzichtig*".

Het geheugen van De G. laat hem in de steek op details. Bijvoorbeeld of het gesprek in of buiten de loods had plaatsgevonden en vanaf welk moment Greg R. bij dit gesprek aanwezig was en wat de verschillende personen precies hadden gezegd. Voor De G. blijft het duidelijk: voor zijn gevoel was iedereen op de hoogte.

Het feit dat De G. de details van de ontmoetingen en gesprekken niet meer herinnert, maakt zijn verklaringen geen bewijsrechtelijk 'drijfzand'. En zijn verklaringen worden wel degelijk ondersteunt – of 'verankert' - in andere bewijsmiddelen. De loods is immers geregeld door Greg R., de ontmoetingen hebben daar plaatsgevonden, de auto's hebben daar gestaan en de wapens (van Breuk en Gezicht) hebben daar gelegen. Daar komt bij dat Greg R. tot tweemaal toe heel concreet richting De G. heeft blijk gegeven van 'wetenschap' over de bestemming van de auto's en de wapens in de loods, de eerste maal toen Greg R. Tony de G. waarschuwde voor de beschieting in Doorn en de tweede maal direct na de liquidatie van Wessels met de vraag: "*hebben jullie Zeki gedaan*"?

De raadsman van Greg R. heeft gesteld, dat hij open en ruimhartig verklaringen heeft afgelegd. Dat zien wij toch wat anders. In zijn politieverhoren beroept Greg R. zich stelselmatig op zijn zwijgrecht in alle verhoren, behalve als het over zijn persoonlijke omstandigheden, zijn zorgelijke gezondheid en zijn familie gaat. Ook over Waterspin verklaart Greg R. ronduit, maar dat past ook goed in zijn straatje, omdat hij later voor alles wat in andere zaken ook maar enigszins belastend voor hem is, naar zijn zogenaamde criminele incassopraktijken verwijst. Niet bijster geloofwaardig en al helemaal niet open en zonder terughoudendheid.

Ook later opgeroepen als getuige heeft Greg R. zich beroepen op zijn verschoningsrecht. Zo duidelijk dat de rechter-commissaris op 5 juli 2021 met instemming van alle raadslieden en officieren van justitie heeft afgezien van het verhoor. Ook geen blijk van open verklaringsbereidheid.

Bij uw rechtbank is Greg R. wat openhartiger. Maar ruimhartig? Hij heeft inmiddels van het dossier kennis genomen. Hij past zijn verklaringen aan, aan wat hij denkt dat bewezen zou kunnen worden. Het mooiste voorbeeld hiervan zijn de verklaringen over zijn PGP's. Eerst stelt hij dat hij er nooit één heeft gehad. Als hij geconfronteerd wordt met PGP-telefoons die bij hem zijn aangetroffen, heeft hij deze nooit gebruikt.

Als hij dan ermee wordt geconfronteerd dat in een van de PGP's de criminele PGP-identiteiten van andere verdachten, onder wie Delano R., zijn aangetroffen, krijgen we echt niet van hem te horen wat hij daar mee heeft gedaan. Een ander in het oog springend punt is dat Greg R. slechts heel schoorvoetend heeft moeten toegeven De G. en Michel K. wel te kennen, terwijl hij eerder had aangegeven geen idee te hebben wie De G. en K. waren. Niet geloofwaardig en niet openhartig, laat staan ruimhartig.

Namens zowel Greg R. als Ferhan Y. is in Waterspin aangevoerd dat onvoldoende is gebleken dat [slachtoffer] zich afgeperst voelde tijdens het gesprek in restaurant Meesters. Dit verweer kan niet slagen. [slachtoffer] heeft op verschillende momenten verklaringen afgelegd¹¹³ over de ontmoeting in restaurant Meesters in Mijdrecht. De strekking van deze verklaringen is dat [slachtoffer] zich door Greg R., Ferhan Y. (en Van D.) dusdanig bedreigd voelde dat hij zijn motor heeft afgestaan aan Greg R..

Bij de RC op 2 september 2020 verklaart [slachtoffer] desgevraagd:

"RC: u heeft bij de politie verklaard dat u de €15.000,- terug moest betalen en dat u uw motor heeft afgestaan omdat u het geld niet had en dat u bedreigd bent met uw leven. Klopt het wat u bij de politie heeft verklaard of klopt wat u nu verklaart? Ik denk dat het klopt wat u opleest. Dat heb ik toen zo beleefd en gevoeld. Maar nu zijn we een paar jaar verder en voel ik het anders. Bent u bang? Ja, ja. Wat heb ik eraan om iemand als Greg het bloed onder de nagels vandaan te halen?"

3.17 Delano R.

Als laatste heeft mr. Hogendam namens Delano R. pleidooi gevoerd. Een lijvig stuk waarin namens de aanvoerder van de club een hoop woorden naar voren zijn gebracht. Het OM heeft deze woorden goed bestudeerd en is tot de conclusie gekomen dat er feitelijk maar weinig is dat een reactie van het OM behoeft. Met betrekking tot hetgeen door de verdediging is betoogd over de kroongetuige verwijst het OM naar het algemene deel over de kroongetuige in deze repliek. Het is het OM wel opgevallen dat de verdediging met geen woord rept over de relatie tussen Delano R. en de kroongetuige. Niets over hetgeen

¹¹³ Map 108, zaaksdossier Waterspin, PV bevindingen gesprek [slachtoffer] 27 juli 2018, PV bevindingen behorend bij verhoor 5 april 2019, en PV verhoor van 5 april 2019, RC verhoor 2 september 2020, RC verhoor 24 februari 2021, verhoor RHC van 21 november 2021 (hoger beroepszaak Van D.).

Tony de G. daarover heeft verklaard, het 24/7 klaar staan in ruil voor de veiligheid die Delano R. zou bieden, de vele ontmoetingen, autoritten, etc. Terwijl R. in de verhoren meermalen heeft doen voorkomen dat hij De G. nauwelijks kende, laat staan regelmatig met hem omging.

De raadsman heeft in zijn pleidooi ons het één en ander voorgehouden over de deelnemingsvormen zoals die in de wet zijn neergelegd en jurisprudentie weergegeven over het vraagstuk medeplegen. De raadsman merkt terecht op dat bij zaken waarbij géén sprake is van een gezamenlijke uitvoering en de verdachte dus ook niet lijfelijk aanwezig is op dat moment, onder bepaalde omstandigheden gesproken kan worden van medeplegen en haalt daarbij een arrest aan van de Hoge Raad uit 1981 waarbij de Hoge Raad bepaalde dat een geringe rol of het ontbreken van enige rol in de uitvoering van het delict in dergelijke uitzonderlijke gevallen wel zal moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door een grote(re) rol in de voorbereiding. Dit is bij Delano R. in vrijwel alle zaaksdossier de crux: R. maakte als leidinggevende van de moord BV -uiteraard- niet zelf zijn handen vuil, maar nam de opdrachten aan, had via de PGP contact met de opdrachtgevers, stuurde zijn manschappen aan via PGP's of één op één gesprekken en nam na verrichte diensten het geld in ontvangst en betaalde daarvan zijn soldaten. Dit lijkt het OM het ultieme voorbeeld van medeplegen op fysieke afstand.

In het requisitoir heeft Het OM uitgebreid stilgestaan bij de bewijswaarde van de gefilmde PGP-chats en de vraag wie er schuilging achter de PGP-namen, de zogenaamde veredelingen. De conclusie van het OM is dat Delano R. de PGP-chats heeft gefilmd en dat hij schuilging achter de namen CB1D45 (voor 18 februari 2017 '971817'), C murder, C MURDAH en C40.¹¹⁴ Bij pleidooi heeft de raadsman van Delano R. eigenlijk niet veel meer gesteld dan dat op basis van de bewijsmiddelen niet is vast te stellen dat R. achter de genoemde PGP-namen zat. De raadsman bepleit dat alleen is vast te stellen dat R. in de nabijheid van de gebruiker van CB1D45 was ten tijde dat de gebruiker van CB1D45 de berichten verstuurde en dat dit paste bij zijn werk als documentairemaker. De raadsman stelt hetzelfde voor de namen C murder, C MURDAH en C40, maar daar blijft het bij. R. heeft echter niet verteld in wiens nabijheid hij heeft verkeer, waarom hij in diens nabijheid verkeerde en hoe wij dan moeten duiden dat zijn hand op de filmpjes te zien is en dat veel filmpjes zijn gemaakt in zijn woning of in zijn auto.

Het OM zal nu per zaaksdossier een reactie geven op het pleidooi, maar wederom, alleen voor zover dat niet eerder in requisitoir is gezegd en er een relevant verweer is gevoerd.

De raadsman heeft op basis van de PGP-chats in dossier Mus gesteld dat de PGP-toestellen aantoonbaar wisselden van gebruiker. Het OM wenst – geheel ten overvoede – naar voren te brengen dat de raadsman zich bij dit verweer heeft gebaseerd op een oud en later hersteld proces-verbaal van de politie.¹¹⁵ Ook verzuimt de raadsman te vermelden dat Willem B. heeft verklaard dat hij de PGP had meegekregen met het doel om het kenteken van [neef van R.] te achterhalen en door te geven. Op basis van de PGP-chats en de verklaring van

¹¹⁴ 971817 is op 18 februari 2017 veranderd in CB1D45, maar was hetzelfde account/requisitoir p. 38

¹¹⁵ Voetnoot 183 en 184 in het requisitoir

Willem B. is vastgesteld dat op 22 februari rond 22.40 uur door B. het kenteken van [neef van R.] wordt doorgestuurd (via de CB1D45) aan C murder en dat C murder dit binnen enkele minuten doorstuurt aan The Wizzard met de tekst "kijk wat ik je stuurde van een witte polo die uilskuiken dagelijks ophaalt en afzet".

In tegenstelling tot hetgeen de raadsman stelt, kan de gang van zaken met de PGP in Mus niet dienen als onderbouwing dat er verschillende personen achter de PGP-namen schuil gaan. Wij verwijzen hiervoor naar ons requisitoir.

In Mus hebben Delano R. en Willem B. beiden een PGP voorhanden gehad die niet alleen bestemd waren voor gebruik, maar ook gebruikt zijn bij de voorbereiding van de liquidatie van Inchomar B., waardoor voor Delano R. voorbereidingshandelingen ex artikel 46 Sr in Mus – in tegenstelling tot Kraai, Duif en Spreeuw en Eend - wél bewezen verklaard kan worden.

De raadsman stelt in het zaaksdossier Arford heel nadrukkelijk dat niet bewezen kan worden dat R. in Arford de verzender is geweest van de belastende PGP-gesprekken onder de naam C-murder. (nr 3. P. 75 pleidooi) Hij geeft hiertoe geen concrete onderbouwing en verwijst naar zijn algemene opmerkingen over het PGP-gebruik. Wij hebben zojuist reeds het een en ander gezegd over de stelling van de raadsman aangaande PGP's en volstaan daarnaar te verwijzen.

Dat geldt ook voor het verweer van de raadsman dat de verklaringen van de kroongetuige worden uitgesloten van het bewijs. (nr 12, p. 77 pleidooi) Dit verweer werd eerder gevoerd door de raadsman van Willem B. en daarover hebben wij reeds in het eerste deel van ons repliek het nodige gezegd. Er is geen enkele reden om de verklaring van De G. van het bewijs uit te sluiten. De raadsman doet nog de suggestie namens zijn cliënt (nr 17. P. 79 pleidooi) dat de gesprekken in de PGP mogelijk over andere misdrijven zouden kunnen gaan dan een liquidatie. Een volstrekt zinloze en niet onderbouwde stelling alleen al vanwege de tekst "*hun kan je ook een drive by geven bro*".¹¹⁶ Geen idee hoe je dat anders zou kunnen uitleggen dan het doodschieten van mensen. Onder punt 26 (p. 80 pleidooi) zegt de raadsman dat "uit niets blijkt dat cliënt hen op pad gestuurd heeft". Een wonderlijke stelling omdat Delano R. zelf ter zitting heeft gezegd dat hij degene is geweest die heeft gevraagd aan Willem B. om de mensen op te halen.¹¹⁷

Ten aanzien van zaaksdossier Charlie17 heeft de verdediging betoogd dat de verklaring van de kroongetuige over de contacten met Delano R. op 17 en 18 april niet worden ondersteund door andere bewijsmiddelen. Deze bewering is onjuist. Het OM verwijst hiervoor naar het requisitoir: uit de telecomgegevens van De G. en [getuige K.] blijkt dat de telefoon van vader De G. in de middag van 17 april in de buurt van de woning van R. was en dat de telefoons van De G. (/vriendin van De G.) en [getuige K.] daar ook 's avonds tussen 21.30 en 22 uur aanstralen. Over het feit dat het "ophaalbericht" niet te zien is in de historische gegevens of de later inbeslaggenomen telefoon, is in de repliek van

¹¹⁶ Map 10F, p. 5064

¹¹⁷ Pv TTZ 1 oktober 2021, p. 55

Reaginon A. en Gwensley G. al een verklaring gegeven. Het zelfde geldt voor de rit naar Rotterdam die niet door technische gegevens wordt ondersteund.

Volgens de verdediging valt het niet te rijmen dat de kroongetuige – voordat de liquidatie is uitgevoerd – al het bericht heeft ontvangen dat hij Delano R. moest ophalen. De verdediging vindt het namelijk “verre van aannemelijk” dat de liquidatie gewoon doorgang zou vinden, als daarvoor al bekend is dat er al problemen zijn met de vluchtauto. Dat mag de verdediging vinden maar hoeft natuurlijk helemaal niet het geval te zijn. Ook in liquidaties kan het soms noodzakelijk zijn te improviseren. En dit werd ondervangen door De G. stand-by te laten zijn om de mannen zo op te halen als ze inderdaad niet weg kwamen met de tweede vluchtauto die al kuren vertoonde.

Over het gebruik van een deel van de verklaring van [getuige K.] heeft het OM in requisitoir al uitleg gegeven en over diens verklaring dat de sfeer in de auto oké was is in de repliek ten aanzien van Reaginon A., als het nodige gezegd.

Over de PGP-berichten in de nacht van 17 op 18 april 2017 heeft de verdediging opgemerkt dat C Murder alleen maar berichten ontvangt en niet stuurt. Het OM wijst er op dat er wel degelijk verschillende uitgaande gesprekken van C Murder zijn, maar dat deze behalve een “hahaha” niet leesbaar zijn.¹¹⁸ Van de berichten later die nacht tussen C Murder en B.I.G kan volgens de raadsman niet worden vastgesteld dat er een verband is met het ten laste gelegde. Het OM onderschrijft deze visie niet: Feno D. vraagt Delano R. in die gesprekken of hij nog iemand kan laten gaan die nacht waarop R. laat weten dat dat niet gaat maar Feno D. wel toezegt dat 24/7 heads tot beschikking krijgt en belooft D. pap meteen de volgende ochtend. Dat deze pap voor iets anders bedoeld was dan de liquidatie van Souhali enkele uren daarvoor is, in het licht van de overige bewijsmiddelen, toch moeilijk vol te houden.

Anders dan de verdediging concludeert acht het OM de rol van R. in Charlie17 dusdanig dat er sprake is van een dusdanig grote rol in de voorbereiding, aansturing en afwikkeling dat –ondanks de fysieke afwezigheid van R. op de PD- gesprekken kan worden van medeplegen.

Het verweer dat namens R. is gevoerd in zaaksdossier Gezicht, te weten dat niet bewezen kan worden dat “de trekker” van de raketwerper daadwerkelijk is overgehaald (pleidooi p. 97) is reeds door het OM in de repliek van De G. weerlegd. Wij beperken ons dan ook door daar op dit punt hier naar te verwijzen.

In Breuk stelt de verdediging dat de communicatie rondom het moment van de liquidatie past niet logischerwijs bij een rol van Delano R. als medepleger (p. 105, pleitnota).

Uit de witte BB Q10 van De G. blijkt echter dat hij van R. (C Murder) om 14.55.29 uur een laatste bericht pal voor de liquidatie krijgt; daarvoor nog om 14.54.41 uur, 14.54.21 uur. In één van deze berichten van R. moet dus staan dat het doelwit er over vijf minuten is. Dit komt overeen met de reistijd van

¹¹⁸ Map 10F, pv 1987, p. 5070

Wessels vanuit de flat Bolestein waar hij toen was bij o.a. getuige [naam]; hij is vermoedelijk rond 14.35 uur in de auto gestapt en moet dan rond 15.00 uur (25 minuten) op de parkeerplaats kunnen zijn. De enige aan wie Wessels door zou kunnen geven op welk tijdstip hij er is, is aan de lokker. De lokker zelf of een volger kon dat doorgeven. Voor diegene is het namelijk als enige relevant wanneer hij aankomt én dus ook de enige die dit door kan geven. Bedacht moet worden dat – zoals bijv uit zaaksdossier Charon blijkt – informatie geregeld over meerdere schijven met elkaar wordt gedeeld, afhankelijk van de betrokkenen en hoe in de 'chain of command' de taakverdeling is – soms zelfs met verschillende aansturende 'kampen': lokkers/spotters kunnen onder een andere commandant vallen dan de uitvoerders. Hoe dan ook, de onderlinge communicatie kost tijd. Uit de track&track-gegevens blijkt overigens dat Wessels al om 14.55 uur in Breukelen was, precies zoals Tony de G. verklaart, waarop Michel K. meteen naar Wessels gaat en de liquidatie plaats vindt. 5 minuten verschil met 1500 uur, en dan is de 'Aktie al gebeurt'. De G. doet daarover verslag aan zijn baas/moordmakelaar Delano R., die het vervolgens deelt in zijn lijn met de opdrachtgevers. Het verweer van de verdediging, dat de communicatie rondom het moment van de liquidatie niet past bij de rol van R. als medepleger, snijdt dan ook geen hout.

Hoewel het OM tot een bewezenverklaring in Breuk van medeplegen komt ten aanzien van R. zullen wij kort reageren op hetgeen door de verdediging is betoogd t.a.v. subsidiair ten laste gelegde uitlokking (pleitnota. p108-116)

De raadsman betoogt dat het OM verzuimd heeft nadere feitelijke invulling te geven aan de uitlokkingsmiddelen in de dagvaarding. In het onderzoeksdossier zijn verklaringen van de kroongetuige opgenomen die zien op de betaling van een geldbedrag voor de liquidatie van Jair Wessels. Het OM merkt op dat 'een geldbedrag' voldoende feitelijk is. Conform de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad kan ten behoeve van de verfeitelijking de informatie uit het procesdossier in de tenlastelegging worden 'ingelezen'. De kroongetuige heeft over de betaling voor de liquidatie van Wessels uitgebreid verklaard. Hij was daarbij aanwezig en dit wordt door PGP-gesprekken bevestigd. Dat er betaling plaatsvond, past bij de rol van R.: hij nam de opdrachten voor de liquidaties aan en maakte gebruik van 'werknemers' zoals De G., die daarvoor betaald kregen.

Er is dus in ieder geval sprake van het uitlokkingsmiddel van een 'belofte', een specifiek geldbedrag voor een specifieke liquidatie. En daarnaast regelde Delano R. al dan niet via Feno D. en Jermaine B. middelen als wapens en auto's die werden gebruikt bij de liquidaties, waaronder die van Wessels. Daarmee heeft R. ook de uitlokkingsmiddelen "gelegenheid" en "middelen" gebruikt. Hij verschaftte ook informatie over de persoon van het beoogde slachtoffer, Jair Wessels, en de plaats waar de liquidatie moest worden uitgevoerd. Voor dit laatste is hij zelfs met Tony de G. naar de parkeerplaats bij het station van Breukelen gegaan. Als u t.a.v. de liquidatie van Jair Wessels aan het subsidiair tenlastegelegde toekomt, kan uitlokking worden bewezen.

In Langenhorst stelt de raadsman dat het OM heeft ingevuld dat als er in een WhatsApp gesprek tussen vader en zoon [CW man 2 en 4] gevraagd wordt of "cap al loon heeft gekregen" dat deze 'cap' Willem B. is. Dit is echter niet zomaar door het OM gesteld, maar de enige logische uitleg van het bewuste

WhatsApp gesprek¹¹⁹; Immers [CW man 2] vraagt aan [CW man 4] of het nummer van deze 'cap' eindigt op *75 en belt direct daarna naar Willem B. wiens nummer eindigt op *75.

Lis

De raadsman heeft in het zaaksdossier Lis enkele opmerkingen gemaakt over de bruikbaarheid van de verklaringen van getuige [getuige D]. Hierop zijn wij vandaag reeds ingegaan bij het replek van medeverdachte Marcano M..

¹¹⁹ Map 106B, AMB 1882, p. 1876 ev